

DIAGNOSTIKA A STIMULÁCIA DETÍ MATERSKÝCH ŠKÔL AKO SÚČASŤ NÁRODNÉHO PROJEKTU PRIM II.

doc. PhDr. Viera ŠILONOVÁ, PhD.
prof. PaedDr. Vladimír KLEIN, PhD.

2023

**DIAGNOSTIKA A STIMULÁCIA
DETI MATERSKÝCH ŠKÔL AKO SÚČASŤ
NÁRODNÉHO PROJEKTU PRIM II.**

Autori:

© doc. PhDr. Viera ŠILONOVÁ, PhD.

© prof. PaedDr. Vladimír KLEIN, PhD.

Recenzenti

dr. hab. Mieczysław DUDEK, prof. SAN.

doc. PaedDr. Ivana ROCHOVSKÁ, PhD.

doc. PhDr. Rastislav ROSINSKÝ, PhD.

Rok vydania:

2023

Redakčná úprava textu

autori

ISBN 978 - 80 - 974379 - 2 - 3

EAN 9788097437923

DIAGNOSTIKA A STIMULÁCIA DETÍ MATERSKÝCH ŠKÔL AKO SÚČASŤ NÁRODNÉHO PROJEKTU PRIM II.

doc. PhDr. Viera ŠILONOVÁ, PhD.

prof. PaedDr. Vladimír Klein, PhD.

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore
z Európskeho sociálneho fondu
v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

OBSAH

	ÚVOD	13
1.	INKLUZÍVNE VZDELÁVANIE V PROSTREDÍ MATERSKÝCH ŠKÔL	15
1.1	CIELE INKLUZÍVNEJ EDUKÁCIE	18
1.2	AKTUÁLNA ŠKOLSKÁ LEGISLATÍVA V KONTEXTE INKLUZÍVNEJ EDUKÁCIE V MATERSKÝCH ŠKOLÁCH	21
1.2.1	NOVELA ZÁKONA NR SR č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní Z. z.	21
1.2.2	NOVELA ZÁKONA NR SR č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch	26
2.	EVALVÁCIA DIAGNOSTIKY A STIMULÁCIE DETÍ MATERSKÝCH ŠKÔL V ŠKOLSKOM ROKU 2021-2022	29
2.1	METODIKA EVALVÁCIE	32
2.2	VÝSLEDKY VÝSKUMU	37
2.3	DISKUSIA	131
2.3.1	<i>Evaluácia diagnostiky a stimulácie detí materských škôl v školskom roku 2021-2022</i>	131
2.3.2	<i>Komparácia výsledkov diagnostiky a stimulácie detí materských škôl v období rokov 2018-2022</i>	137
2.3.3	<i>Zaškolenie detí po ukončení materskej školy</i>	142
3.	NÁVRHY PRE PEDAGOGICKÚ TEÓRIU A PRAX, ZÁVER	143
	ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	145
	PRÍLOHY	147

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1	Oblasti a položky evalvačného nástroja 3-4 – Depistáž 1	33
Tabuľka 2	Oblasti a položky evalvačného nástroja 3-4 – Depistáž 2	33
Tabuľka 3	Oblasti a položky evalvačného nástroja 5-6 – Skupinová depistáž	35
Tabuľka 4	Oblasti a položky evalvačného nástroja 5-6 – Depistáž 1	35
Tabuľka 5	Oblasti a položky evalvačného nástroja 5-6 – Depistáž 2	36
Tabuľka 6	Časový harmonogram overovania výsledkov diagnostického a stimulačného procesu	38
Tabuľka 7	Porovnanie výsledkov vstupnej a výstupnej depistáže 3-4 ročných detí podľa oblastí	71
Tabuľka 8	Porovnanie výsledkov vstupnej a výstupnej depistáže 3-4 ročných detí podľa oblastí (Test Pearsonov chí-kvadrát)	72
Tabuľka 9	Porovnanie výsledkov vstupnej a výstupnej depistáže 5-6 ročných detí podľa oblastí	74
Tabuľka 10	Porovnanie výsledkov vstupnej a výstupnej depistáže 5-6 ročných detí podľa oblastí (Pearsonov chí-kvadrát test)	75
Tabuľka 11	Účasť 3-4 ročných detí na diagnostike	76
Tabuľka 12	Realizácia stimulačného programu u 3-4 ročných detí	77
Tabuľka 13	Správanie 3- 4 ročných detí počas individuálnej depistáže – vstup, výstup	77
Tabuľka 14	Individualizované posuny 3-4 ročných detí MŠ medzi vstupným a výstupným meraním intaktnej populácie a detí zo SZP	78
Tabuľka 15	Účasť 5-6 ročných detí na diagnostike	79
Tabuľka 16	Realizácia stimulačného programu u 5-6 ročných detí	80
Tabuľka 17	Správanie 5-6 ročných detí počas skupinovej depistáže – vstup, výstup	80
Tabuľka 18	Správanie 5-6 ročných detí počas individuálnej depistáže – vstup, výstup	81
Tabuľka 19	Položky depistáže 5-6 ročných detí merané T-testom – vstup, výstup	82
Tabuľka 20	Položky depistáže 5-6 ročných detí merané t-testom – vstup, výstup	83
Tabuľka 21	Pohlavie 3-4 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia – vstup	84
Tabuľka 22	Pohlavie 3-4 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia – výstup	85
Tabuľka 23	Porovnanie výsledkov 3-4 ročných dievčat a chlapcov počas individuálnej depistáže – vstup	86
Tabuľka 24	Porovnanie výsledkov diagnostiky 3-4 ročných dievčat a chlapcov	87
Tabuľka 25	Porovnanie výsledkov diagnostiky správania 3-4 r. dievčat a chlapcov – vstup	88

<i>Tabuľka 26 Porovnanie výsledkov diagnostiky správania 3-4 r. dievčat a chlapcov – výstup</i>	<i>89</i>
<i>Tabuľka 27 Pohlavie 5-6 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia – vstup</i>	<i>90</i>
<i>Tabuľka 28 Pohlavie 5-6 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia – výstup</i>	<i>91</i>
<i>Tabuľka 29 Správanie dievčat a chlapcov počas skupinovej depistáže – vstup</i>	<i>92</i>
<i>Tabuľka 30 Depistáž 1 – vstup</i>	<i>93</i>
<i>Tabuľka 31 Depistáž 2 – vstup</i>	<i>94</i>
<i>Tabuľka 32 Správanie dievčat a chlapcov počas individuálnej depistáže – vstup</i>	<i>95</i>
<i>Tabuľka 33 Správanie dievčat a chlapcov počas skupinovej depistáže – výstup</i>	<i>96</i>
<i>Tabuľka 34 Depistáž 1 – výstup</i>	<i>97</i>
<i>Tabuľka 35 Depistáž 2 – výstup</i>	<i>98</i>
<i>Tabuľka 36 Správanie dievčat a chlapcov počas individuálnej depistáže – výstup</i>	<i>99</i>
<i>Tabuľka 37 Pracovné zaradenie odborných zamestnancov MŠ</i>	<i>101</i>
<i>Tabuľka 38 Počet rokov praxe odborných zamestnancov MŠ</i>	<i>102</i>
<i>Tabuľka 39 Stupeň vzdelania odborných zamestnancov MŠ</i>	<i>103</i>
<i>Tabuľka 40 Pohlavie odborných zamestnancov MŠ</i>	<i>103</i>
<i>Tabuľka 41 Oblasti, ktoré sú potrebné pre realizáciu depistáže</i>	<i>104</i>
<i>Tabuľka 42 Oblasti, ktoré sú potrebné pre realizáciu stimulácie</i>	<i>105</i>
<i>Tabuľka 43 Hodnotenie kvality Depistážno-stimulačného programu pre 3-4 ročné deti</i>	<i>106</i>
<i>Tabuľka 44 Pracovné zaradenie odborných zamestnancov MŠ</i>	<i>115</i>
<i>Tabuľka 45 Počet rokov praxe odborných zamestnancov MŠ</i>	<i>116</i>
<i>Tabuľka 46 Stupeň vzdelania odborných zamestnancov MŠ</i>	<i>117</i>
<i>Tabuľka 47 Pohlavie odborných zamestnancov MŠ</i>	<i>117</i>
<i>Tabuľka 48 Oblasti, ktoré sú potrebné pre realizáciu depistáže</i>	<i>118</i>
<i>Tabuľka 49 Hodnotenie kvality Manuálu k depistáži</i>	<i>119</i>
<i>Tabuľka 50 Oblasti, ktoré sú potrebné pre realizáciu stimulácie</i>	<i>120</i>
<i>Tabuľka 51 Hodnotenie kvality Manuálu k stimulácii</i>	<i>121</i>
<i>Tabuľka 52 Zaškolenie detí po absolvovaní MŠ</i>	<i>129</i>
<i>Tabuľka 53 Výsledky diagnostiky a stimulácie 3-4 ročných detí MŠ (2018-2022)</i>	<i>140</i>
<i>Tabuľka 54 Výsledky diagnostiky a stimulácie 5-6 ročných detí MŠ (2019-2022)</i>	<i>140</i>
<i>Tabuľka 55 Zaškolenie detí po absolvovaní materskej školy (2018 – 2022)</i>	<i>142</i>

ZOZNAM GRAFOV

Graf1	Taktilno-kinestetické vnímanie	41
Graf2	Auditívna pamäť	41
Graf3	Vizuálna diferenciacia	42
Graf4	Serialita vizuálna	42
Graf5	Auditívna diferenciacia	43
Graf6	Intermodalita vizuálno-auditívna a auditívno-vizuálna	43
Graf7	Auditívna diferenciacia figúry a pozadia	44
Graf8	Serialita auditívna	44
Graf9	Vizuálna diferenciacia figúry a pozadia	45
Graf10	Vizuálna pamäť	45
Graf11	Grafomotorika: kresba postavy	46
Graf12	Reč, jazyk, komunikácia: artikulácia	46
Graf13	Rozsah slovnej zásoby	47
Graf14	Kategorizácia	47
Graf15	Matematické schopnosti: vzostupný číselný rad do 5	48
Graf16	Matematické schopnosti: zostupný číselný rad do 5	48
Graf17	Matematické schopnosti: určenie počtu do 5	49
Graf18	Rozmer, množstvo, poradie	49
Graf19	Správanie počas individuálnej depistáže: 3-4 ročné deti	51
Graf20	Poznanky o sebe	51
Graf21	Reč, jazyk a komunikácia: výslovnosť, intenzita rečového prejavu, problém s pochopením inštrukcií v spisovnom jazyku	52
Graf22	Matematické schopnosti: geometrické tvary	53
Graf23	Farby	53
Graf24	Vizuálna diferenciacia figúry a pozadia	56
Graf25	Vizuálna diferenciacia	57
Graf26	Vizuálna pamäť	57
Graf27	Auditívna diferenciacia figúry a pozadia	58
Graf28	Auditívna diferenciacia	58
Graf29	Auditívna pamäť	59
Graf30	Taktilno-kinestetické vnímanie	59
Graf31	Telesná schéma	60
Graf32	Intermodalita vizuálno-auditívna	60

Graf 33	Intermodalita auditívno-vizuálna	61
Graf 34	Serialita vizuálna	61
Graf 35	Serialita auditívna	62
Graf 36	Kresba postavy	63
Graf 37	Rozsah slovnnej zásoby	63
Graf 38	Kategorizácia	64
Graf 39	Rozmer, množstvo, poradie	64
Graf 40	Správanie a reagovanie počas skupinovej depistáže	66
Graf 41	Správanie počas individuálnej depistáže	66
Graf 42	Poznanky o sebe	67
Graf 43	Reč, jazyk a komunikácia	68
Graf 44	Matematické schopnosti	68
Graf 45	Pohlavie 3-4 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia - vstup	84
Graf 46	Pohlavie 3-4 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia - výstup	85
Graf 47	Pohlavie 5-6 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia - vstup	90
Graf 48	Pohlavie 5-6 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia - výstup	91
Graf 49	Oblasti, ktoré sú potrebné pre realizáciu depistáže	104
Graf 50	Oblasti, ktoré sú potrebné pre realizáciu stimulácie	106
Graf 51	Hodnotenie kvality Depistážno-stimulačného programu pre 3-4 ročné deti	107
Graf 52	Oblasti, ktoré sú potrebné pre realizáciu depistáže	118
Graf 53	Hodnotenie kvality Manuálu k depistáži	119
Graf 54	Oblasti, ktoré sú potrebné pre realizáciu stimulácie	120

NP PRIM

Národný projekt „Podpora predprimárneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunit“ – (NP PRIM - Projekt Inklúzie v Materských školách) realizuje Úrad vlády Slovenskej republiky/Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

NP PRIM sa realizuje v dvoch fázach (2017 – 2020 a 2020 – 2023) na vybranom území Slovenska, v 150 obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunit (MRK), ktoré sú určené ako oprávnení užívateľa, a to vo všetkých krajoch, okrem Bratislavského.

Jeho zámerom je zvýšiť počet detí z MRK, ktoré navštevujú materské školy (MŠ), vytvárať inkluzívne prostredie v MŠ a podporovať deti z MRK a ich rodičov prostredníctvom práce s rodinou, pričom zvyšovanie vzdelanostnej úrovne príslušníkov MRK je jedným z nástrojov sociálnej inklúzie. Sústreďuje sa na sociálnu inklúziu v jej širšom kontexte - NP PRIM pracuje s rómskymi rodinami a deťmi ako v MŠ, tak v ich prirodzenom prostredí, kooperuje s terénnymi sociálnymi pracovníkmi a zamestnancami komunitných centier pri riešení rôznych situácií rodín, zabezpečuje prevenciu a zmiernovanie dopadov sociálnej vylúčenosti, ktoré majú vplyv na vzdelávanie detí z MRK.

Cieľom NP PRIM je vytváraním inkluzívneho prostredia v MŠ a podpornými opatreniami zameranými na zlepšenie spolupráce s rodinou zvýšiť počet detí z MRK, ktoré absolvujú predprimárne vzdelávanie. NP PRIM zvyšuje pripravenosť aktérov na povinné predprimárne vzdelávanie a pomáha stabilizácii pomáhajúcich profesií v systéme školstva, zvyšuje zamestnanosť Rómov a Rómok v týchto profesiách.

Viac informácií o NP PRIM: <https://www.romovia.vlada.gov.sk/narodne-projekty/np-prim-ii-projekt-inkluzie-v-materskych-skolach/>

Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity (Úrad) vznikol v roku 1998 v štruktúre Úradu vlády SR, pričom jeho dnešná podoba vznikla v roku 2001. Jeho postavenie vymedzuje článok 1 Štatútu splnomocnenca vlády pre riešenie problémov rómskej národnostnej menšiny. Splnomocnenec navrhuje, koordinuje a kontroluje činnosti smerujúce k riešeniu problémov rómskej menšiny a po odsúhlasení vládou SR realizuje systémové riešenia na dosiahnutie rovnoprávneho postavenia občanov patriacich k rómskej menšine v spoločnosti. Dbá na dodržiavanie základných práv a slobôd zaručených ústavou a zákonmi SR, ako aj medzinárodnými zmluvami o ľudských právach.

Od roku 2012 bol Úrad začlenený v štruktúre Ministerstva vnútra Slovenskej republiky. V roku 2020 sa Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity stal opäť súčasťou štruktúry Úradu vlády Slovenskej republiky.

Úrad sa organizačne člení na kanceláriu splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, odbor koncepcií a analýz, odbor implementácie projektov a odbor regionálnej koordinácie. Úrad zabezpečuje svoje činnosti prostredníctvom desiatich regionálnych kancelárií v lokalitách: Banská Bystrica, Humenné, Kežmarok, Košice, Michalovce, Nitra, Prešov, Rimavská Sobota, Spišská Nová Ves a Svidník.

V 9 regionálnych kanceláriách (mimo Banskej Bystrice) pracujú aj regionálni koordinátori NP PRIM, ktorí koordinujú a metodicky usmerňujú obce a MŠ zapojené do projektu. NP PRIM je riadený hlavnou projektovou manažérkou, 5 projektovými manažérmi a metodikom.

Viac informácií o Úrade: www.romovia.vlada.gov.sk

ÚVOD

Ambíciou autorov publikácie je poukázať na dôležitosť prepojenia vedy, výskumu prostredníctvom riešenia vedeckých projektov aj národných edukačných inkluzívnych projektov, akým je Národný projekt PROjekt Inklúzie v Materských školách (ďalej NP PRIM)¹ s pedagogickou praxou. Teoretické východiská a výskumné zistenia problematiky inkluzívnej edukácie na predprimárnom stupni školskej sústavy sú overované v pedagogickej praxi priamo v prostredí materských škôl. Publikácia je zameraná na diagnostický a stimulačný proces vývinu detí predškolského veku, ktorý predstavuje kľúčový komponent inkluzívneho vzdelávania. Jedným z inkluzívnych prístupov je práve stimulácia vývinu detí na základe výsledkov diagnostiky a s tým súvisiaca úroveň inkluzivity materských škôl, v prostredí ktorého sú realizované inovatívne prístupy k edukácii týchto detí..

Problematika inkluzívneho vzdelávania patrí v teoretickej aj empirickej rovine v súčasnosti v pedagogike (a nielen v nej) k mimoriadne aktuálnym a diskutovaným témam. V humanisticky orientovanej spoločnosti a vzdelávania je potrebné presadzovať novú filozofiu vzdelávania - vzdelávanie pre všetkých bez rozdielu, bez vyčleňovania tak, aby sa rôznorodosť stala normou. Následne môžeme deliť deti a žiakov nie inštitucionálne ale obsahovo, t. j. riadiť procesy v smere od segregovaných špeciálnych škôl k inkluzívnym materským a základným školám a snažiť sa o osobnostný rast každého dieťaťa, žiaka - bez porovnávania s inými deťmi, žiakmi. Súčasná situácia vyžaduje inkluzívne prístupy k edukácii, pretože podľa prieskumu OECD (2020) slovenský školský systém dáva deťom najmenšie šance prekonať sociálne nerovnosti a tento stav sa ďalej zhoršuje a je najnepriaznivejší spomedzi všetkých 34 krajín OECD. Slovenská republika sa dlhodobo zaraďuje medzi krajiny s nadpriemernou mierou vplyvu socioekonomického zázemia na výkon dieťaťa. Ak je dieťa z chudobnej rodiny, má iba minimálnu šancu získať potrebné vzdelanie (Podobná situácia je aj v oblasti edukácie zdravotne znevýhodnených detí a žiakov). Aj posledné aktuálne štatistiky *Európskej agentúry pre špeciálne a inkluzívne vzdelávanie*

1 NP PRIM implementoval Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity (2018 – 2023) v štruktúre Ministerstva vnútra Slovenskej republiky a Úradu vlády Slovenskej republiky.

(2020) ukazujú, že SR patrí do skupiny členských krajín EÚ s najvyšším podielom detí a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ktorí sa vzdelávajú v segregovaných školách. Takmer pätina žiakov je evidovaná ako žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. V Slovenskej republike evidujeme okolo 7% žiakov s mentálnym postihnutím vo veku od 6 do 16 rokov.² Aj preto Európska komisia začala právne konanie pre segregáciu sociálne znevýhodnených detí na Slovensku. U detí pochádzajúcich zo segregovaných rómskych osád vnímame dvojité hendi-kep: sociálny aj jazykový. Negatívnym faktorom na Slovensku je aj nárast extrémizmu. Extrémistické strany sa presadzujú politicky, čo negatívne ovplyvňuje aj vzdelávacie systémy a pôsobia v spoločnosti, a samozrejme aj v školstve, protiinkluzívne. Aj pandémia Covid 19 a uzatvorenie škôl poukázala na nepripravenosť spoločnosti na dištančné vzdelávanie predovšetkým sociálne aj zdravotne znevýhodnených detí a žiakov. Koronavírus nemá na sociálne znevýhodnené deti z chudobných rodín len negatívne zdravotné dopady, ale negatívne ovplyvňuje aj ich vzdelávacie výsledky a ich ďalšiu školskú úspešnosť.³ Podobne hodnotíme vplyv vojenského konfliktu na Ukrajinu na celú spoločnosť nevynímajúc výchovno-vzdelávací proces v školách a v školských zariadeniach na Slovensku v oblasti uplatňovania inkluzívnych princípov aj v podmienkach materských škôl.

Súčasný stav je neudržateľný a je len otázkou času, kedy neriešenie tohto problému bude časovanou bombou v našej spoločnosti. Z nášho školského systému je potrebné vylúčiť všetky alternatívy, ktoré vedú k segregovanému vzdelávaniu a pripraviť školy na skutočné inkluzívne vzdelávanie. Významnou súčasťou kreovania inkluzívneho vzdelávania je ***uplatňovanie inkluzívnej diagnostiky nielen u detí predškolského veku a stimulácie vývinu 3-6 ročných detí pred nástupom do 1. ročníka základnej školy.***

2 KLEIN, V. 2020. Aktuálne problémy inklúzie sociálne a zdravotne znevýhodnených detí a žiakov. Druk i Wydawnictwo POLIANNA. Krasnystav, Polska. ISBN 978-83-951390-3-1. 120 s.

3 ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. 2020. *Metodická príručka inkluzívneho predprimárneho vzdelávania*. Ministerstvo vnútra SR – Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity. Bratislava, 2019. 108 strán. ISBN 978-80-89051-25-0.

1. INKLUZÍVNE VZDELÁVANIE V PROSTREDÍ MATERSKÝCH ŠKÔL

Kľúčovým komponentom problémov, ktorým čelíme na Slovensku, sú zaužívané negatívne stereotypy, nedostatočná objektívna informovanosť spoločnosti, predsudky a z nich vyplývajúca intolerancia časti obyvateľstva k sociálne a zdravotne znevýhodneným deťom a žiakom. Deti, vzdelávané v segregovanom kolektíve, sa často stotožnia s tým, že patria k menejcenným ľuďom a následne prispieva ku konzervovaniu rozdelenej spoločnosti. Sme svedkami cieľeného vylúčovania sociálne a zdravotne znevýhodnených detí a žiakov do systému segregovaných špeciálnych škôl pre deti s mentálnym postihnutím. Často dochádza k účelovej diagnostike týchto detí s cieľom získať na nich napr. zvýhodnený finančný normatív. Dôsledky sú samozrejme fatálne. Miera segregovaného vzdelávania sociálne a zdravotne znevýhodnených detí celosvetovo patrí medzi najvyššie, pričom mnohé výskumy aj prax ukázali, že etnicky a sociálne zmiešaná škola je oveľa vhodnejším priestorom pre nadobúdanie ľudského kapitálu (sociálneho a kultúrneho) než homogénne prostredie. Ľudský kapitál závisí aj od množstva vzťahov s ľuďmi iného pôvodu, inej kultúry, iného sociálneho postavenia, medzi ktorými panuje dôvera a fungovanie pravidiel. Čím je heterogénnosť väčšia, tým viac je človek schopnejší integrovať sa do spoločnosti. Deti, ktoré sú vzdelávané segregovane a sú v kontakte výlučne s ľuďmi zo sociálne vylúčených skupín, nedisponujú schopnosťou prispôbiť sa a stotožňujú sa s tým, že patria k menejcenným ľuďom.

Podstata vytvárania podmienok a predpokladov budovania inkluzívnej spoločnosti na Slovensku spočíva v sociálnej inklúzii najslabších skupín obyvateľstva. Kľúčom k riešeniu je zavádzanie inkluzívneho spôsobu vzdelávania najmä v materských a v základných školách. Školstvo v súčasnosti intenzívnejšie, ako kedykoľvek predtým, hľadá cesty jej uskutočnenia. V posledných dvadsiatich rokoch sa pozornosť odborníkov (teoretikov i praktikov) sústredila na hľadanie a experimentálne overenie nových prístupov v edukácii sociálne a zdravotne znevýhodnených detí a žiakov. Zdá sa, že jedným z efektívnych riešení je skvalitnenie diagnosticky a stimulácie ich vývinu.

Národná rada Slovenskej republiky prijala dňa 24. marca 2020 zákon č. 56/2020 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Novela zvyšuje flexibilitu príslušných orgánov správy školstva v mimoriadnom prerušení, či zrušení niektorých častí procesu vzdelávania a v určovaní termínov niektorých častí vzdelávania v školskom systéme. Novela školského zákona významným spôsobom ovplyvňuje aj organizáciu materských škôl. V tejto časti našej publikácie oboznámime čitateľov s legislatívnymi zmenami, ktoré ovplyvňujú výchovno-vzdelávací proces na predprimárnom stupni školskej sústavy. Prvýkrát sa v školskom zákone objavuje pojem „inklúzia“. Zákon definuje inkluzívnu výchovu a inkluzívne vzdelávanie ako jeho dôležitý princíp. Mení sa aj pohľad na Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v materských školách s akcentom na osobitosti výchovy a vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívnej edukácie.

V § 2 tohto zákona je definované inkluzívne vzdelávanie takto: „*Inkluzívne vzdelávanie - spoločná výchova a vzdelávanie detí, žiakov, poslucháčov alebo účastníkov výchovy a vzdelávania, uskutočňovaná na základe rovnosti príležitostí a rešpektovania ich výchovno-vzdelávacích potrieb a individuálnych osobitostí a podporujúca ich aktívne zapojenie do výchovno-vzdelávacích činností školy alebo školského zariadenia.*“

Pred nami sú dôležité úlohy presadzovať novú filozofiu vzdelávania - vzdelávania pre všetkých bez rozdielu, bez vyčleňovania (rôznorodosť sa stáva normou). Od inštitucionálneho členenia k obsahovým zmenám. *Deliť deti a žiakov nie inštitucionálne ale obsahovo* (od segregovaných špeciálnych základných škôl pre žiakov s mentálnym postihnutím k inkluzívnym materským a základným školám). Našou snahou je presadzovať *osobnostný rast každého dieťaťa, žiaka* - bez porovnávania s inými deťmi, žiakmi. Rebríčky úspešných/neúspešných škôl sú nežiaduce, škodlivé a zavádzajúce, pretože každá trieda, škola má žiakov rôznej úrovne. Porovnávame neporovnateľné.... (napr. aj v školách s výlučne rómskymi žiakmi je *možné budovať inkluzívne prostredie školy*). *Jedným z dôležitých cieľov inkluzívnej edukácie je akcelerovať vývin dieťaťa od seba samého k sebe samému* - sledovať, aké pokroky a úspechy dosahuje v oblasti edukácie, pretože každé dieťa

je jedinečné a každé dieťa dosahuje rôznu úroveň vedomostí, schopností v kognitívnej aj v afektívnej oblasti. Je potrebné nazerať na vzdelávanie inkluzívnym objektívom tak, že *namiesto zlyhania jednotlivca sa za problém bude považovať zlyhanie systému*. Zlyháva učiteľ, pedagóg, škola, riaditeľ školy, minister školstva.... Dieťa, žiak zlyhávať nemôže. Inkluzívny prístup definujeme ako „*bezpodmienečné akceptovanie špeciálnych potrieb všetkých detí bez rozdielu*“. Smeruje k tomu, aby sa heterogénnosť vnímala ako normalita. Pre výchovu a vzdelávanie v škole to znamená, že deti sa nedelia na tie, ktoré majú špeciálne potreby a na tie, ktoré ich nemajú. Vnímať skutočnosť, že z pohľadu cieľov inkluzívneho vzdelávania deti pochádzajúce zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia alebo deti pochádzajúce z prostredia rómskych marginalizovaných komunít nepovažujeme za deti so zdravotným znevýhodnením. Z týchto dôvodov bude nevyhnutné zmeniť prístup v diagnostike detí a žiakov tak, že sa odkloníme od medicínskej diagnostiky smerom k diagnostike pedagogickej a k diagnostike inkluzívnej a skončíme s charakteristikami (s nálepkovaním) detí a žiakov so sociálnym (zdravotným) znevýhodnením a prejdeme k všeobecnej podpore všetkých detí a žiakov v prostredí inkluzívnej školy (Šilonová, Klein, 2017).⁴ Profesor Zelina pri jednom rozhovore povedal veľmi jednoduchú, ale presnú definíciu inkluzívneho vzdelávania: „*...inkluzívne vzdelávanie je šírenie dobra...*“ a my s týmto výrokom súhlasíme!

4 ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. 2017. *Perspektívy a možnosti budovania inkluzívneho prostredia škôl*. In *Studia Scientifica Facultatis Paedagogicae*. Universitas Catholica Ružomberok. Roč. XVI., č. 1 (2017). s. 112-120. ISSN 1335-2232.

1.1 CIELE INKLUZÍVNEJ EDUKÁCIE

Školskú inklúziu vnímame ako prirodzenú sociálnu inklúziu po ukončení školského vzdelávania. U detí so zdravotným alebo sociálnym znevýhodnením, narušením či ohrozením sa realizujú rovnaké ciele edukácie ako u intaktných, pričom je potrebné pamätať na optimálne uspokojovanie ich špecifických potrieb podľa ich reálneho biologického, psychického a sociálneho vývinového potenciálu. Hlavným cieľom inkluzívnej edukácie je uspokojovanie individuálnych potrieb každého dieťaťa so zabezpečením jeho osobnostného rozvoja až po dosiahnutie osobnostnej identity, jeho sociálnej integrácie a celkovej akceptácie. Dôležité je:

- odstrániť normatívny prístup v posudzovaní detí,
- podporovať individualizovaný rozvoj dieťaťa v podmienkach skupiny,
- spájať deti rôznych rás, národov, pohlaví, náboženských vyznaní, zdravotného stavu, rôznych schopností, potrieb a záujmov v edukačnom prostredí,
- naučiť dieťa aktívne žiť a spolupracovať s ostatnými.

Podľa Kosovej a Kasáčovej (2007) osobnostne a humanisticky orientovaná edukácia má tri základné ciele:

1. **Podnecovať celostný rozvoj osobnosti dieťaťa podľa jeho individuálnych možností a schopností, ale najmä:**

- chrániť a rozvíjať psychické a telesné zdravie dieťaťa,
- podporovať jeho kladné sebapoňatie a samostatnosť,
- zaistiť príležitosť a možnosť na sebarozvíjanie a učenie,
- orientovať dieťa na záujem o poznávanie a objavovanie sveta, zvedavosť,
- pestovať a rozvíjať jeho individuálny výraz, tvorivé schopnosti a fantáziu.

2. **Zoznámíť dieťa so životom v spoločnosti a naučiť ho žiť spoločne s ostatnými:**

- obohacovať sociálnu skúsenosť dieťaťa,
- rozvíjať vzťah dieťaťa k okoliu – prírode, ľuďom a spoločenským hodnotám,
- rozvíjať komunikatívne schopnosti, spoluprácu a prosociálne správanie,
- vychovávať k tolerancii.

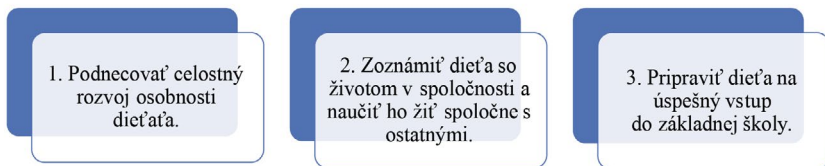
3. Pripraviť dieťa na vstup do základnej školy:

- postupne zavádzať do života dieťaťa riadené vzdelávanie so vzdelávacími obsahmi zabezpečujúcimi školskú pripravenosť dieťaťa,
- v prípade vývinového alebo sociálneho znevýhodnenia zabezpečiť stimulačné alebo kompenzačné programy s cieľom vyrovnáť šance znevýhodnených detí pred vstupom do školy,
- vybaviť dieťa primeranými kognitívnymi, socioemocionálnymi a perceptuálno-motorickými schopnosťami a zručnosťami na zvládnutie školského vzdelávania a prvotnými kompetenciami na celoživotné učenie. Dosiahnutie cieľov inkluzívnej edukácie v prvom rade stojí na prekonaní predsudkov, negatívneho myslenia a postojov pedagógov k určitým skupinám detí. Od toho závisí, akú didaktickú koncepciu pedagóg uplatní, aby dosiahol stanovené ciele. V neposlednom rade je inklúzia záležitosťou presadzovania občianskych práv rodičov v prospech svojich detí a nachádzania politických možností, aby ideály inklúzie dostali ideálnu podobu priamo v teréne materských škôl.⁵

Kľúčovým cieľom inkluzívnej edukácie detí na predprimárnom stupni školskej sústavy je podľa autorov monografie: „**Pripraviť dieťa na úspešný vstup do základnej školy, čím zabránime neoprávnenému zaradovaniu detí pochádzajúcich zo sociálne znevýhodňujúceho prostredia do systému škôl pre žiakov s mentálnym postihnutím.**“ Samozrejme, inkluzívne prostredie materských škôl je nevyhnutné zabezpečiť aj pre ďalšie kategórie detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (zdravotne znevýhodnené deti a deti nadané).

Ciele inkluzívnej edukácie prezentujeme v nasledujúcom obrázku.

Obrázok 1 Ciele inkluzívnej edukácie

(Zdroj: vlastné spracovanie)

5 KOSOVÁ, B. – KASÁČOVÁ, B. 2007. *Základné pojmy a vzťahy v edukácii*. Banská Bystrica: PF UMB, 2007. ISBN 978-80-8083-525-5.

1.2 AKTUÁLNA ŠKOLSKÁ LEGISLATÍVA V KONTEXTE INKLUZÍVNEJ EDUKÁCIE V MATERSKÝCH ŠKOLÁCH

V roku 2022 nadobúdajú účinnosť nové legislatívne normy, ktoré významným spôsobom ovplyvňujú organizáciu škôl a školský systém v Slovenskej republike. V tejto časti našej publikácie analyzujeme legislatívne zmeny, ktoré ovplyvňujú výchovno-vzdelávací proces na predprimárnom stupni školskej sústavy z pohľadu inkluzívneho vzdelávania a vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v materských školách. Sú to tieto dva zákony:

1. NOVELA ZÁKONA NR SR č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon)
2. NOVELA ZÁKONA NR SR č. 138/2019 z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch

1.2.1 NOVELA ZÁKONA NR SR Č. 245/2008 O VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

Národná rada Slovenskej republiky prijala dňa 24. marca 2020 zákon č. 56/2020 Z. z., ktorým sa dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Novela zvyšuje flexibilitu príslušných orgánov správy školstva v mimoriadnom prerušení, či zrušení niektorých častí procesu vzdelávania a v určovaní termínov niektorých častí vzdelávania v školskom systéme. Novela školského zákona významným spôsobom ovplyvňuje aj organizáciu materských škôl. V tejto časti našej publikácie oboznámime čitateľov s legislatívnymi zmenami, ktoré ovplyvňujú výchovno-vzdelávací proces na predprimárnom stupni školskej sústavy. Prvýkrát sa v školskom zákone objavuje pojem „inklúzia“. Zákon definuje inkluzívnu výchovu a inkluzívne vzdelávanie ako jeho dôležitý princíp. Mení sa aj pohľad na Štátny vzdelávací program pre predprimárne vzdelávanie v materských školách s akcentom na osobitosti výchovy a vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania. Pozitívne vnímame aj zmeny v systéme poradenstva a prevencie, kde je zdôraznená potreba rozvoja

inkluzívneho vzdelávania. V § 144 *Práva a povinnosti dieťaťa, žiaka a jeho zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia*, v ktorom je uvedené: „*inkluzívne vzdelávanie a individuálny prístup rešpektujúci jeho rôzne výchovno-vzdelávacie potreby, schopnosti a možnosti, nadanie a zdravotný stav v rozsahu ustanovenom týmto zákonom.*“

V prospech inkluzívnej výchovy a inkluzívneho vzdelávania je aj možnosť uplatňovania individuálneho vzdelávacieho programu v prostredí materských škôl pre tie deti, ktorým špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby neumožňujú, aby sa vzdelávali podľa školského vzdelávacieho programu školy, ktorú navštevuje. *Individuálny vzdelávací program pre dieťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami* v súlade s odporúčaniami zariadenia poradenstva a prevencie vypracuje pedagogický zamestnanec poverený riaditeľom školy v spolupráci so školským špeciálnym pedagógom, pedagogickým asistentom a odborným zamestnancom školy a po konzultácii so zákonným zástupcom. Individuálny vzdelávací program obsahuje úpravy jednotlivých častí školského vzdelávacieho programu podľa špeciálnych výchovno-vzdelávacích potrieb dieťaťa, najmä úpravu obsahu, metód, foriem alebo spôsobu hodnotenia a spolupráce s odbornými zamestnancami.

Zmeny sú aj v oblasti foriem osobitného spôsobu plnenia školskej dochádzky a povinného predprimárneho vzdelávania. *Zákon umožňuje individuálne vzdelávanie*, ktoré sa uskutočňuje bez pravidelnej účasti na vzdelávaní v materskej škole.

Povinné predprimárne vzdelávanie plní dieťa formou pravidelného denného dochádzania v pracovných dňoch v rozsahu najmenej štyri hodiny denne, okrem času školských prázdnin. Dieťa so zdravotným znevýhodnením môže plniť povinné predprimárne vzdelávanie v rozsahu menej ako štyri hodiny denne na základe žiadosti zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia, v ktorej je potrebné priložiť súhlasné vyjadrenie príslušného zariadenia poradenstva a prevencie.

V súvislosti so zavedením povinného predprimárneho vzdelávania je možné *zaradiť deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami* do tried spolu s ostatnými deťmi alebo do samostatných tried pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Do samostatnej triedy pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami nemožno zaradiť dieťa

výlučne z dôvodu, že pochádza zo sociálne znevýhodneného prostredia. Ak samostatnú triedu tvoria len deti zo sociálne znevýhodneného prostredia, v triede môže byť najviac 16 detí. Individuálnu logopedickú činnosť zabezpečuje v materskej škole logopéd, ktorý je zamestnancom zariadenia poradenstva a prevencie. O spôsobe vzdelávania detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami rozhoduje riaditeľ materskej školy na základe odporúčania všeobecného lekára pre deti a dorast a zariadenia poradenstva a prevencie s vopred prerokovaným informovaným súhlasom zákonného zástupcu. Počet detí v triede môže byť znížený najviac o dve za každé dieťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami. Maximálny počet zaradených detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v jednej triede sú dve. Ak riaditeľ materskej školy alebo príslušné zariadenie poradenstva a prevencie zistí, že vzdelávanie integrovaného dieťaťa nie je na prospech integrovanému dieťaťu alebo deťom, ktoré sú účastníkmi výchovy a vzdelávania, navrhne po písomnom súhlase zriaďovateľa materskej školy a písomnom súhlase príslušného zariadenia poradenstva a prevencie zákonnému zástupcovi iný spôsob vzdelávania dieťaťa. Ak zákonný zástupca nesúhlasí so zmenou spôsobu vzdelávania svojho dieťaťa, o jeho ďalšom vzdelávaní rozhodne súd. V § 96 novely školského zákona je uvedené, že materská škola pre deti so zdravotným znevýhodnením uskutočňuje výchovu a vzdelávanie podľa vzdelávacích programov. *Materskú školu pre deti so zdravotným znevýhodnením možno zriadiť pre najmenej 10 detí. Zrušiť ju možno, ak klesne počet detí pod 8. V odôvodnených prípadoch, najmä z dôvodu dostupnosti, ju možno po súhlase zriaďovateľa ponechať zriadenú aj s menším počtom detí, najmenej však s počtom 4. V materskej škole pre deti so zdravotným znevýhodnením môže pôsobiť aj zdravotnícky pracovník.*

V súlade s filozofiou a so skúsenosťami a závermi z implementácie aktivít národných projektov PRIM I a PRIM II významnou pozitívnou zmenou je aj *možnosť pôsobenia pedagogických asistentov, školských špeciálnych pedagógov a odborných zamestnancov ako súčasť školských podporných tímov v materských školách.*

Zásadné zmeny sú aj v oblasti výchovy a vzdelávania detí zo sociálne znevýhodneného prostredia, podľa ktorých výchova a vzdelávanie takýchto detí sa v materských školách uskutočňuje podľa individuálnych podmienok:

- a) úprava organizácie výchovy a vzdelávania,
- b) úprava prostredia, v ktorom sa výchova a vzdelávanie uskutočňuje,
- c) uplatnenie špecifických metód a foriem výchovy a vzdelávania.

Dieťa, ktorého špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby vyplývajú výlučne z jeho vývinu v sociálne znevýhodnenom prostredí, nemôže byť prijaté do špeciálnej školy alebo do špeciálnej triedy materskej školy. Deti zo sociálne znevýhodneného prostredia sa zaraďujú do triedy materskej školy spolu s ostatnými deťmi.

Novelou školského zákona sa *skončil duálny systém poradenstva a prevencie* v slovenskom edukačnom systéme (zanikajú centrá pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie a centrá špeciálnopedagogického poradenstva) a *vzniká jednotný poradenský systém*. V novom systéme poradenstva a prevencie sa vykonáva odborná činnosť, ktorou je poradenská činnosť, psychologická činnosť, pedagogická činnosť, špeciálno-pedagogická činnosť, logopedická činnosť, liečebno-pedagogická činnosť a sociálno-pedagogická činnosť zameraná na optimalizáciu výchovného, vzdelávacieho, psychického, sociálneho a kariérového vývinu detí od narodenia až po ukončenie prípravy na povolanie. Poradenská činnosť sa poskytuje aj zákonným zástupcom detí, zástupcom zariadenia, pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom. Systém poradenstva a prevencie tvoria zariadenia poradenstva a prevencie a v školách pedagogickí zamestnanci, školský podporný tím alebo odborní zamestnanci školy.

Zariadeniami poradenstva a prevencie sú:

- a) centrum poradenstva a prevencie,
- b) špecializované centrum poradenstva a prevencie.

Odborná činnosť sa bude uskutočňovať v súlade s výkonovými a obsahovými štandardmi výchovného poradenstva prostredníctvom piatich podporných úrovní. Z pohľadu materských škôl je dôležité zdôrazniť, že činnosti podpornej úrovne prvého stupňa vykonáva pedagogický zamestnanec, odborný zamestnanec školy a školský podporný tím v materskej škole Činnosti podpornej úrovne prvého stupňa zahŕňajú /okrem iného/ pedagogickú diagnostiku, pedagogickú intervenciu, výchovné poradenstvo a rozvoj inkluzívneho vzdelávania. Činnosti podpornej úrovne druhého stupňa vykonáva školský špeciálny pedagóg a odborný zamestnanec

materskej školy v spolupráci s centrom poradenstva a prevencie. Činnosti podpornej úrovne druhého stupňa zahŕňajú /okrem iného/ orientačnú diagnostiku, poradenstvo, intervenciu, reedukáciu a metodickú podporu a poradenstvo pedagogickým zamestnancom, odborným zamestnancom a zákonným zástupcom alebo zástupcom zariadenia. Činnosti tretieho a štvrtého stupňa podpory vykonávajú odborní zamestnanci centier poradenstva a prevencie a činnosti podpornej úrovne piateho stupňa sú realizované v špecializovaných centrách poradenstva a prevencie.

V súvislosti so zavedením povinného predprimárneho vzdelávania sú v novele školského zákona definované prechodné ustanovenia: „*V lokalitách s nedostatkom priestorových kapacít materských škôl sa povinné predprimárne vzdelávanie môže poskytovať do 31. augusta 2024 aj v iných priestoroch zabezpečených zriaďovateľom, a to len so súhlasom príslušného regionálneho úradu verejného zdravotníctva a príslušného orgánu miestnej štátnej správy v školstve. Tieto priestory sa nevedú v sieti škôl a školských zariadení ako alokované pracoviská a povinné predprimárne vzdelávanie v nich poskytuje materská škola určená zriaďovateľom. Podmienka absolvovania povinného predprimárneho vzdelávania sa do 31. augusta 2024 považuje za splnenú, ak dieťa, pre ktoré je predprimárne vzdelávanie povinné, navštevuje zariadenie predprimárneho vzdelávania podľa osobitného predpisu vedené v registri zariadení predprimárneho vzdelávania.*“ Materské školy poskytujú povinné predprimárne vzdelávanie v rozsahu najmenej 4 hodiny denne. Ak dieťa po dovŕšení 6. roka veku nedosiahlo školskú spôsobilosť, môže pokračovať v plnení povinného predprimárneho vzdelávania v zariadení predprimárneho vzdelávania na základe písomného súhlasu príslušného zariadenia poradenstva a prevencie, písomného súhlasu všeobecného lekára pre deti a dorast a s informovaným súhlasom zákonného zástupcu alebo zástupcu zariadenia. Ak dieťa ani po pokračovaní plnenia povinného predprimárneho vzdelávania nedosiahlo školskú spôsobilosť, začne najneskôr 1. septembra, ktorý nasleduje po dni, v ktorom dieťa dovŕšilo siedmy rok veku, plniť povinnú školskú dochádzku v základnej škole.

1.2.2 NOVELA ZÁKONA NR SR Č. 138/2019 Z. Z. O PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOCH A ODBORNÝCH ZAMESTNANCOCH

Prijatím zákona o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch sa zásadným spôsobom mení postavenie pedagogických a odborných zamestnancov aj v materských školách. *Pozitívne prijímame exaktné definovanie pracovných pozícií, nielen pedagogických, ale aj odborných zamestnancov v materských školách*, čím sa završila snaha manažmentu národných inkluzívnych projektov PRIM I a PRIM II a zamestnancov zapojených materských škôl do týchto projektov.

V § 6 tohto zákona sú definované pracovné činnosti pedagogických zamestnancov takto:

- a) priama výchovno-vzdelávacia činnosť, ktorou sa uskutočňuje výchovný program,
- b) činnosti, ktorými sa uskutočňuje program vzdelávania pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov,
- c) ostatné činnosti súvisiace s priamou výchovno-vzdelávacou činnosťou, ktoré zamestnávateľ upraví v pracovnom poriadku,
- d) poskytovanie výchovy podľa osobitného predpisu,
- e) poradenstvo pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom a spolupráca so školami, školskými zariadeniami, zariadeniami sociálnej pomoci a pracoviskami praktického vyučovania pri profesijnom rozvoji,
- f) odborná pomoc spojená s výchovou a vzdelávaním,
- g) poradenstvo a odborná pomoc spojené s využívaním digitálnych technológií vo výchove a vzdelávaní,
- h) činnosti pri atestácii v atestačnej organizácii,
- i) výkon špecializovaných činností alebo výkon riadiacich činností v škole.

Kvalifikačné predpoklady pre jednotlivé kategórie pedagogických a odborných zamestnancov sú stanovené vo *Vyhláske Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR č. 1/2020 z 23. 12. 2019 o kvalifikačných predpokladoch pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov*.⁶

Ak ide o pedagogického zamestnanca školy a triedy pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, vyžaduje sa získanie vzdelania v odbore vzdelávania zameranom na *špeciálnu pedagogiku* alebo

⁶ Dostupné na: <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2020/1/>.

v študijnom programe zameranom na špeciálnu pedagogiku v študijnom odbore učiteľstvo a pedagogické vedy alebo absolvovanie kvalifikačného vzdelávania; to sa nevzťahuje na učiteľa, ktorý v triede pre deti a žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami vykonáva priamu výchovno-vzdelávaciu činnosť v rozsahu najviac desať hodín týždenne.

Školský špeciálny pedagóg v materskej škole:

- a) vykonáva *diagnostickú činnosť* (okrem diagnostickej činnosti na účel zaradenia dieťaťa do triedy pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, alebo do školy pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami) a na účel vypracovania správy z odborného vyšetrenia,
- b) poskytuje *odbornú pomoc a špeciálno-pedagogické poradenstvo* deťom v rámci špeciálno-pedagogickej intervencie,
- c) poskytuje *špeciálnopedagogické poradenstvo* a konzultácie zákonným zástupcom, metodickú podporu pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom materskej školy,
- d) poskytuje deťom, pedagogickým zamestnancom a odborným zamestnancom materskej školy pomoc a poradenstvo pri *prekonávaní bariér* vo výchove a vzdelávaní detí,
- e) poskytuje *súčinnosť* zariadeniu poradenstva a prevencie,
- f) podieľa sa na tvorbe *individuálneho učebného plánu*,
- g) vykonáva *priamu* výchovno-vzdelávaciu činnosť,
- h) *podporuje spoluprácu* pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov so zákonnými zástupcami a ďalšími odborníkmi, fyzickými osobami a právnickými osobami.

V materskej škole môže pôsobiť aj *logopéd, školský psychológ, liečebný pedagóg a sociálny pedagóg*.

Kľúčovou zmenou je inštitucionalizácia *školských podporných tímov* (počas implementácie NP PRIM I a PRIM II sme používali pojem školský inkluzívny tím). Riaditeľ materskej školy môže na účely inkluzívneho vzdelávania vytvoriť školský podporný tím, ktorého úlohou je najmä:

- koordinovať rozvoj inkluzívneho vzdelávania,

- zabezpečiť vo výchove a vzdelávaní uplatňovanie používania prístupov a stratégií, ktoré vyplývajú z jednotlivých odborov vedy a techniky,
- spolupracovať so zariadením poradenstva a prevencie a ďalšími subjektmi pri podpore detí a ich zákonných zástupcov v oblasti výchovy a vzdelávania,
- poskytovať poradenstvo deťom a zákonným zástupcom a metodickú podporu pedagogickým zamestnancom,
- podieľať sa na tvorbe výchovného programu.

Členom školského podporného tímu je *školský špeciálny pedagóg* a všetci *odborní zamestnanci* príslušnej školy. Členmi školského podporného tímu môžu byť aj iní *pedagogickí zamestnanci*. Zloženie školského podporného tímu upraví riaditeľ vo vnútornom predpise po prerokovaní v pedagogickej rade.

2. EVALVÁCIA DIAGNOSTIKY A STIMULÁCIE DETÍ MATERSKÝCH ŠKÔL V ŠKOLSKOM ROKU 2021-2022

Strategickým cieľom Národného projektu *Projekt Inklúzie v materských školách - PRIM II.* je zvýšiť vzdelanostnú úroveň príslušníkov marginalizovaných komún na všetkých stupňoch vzdelávania s dôrazom na predprimárne vzdelávanie. Vytváraním inkluzívneho prostredia v materských školách a prostredníctvom práce s rodinou je cieľom zvýšiť počet detí z marginalizovaných komún, ktoré navštevujú materskú školu. Národný projekt *Projekt inklúzie v materských školách II.* je pokračovaním projektu Podpora predprimárneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komún PRIM I., v ktorom sú definované ciele takto: 1. vytváranie inkluzívneho prostredia v materskej škole, 2. zlepšenie spolupráce s rodinami detí z marginalizovaných rómskych komún, ktoré navštevujú materskú školu, alebo sa ich deti pripravujú na vstup do materskej školy.

Národný projekt hradí mzdy pedagogických a odborných zamestnancov v MŠ (pedagogický asistent, školský špeciálny pedagóg a iní odborní zamestnanci) a koordinátorov inkluzívneho vzdelávania. Implementáciou jeho aktivít sa posilňuje spoluprácu s rodinami vytvorením novej nepedagogickej pozície v materskej škole – rodičovský asistent, ktorý pomáha deťom (ale aj ich rodinám) s adaptačným a socializačným procesom v materskej škole.

Výhody pre materské školy vyplývajúce zo zapojenia sa do PRIM II sú nasledovné (uvádzame výberovo):

- vytvorenie stabilných inkluzívnych/podporných tímov (pedagogický asistent, školský špeciálny pedagóg, odborný zamestnanec, rodičovský asistent),
- metodická a odborná podpora a koordinovaný prístup zabezpečovaný na úrovni školy prostredníctvom koordinátorov inkluzívneho vzdelávania,
- ponuka vzdelávacích podujatí zameraných na výmenu skúseností z praxe v procese implementácie filozofie inkluzívne vzdelávanie v materských školách,

- priame využitie finančných prostriedkov na úhradu nákladov súvisiacich s didaktickými, socializačnými a hygienickými pomôckami podľa potreby materských škôl.

Projekt je zameraný na tieto oblasti (uvádzame výberovo):

- Implementácia modelu inkluzívneho vzdelávania v prostredí materských škôl prostredníctvom pedagogických zamestnancov (vrátane školských špeciálnych pedagógov a pedagogických asistentov) a odborných zamestnancov.
- Kreovanie inkluzívnych tímov v materských školách. V rámci národného projektu boli vytvorené pracovne miesta v 133 materských školách takto: počet pedagogických asistentov - 272, počet odborných zamestnancov - 126, počet rodičovských asistentov - 118.
- Tvorba diagnostických a stimulačných programov pre deti predškolského veku (pre 3-4 ročné deti a pre 5-6 ročné deti).

V Národnom projekte PRIM II pôsobia pedagogickí zamestnanci školskí špeciálni pedagógovia (prípadne iní odborní zamestnanci) v súlade so Zákonom NR SR č. 414 z 20. 10. 2021, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch. Školský špeciálny pedagóg je v dennom kontakte s deťmi a pracuje s nimi v zmysle modelu orientačnej špeciálnopedagogickej diagnostiky (využíva podporné opatrenia a stimuluje vlastný potenciál dieťaťa). Školskí špeciálni pedagógovia a ostatní odborní zamestnanci realizovali depistážnu orientačnú diagnostiku a na základe zistených výsledkov následne implementovali stimulačný program v prostredí materskej školy.

Inkluzívnu diagnostiku a stimuláciu vývinu detí predškolského veku vnímame ako súčasť inkluzívnej edukácie týchto detí. Vychádzame z filozofie humanisticky orientovaných procesov výchovy a vzdelávania, ktorej základom sú tieto premisy:

- deti majú viac spoločného, teda toho, čo ich spája, ako toho, čím sa odlišujú bez ohľadu na ich schopnosti,
- deti sú súčasťou rodín a komunit, čo v predškolskom veku významne determinuje ich vývin a učenie,
- deti sa učia najlepšie jedno od druhého počas spoločných činností podporujúcich skúsenosti každodenného života,
- deti sa optimálne rozvíjajú v takom prostredí, v ktorom sú zohľadňované a uspokojované ich špecifické individuálne schopnosti a potreby.

Diagnostiku a stimuláciu považujeme za dôležitý predpoklad efektívnej inkluzívnej výchovy a vzdelávania v materských školách s cieľom vytvárať také prostredie, ktoré rešpektuje odlišnosť. Ide pritom nielen o inklúziu detí so zdravotným postihnutím, ale aj o inklúziu detí vyrastajúcich v inom sociálnom a kultúrnom prostredí, detí imigrantov, detí nadaných, aj detí pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia (v našich podmienkach sú to často deti vyrastajúce v rómskych osadách), čo je v súlade so základným cieľom národného projektu PRIM II.

Inkluzívne vnímanie špeciálnopedagogickej diagnostiky kladie nároky na diagnostickú spôsobilosť pedagóga ako jednu z jeho odborných kompetencií. V tejto súvislosti sa stretávame s novým prístupom k diagnostike s tzv. dynamickou diagnostikou. Je to prístup prepájajúci prvky diagnostiky a intervencie. Cieľom je získať odpoveď na otázky, aké sú kognitívne zručnosti, aké sú metakognitívne zručnosti dieťaťa, ako ovplyvňujú proces učenia sa afektívne a motivačné faktory, ako dieťa reaguje na intervenciu a akým spôsobom môžeme dieťaťu pomôcť zefektívniť proces učenia sa. Diagnostiku v inkluzívnom nazeraní považujeme za dôležitý nástroj pre deti, žiakov, rodičov a učiteľov, ktorý umožní odhaliť silné stránky dieťaťa, poskytne možnosti budúceho smerovania v jeho vzdelávaní a následne v jeho uplatnení sa na trhu práce. Podľa nášho názoru by diagnostika v inkluzívnom prostredí mala slúžiť predovšetkým ako nástroj učiteľa k poznaniu špecifických a individuálne prebiehajúcich vzdelávacích procesov a podmienok vyučovania diagnostikovaného dieťaťa. Inkluzívna špeciálnopedagogická diagnostika je dlhodobým procesom, ktorého zistenia je nutné konzultovať s ďalšími aktérmi edukácie a diagnostiky dieťaťa (pedagógovia, rodičia, zamestnanci zariadení poradenstva a prevencie).

2.1 METODIKA EVALVÁCIE ⁷

Zámerom evalvácie bolo získať informácie o výsledkoch depistážnych orientačných vyšetrení a aplikácie stimulačných programov v materských školách.

Výskumný problém je konštruovaný takto: „Je rozdiel vo výsledkoch detí získanými vstupnými a výstupnými depistážnymi orientačnými vyšetreniami, ktoré absolvovali stimulačný program?“

Evalvácia bola orientovaná na meranie efektivity stimulačných programov. Po troch školských rokoch implementácie Národných projektov *Projeť inklúzie v materských školách* (PRIM I a PRIM II) došlo k niekoľkým zmenám, ktoré ovplyvnili realizáciu aktivít projektu PRIM II.

Proces vyhodnocovania výsledkov vstupnej a výstupnej diagnostiky v projekte PRIM II prebiehal nasledovne:

- obsahová analýza výstupov (výsledkov zo vstupného a výstupného depistážneho orientačného vyšetrenia),
- špecifikácia, návrh a tvorba výskumného nástroja na vyhodnotenie výsledkov zo vstupnej a výstupnej diagnostiky s akcentom na efektivitu stimulačného programu,
- snímanie a zaznamenávanie výskumných údajov z pedagogického terénu (od pedagogických a odborných zamestnancov MŠ),
- špecifikácia štatistických metód na spracovanie získaných údajov,
- analýza, grafické znázornenie a interpretácia výsledkov,
- diskusia a prezentácia záverov.

Medzi základné dokumenty potrebné k analýze získaných výsledkov

7 Podrobný popis metodológie evalvácie je súčasťou publikácií: ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. - ŠINKOVÁ, A. P. 2020. *Depistážno-stimulačný program pre 3-4 ročné deti v materskej škole*. Ministerstvo vnútra SR - Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity. Bratislava, 2019. ISBN 978-80-89051-21-2. EAN: 9788089051212. s. 147. Dostupné na: https://www.minv.sk/swift_data/source/romovia/np_docs/np_prim/publikacie_k_np_prim_i/Depistazno_stimulacny_program_pre_3_4_rocne_deti_MS_2020.pdf.

ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. - ŠINKOVÁ, P. A. 2018. *Manuál k depistáži pre deti predškolského veku pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia - inovovaná časť*. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum v Prešove, 2018. s. 107. ISBN 978-80-565-1434-4. Dostupné na: https://www.minv.sk/swift_data/source/romovia/np_docs/np_prim/pre_pre_materske_skoly/Manual_k_depistazi_inovSOV_PDF.pdf.

ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. - ŠINKOVÁ, P. A. 2018. *Manuál k stimulačnému programu pre deti predškolského veku pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia - inovovaná časť*. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum v Prešove, 2018. s. 140. ISBN 978-80-565-1432-0. Dostupné na: https://www.minv.sk/swift_data/source/romovia/np_docs/np_prim/pre_pre_materske_skoly/Manual%20k%20stimulacnemu%20programu_inov_NP%20SOV.pdf.

Národného projektu *Projekt inklúzie v materských školách II* v oblasti diagnostiky a stimulácie patrili:

- Príručka Národného projektu PRIM II s podrobným opisom projektu.
- *Manuál k depistáži* pre deti predškolského veku pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia (Šilonová, V. - Klein, V. - Šinková, A. P. 2018).
- *Manuál k stimulačnému programu* pre deti predškolského veku pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia (Šilonová, V. - Klein, V. - Šinková, A. P. 2018).
- *Depistážno-stimulačný program pre 3-4 ročné deti v materskej škole* (Šilonová, V. - Klein, V. - Šinková, A, P. 2019).
- Šilonová, V. - Klein, V. 2020. *Metodická príručka inkluzívneho predprimárneho vzdelávania*.
- Výsledky zo vstupného a výstupného depistážneho orientačného vyšetrenia 3-4 ročných sociálne znevýhodnených detí v MŠ.
- Výsledky zo vstupného a výstupného depistážneho orientačného vyšetrenia 5-6 ročných sociálne znevýhodnených detí v MŠ.

V tabuľkách 1, 2 uvádzame oblasti a položky evalvačného nástroja, ktoré sú identické s oblasťami z *Depistážno-stimulačného programu pre 3-4 ročné deti v materskej škole*. Depistáž 1 je zameraná na oblasť deficitov a Depistáž 2 na oblasť symptómov.

Tabuľka 1 Oblasti a položky evalvačného nástroja 3-4 – Depistáž 1

DEPISTÁŽ 1	Taktilno-kinestetické vnímanie (max. 6 bodov)
	Auditívna pamäť (max. 6 bodov)
	Vizuálna diferenciacia - listy (max. 6 bodov)
	Serialita: vizuálna (max. 6 bodov)
	Auditívna diferenciacia (max. 6 bodov)
	Intermodalita: vizuálno-auditívna a auditívno-vizuálna (max. 4 body)
	Auditívna diferenciacia figúry a pozadia (max. 6 bodov)
	Serialita: auditívna (max. 6 bodov)
	Vizuálna diferenciacia figúry a pozadia (max. 6 bodov)
	Vizuálna pamäť (max. 3 body)

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Tabuľka 2 Oblasti a položky evalvačného nástroja 3-4 – Depistáž 2

DEPISTÁŽ 2	Poznatzky o sebe	Meno a priezvisko dieťaťa
	(max. 4 body)	Vek dieťaťa
		Presná adresa
		Mená rodičov
	Pochádza dieťa zo SZP?	Áno/Nie
	Bol s dieťaťom realizovaný stimulačný program?	Áno/Nie
	Grafomotorika (max. 6 bodov)	
	Reč, jazyk a komunikácia	Výslovnosť
	(max. 4 body)	Artikulácia
		Intenzita rečového prejavu
		Problém s pochopením inštrukcií v spisovnom jazyku
	Rozsah slovnej zásoby (max. 6 bodov)	Rozsah slovnej zásoby
	Kategorizácia (max. 2 body)	Kategorizácia
	Matematické schopnosti	Vzostupný číselný rad do 5
	(max. 7 bodov)	Zostupný číselný rad do 5
		Určenie počtu do 5
		Základné geometrické útvary
	Rozmer, množstvo (max. 4 body)	Rozmer, množstvo
	Správanie počas individuálnej depistáže	Neschopné odlúčiť sa od blízkych/známych
	(max. 5 bodov)	Nesústredené/nepozorné
	Nesamostatné/neisté	
	Emočne rozladené	
	Negativistické	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V tabuľkách 3, 4, 5 uvádzame oblasti a položky evalvačného nástroja, ktoré sú identické s usernameami z *Manuálu k depistáži* pre deti predškolského veku pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia. Depistáž 1 je zameraná na oblasť deficitov a Depistáž 2 na oblasť symptómov.

Tabuľka 3 Oblasti a položky evalvačného nástroja 5-6 – Skupinová depistáž

SKUPINOVÁ DEPISTÁŽ	Kresba postavy (max. 5 bodov)	Celkové kvalitatívne prevedenie
	Správanie počas skupinovej depistáže	Neschopné odlúčiť sa od blízkych/známych
	(max. 5 bodov)	Nesústredený/nepozorný
		Nesamostatný/neistý
		Emočne rozladený
		Negativistický
	Pochádza dieťa zo SZP?	Áno/Nie
	Bol s dieťaťom realizovaný stimulačný program?	Áno/Nie

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Tabuľka 4 Oblasti a položky evalvačného nástroja 5-6 – Depistáž 1

DEPISTÁŽ 1	Vizuálna diferenciacia figúry a pozadia (max. 6 chýb)
	Vizuálna diferenciacia (max. 6 chýb)
	Vizuálna pamäť (max. 6 chýb)
	Auditívna diferenciacia figúry a pozadia (max. 12 chýb)
	Auditívna diferenciacia (max. 6 chýb)
	Auditívna pamäť (max. 7 chýb)
	Taktilno-kinestetické vnímanie (max. 6 chýb)
	Telesná schéma (max. 4 chyby)
	Intermodalita: vizuálno–auditívna (max. 9 chýb)
	Intermodalita: auditívno–vizuálna (max. 9 chýb)
	Serialita vizuálna (max. 5 chýb)
	Serialita auditívna (max. 5 chýb)

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Tabuľka 5 Oblasti a položky evalvačného nástroja 5-6– Depistáž 2

DEPISTÁŽ 2	Poznatky o sebe	Meno a priezvisko dieťaťa
	(max. 4 body)	Vek dieťaťa
		Presná adresa
		Mená rodičov
	Reč, jazyk a komunikácia	Výslovnosť
	(max. 4 body)	Artikulácia
		Intenzita rečového prejavu
		Problém s pochopením inštrukcií v spisovnom jazyku
	Rozsah slovnej zásoby (max. 12 bodov)	Rozsah slovnej zásoby
	Kategorizácia (max. 4 body)	Kategorizácia
	Matematické schopnosti	Vzostupný číselný rad do 10
	(max. 4 body)	Zostupný číselný rad do 10
		Určenie počtu do 10
		Základné geometrické útvary
	Rozmer, množstvo, poradie (max. 10 bodov)	Rozmer, množstvo, poradie
	Správanie počas individuálnej depistáže	Neschopné odlúčiť sa od blízkych/známych
	(max. 5 bodov)	Nesústredené/nepozorné
	Nesamostatné/neisté	
	Emočne rozladené	
	Negativistické	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

2.2 VÝSLEDKY VÝSKUMU

Koncept evalvačného nástroja umožnil identifikovať niekoľko kategórií, podľa ktorých sme realizovali analýzu získaných dát zo vstupnej a výstupnej depistáže sociálne znevýhodnených detí materských škôl zapojených do projektu PRIM II. Vyšpecifikovali sme 12 kritérií, ktoré sme vybrali z výsledkov depistáží, dotazníkov a ďalších výskumných nástrojov s prihliadnutím na možnosť kvantitatívneho a kvalitatívneho spracovania dát. Analýza výsledkov výskumného procesu je uvedená v časti výsledky a diskusia podľa nasledujúcich kritérií:

CHARAKTERISTIKA VÝSKUMNÉHO SÚBORU

Kritérium K1

Opisná štatistika výberového súboru

CIELE:

1. Zistiť štatistické charakteristiky, ktoré poskytujú základné informácie o skúmanom súbore 3-6 ročných detí v oblasti diagnostiky a stimulácie.
2. Zistiť štatistické charakteristiky, ktoré poskytujú základné informácie o výberovom súbore v oblasti názorov pedagogických a odborných zamestnancov MŠ na diagnostický a stimulačný proces 3-6 ročných detí.
3. Zistiť spôsob zaškolenia detí MŠ po ukončení predprimárneho vzdelávania.

K 1. CIELU:

Do evalvácie v oblasti depistáže Národného projektu PRIM II sa zapojilo 133 materských škôl s počtom 2433 detí. 68 MŠ bolo zapojených do výskumu v oblasti vstupnej depistáže 3-4 ročných detí (421 detí) a výstupné depistáže boli realizované v 65 MŠ (382 detí). 97 MŠ bolo zapojených do výskumu v oblasti vstupnej depistáže 5-6 ročných detí (2012 detí) a výstupné depistáže boli realizované v 95 MŠ (1951 detí).⁸

Výber materskej školy do nášho výskumu bol podmienený splnením nasledujúcich kritérií:

- MŠ, v ktorých pedagogickí a odborní zamestnanci realizovali vstupné aj výstupné depistážne skríningové vyšetrenie u 3-6 ročných detí MŠ.

8 Nižší počet zapojených MŠ do výstupnej depistáže bol spôsobený ich uzatvorením z dôvodu pandémie COVID 19.

- MŠ, v ktorých bol realizovaný stimulačný program u diagnostikovaných 3-6 detí.

K 2. CIELU:

Zistiť štatistické charakteristiky, ktoré poskytujú základné informácie o skúmanom súbore v oblasti názorov pedagogických a odborných zamestnancov MŠ na diagnostický a stimulačný proces 3-6 detí. Prieskumnú vzorku tvorili z očakávaných 126 odborných zamestnancov materských škôl zapojených do NP PRIM 75. Nízka návratnosť súvisí s ukončením ich pracovných pomerov a vzniknutou pandemickou situáciou v SR.

K 3. CIELU:

Do prieskumu zameraného na zisťovanie údajov o spôsoboch zaškolenia detí MŠ po absolvovaní predprimárneho vzdelávania sa zapojilo 114 materských škôl s počtom 3705 detí.

Výskumné overovanie výsledkov diagnostického procesu so zameraním na meranie efektivity stimulačných programov realizovaných u 3-6 ročných detí v materských školách prebiehalo podľa časového harmonogramu uvedeného v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 6 Časový harmonogram overovania výsledkov diagnostického a stimulačného procesu

Realizácia úloh
Obsahová analýza príručky Národného projektu PRIM a publikácií k depistáži a k stimulácii 3-6 ročných detí. Január-marec 2021.
Príprava evaluačného nástroja a pokynov na jeho editovanie. Špecifikácia kritérií na výber výskumného súboru. Apríl – máj 2021.
Zaslanie inštrukcií pre pedagogických a odborných zamestnancov MŠ na editovanie údajov k depistáži 3-6 ročných detí. Jún 2021.
Editácia a úprava dát získaných zo vstupných depistáží 3-6 detí, spracovanie údajov z vyhodnocovacích hárkov do sumarizačných tabuliek. November 2021.
Editácia a úprava dát získaných z výstupných depistáží 3-6 detí, spracovanie údajov z vyhodnocovacích hárkov do sumarizačných tabuliek. Jún – august 2022.
Špecifikácia kritérií dát a analýza údajov získaných zo vstupnej a výstupnej depistážnej skriningovej diagnostiky. Výber štatistických metód potrebných na spracovanie výsledkov. September – október 2022.
Štatistické spracovanie údajov. Analýza výsledkov a interpretácia zistení. November 2022.

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Kritérium K2

Výsledky vstupnej a výstupnej depistážnej skríningovej diagnostiky 3– 4 ročných detí v MŠ

CIEĽ: zistiť, či je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami 3-4 detí mš vo výskumnom súbore, ktoré sme získali zo vstupnej a výstupnej depistáže po realizácii stimulácie.

Zaznamenané výsledky vstupného a výstupného depistážneho skríningového vyšetrenia boli vyhodnotené holisticky. Výsledky vstupnej depistáže a výsledky výstupnej depistáže predstavujú dve veličiny, ktoré súvisia s každou jednotkou (dieťaťom) štatistického súboru. Na položky, kde bolo viac ako binárne skórovanie, bol použitý párový T-test. Používame ho v prípade, ak sú dve skupiny meraní založené na tej istej vzorke respondentov, ktorá bola testovaná dvakrát (vstupné a výstupné merania) a sú vzájomne porovnávané. T-test je založený na rozdieloch dvoch meraní každého subjektu. Odčítaním druhého merania od prvého pre každý subjekt získavame čisté, párové rozdiely, ktoré vstupujú do analýzy. Párový T-test poskytuje senzitivnejší výsledok ako nepárový použitý na tie isté dáta.

Na položky skórované nominálne bol použitý Pearsonov chí-kvadrát test (pre štvorpoľnú tabuľku). Tieto testy zisťujú vzťahy medzi dvoma nominálnymi premennými, t. j. používajú sa k analýze závislostí nominálnych premenných. Patrí sem skupina neparametrických testov, ktoré vychádzajú z kontingenčnej tabuľky. Tieto testy overujú nulovú hypotézu, ktorá tvrdí, že premenné sú nezávislé. Jedna skupina testov je určená iba pre štvorpoľné kontingenčné tabuľky (2x2), v ktorých vystupujú dve dichotomické (nominálne) premenné, čomu zodpovedá aj skúmaný súbor v dvoch meraniach v nominálnych hodnotách (áno – nie). Pri štvorpoľnej tabuľke je chí-kritické 3,841, keďže počet stupňov voľnosti sa rovná 1.

Výskumný súbor tvorili všetky diagnostikované 3-4 deti (382 detí MŠ), ktoré prešli vstupnou a výstupnou depistážou. K dispozícii sme mali jeden výber s n-párom merania, pričom $n = 382$. Na základe štatistických výsledkov evalvácie môžeme potvrdiť, že celkové výsledky výstupnej depistáže sú v 26 oblastiach z 32 sledovaných oblastí štatisticky významne lepšie ako výsledky zo vstupnej depistáže.

Pomocou párového T-testu sme merali nasledujúce oblasti (vstupná aj výstupná depistáž):

1. Depistáž 1:

- taktilno-kinestetické vnímanie,
- auditívna pamäť,
- vizuálna diferenciacia,
- serialita vizuálna,
- auditívna diferenciacia,
- intermodalita: vizuálno–auditívna a auditívno-vizuálna,
- auditívna diferenciacia figúry a pozadia,
- serialita auditívna,
- vizuálna diferenciacia figúry a pozadia,
- vizuálna pamäť,

2. Depistáž 2:

- grafomotorika,
- artikulácia,
- rozsah slovnej zásoby,
- kategorizácia,
- vzostupný číselný rad do 5,
- zostupný číselný rad do 5,
- určenie počtu do 5,
- rozmer, množstvo, poradie.

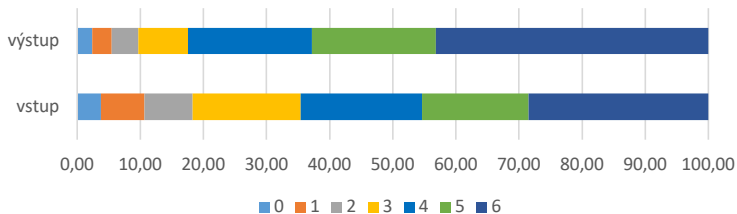
Celkovo T-testom bolo meraných 18 položiek, z ktorých všetky boli štatisticky významné.

V oblastiach Depistáže 1 zameranej na deficity čiastkových funkcií je štatisticky významných všetkých 10 sledovaných oblastí (pozri Prílohu 3 a), ktoré uvádzame v grafoch 1-10:

1. Taktilno-kinestetické vnímanie.
2. Auditívna pamäť.
3. Vizuálna diferenciacia.
4. Serialita vizuálna.
5. Auditívna diferenciacia.
6. Intermodalita: vizuálno–auditívna a auditívno-vizuálna.
7. Auditívna diferenciacia figúry a pozadia.

8. Serialita auditívna.
9. Vizualna diferenciacia figúry a pozadia.
10. Vizualna pamäť.

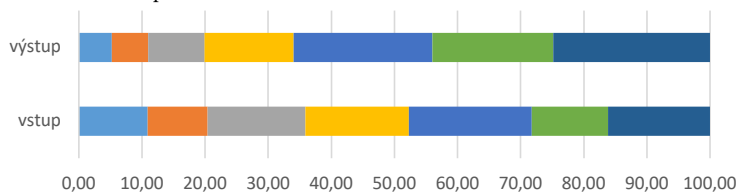
Graf 1 Taktilno-kinestetické vnímanie

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V oblasti *Taktilno-kinestetického vnímania* sme vypočítanou t-štatistikou (-9,827) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 3,973) a výstupného merania (aritmetický priemer = 4,705) v prospech výstupného merania.

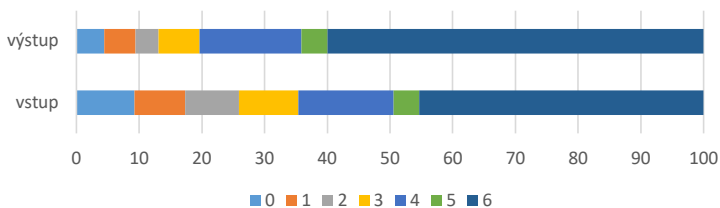
Graf 2 Auditívna pamäť

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V položke *Auditívna pamäť* sme vypočítanou t-štatistikou (-9,656) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 3,165) a výstupného merania (aritmetický priemer = 3,976) v prospech výstupného merania.

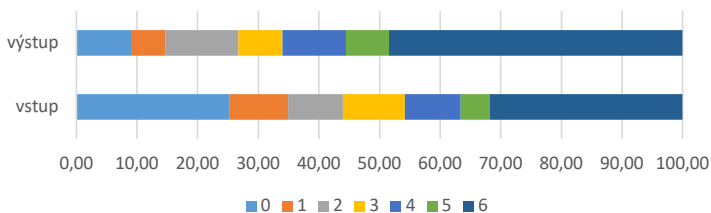
Graf 3 Vizualna diferenciacia - listy

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Štatistická významnosť sa nám potvrdila aj v položke *Vizualna diferenciacia*. Vypočítanou t-štatistikou (-9,204) na hladine významnosti ($p = 0,001$) sme zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 3,954) a výstupného merania (aritmetický priemer = 4,773) v prospech výstupného merania.

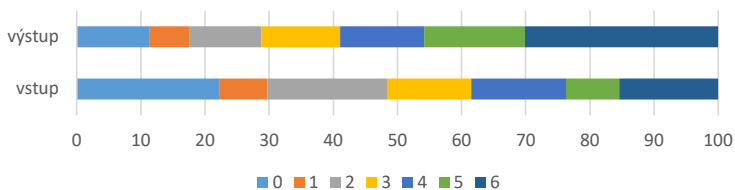
Graf 4 Serialita vizualna

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Štatistická významnosť sa nám potvrdila aj v položke *Serialita vizualna*. Vypočítanou t-štatistikou (-9,828) na hladine významnosti ($p = 0,001$) sme zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 3,043) a výstupného merania (aritmetický priemer = 4,189) v prospech výstupného merania.

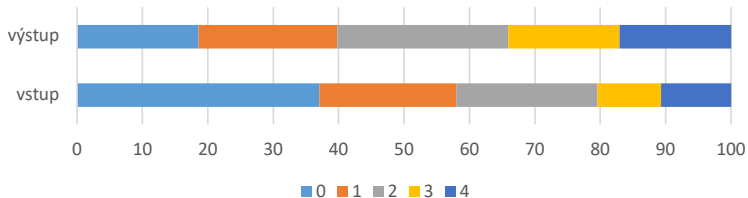
Graf 5 Auditívna diferenciácia

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V položke *Auditívna diferenciácia* sme vypočítanou t-štatistikou (-10,200) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 2,657) a výstupného merania (aritmetický priemer = 3,738) v prospech výstupného merania.

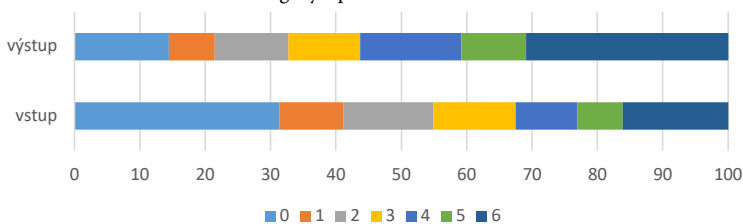
Graf 6 Intermodalita vizuálno-auditívna a auditívno-vizuálna

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Štatistická významnosť sa nám potvrdila aj v položke *Intermodalita vizuálno-auditívna a auditívno-vizuálna*. Vypočítanou t-štatistikou (-8,141) na hladine významnosti ($p = 0,001$) sme zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 1,389) a výstupného merania (aritmetický priemer = 1,916) v prospech výstupného merania.

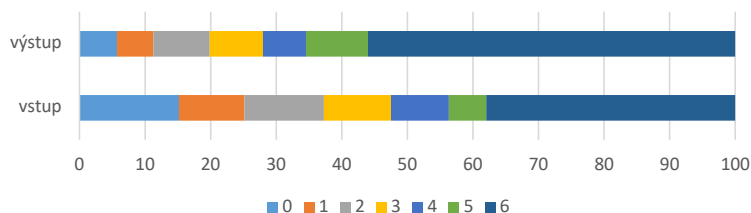
Graf 7 Auditívna diferenciácia figúry a pozadia

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V oblasti *Auditívna diferenciácia figúry a pozadia* sme vypočítanou t-štatistikou (-11,026) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 2,376) a výstupného merania (aritmetický priemer = 3,568) v prospech výstupného merania.

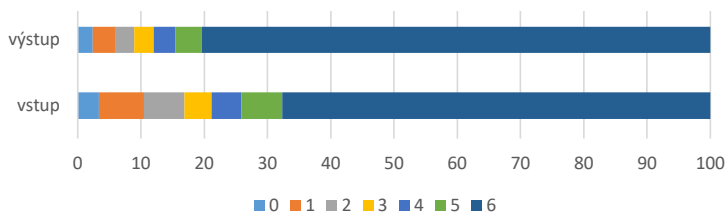
Graf 8 Serialita auditívna

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V oblasti *Serialita auditívna a pozadia* sme vypočítanou t-štatistikou (-10,206) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 3,489) a výstupného merania (aritmetický priemer = 4,546) v prospech výstupného merania.

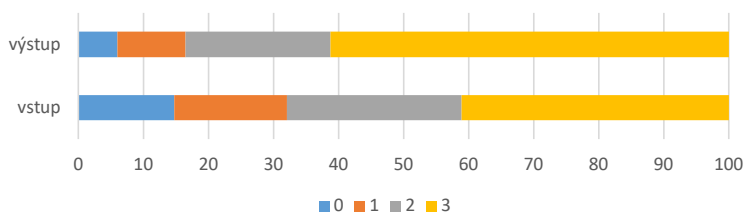
Graf 9 Vizualna diferenciacia figúry a pozadia

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Štatistická významnosť sa nám potvrdila aj v položke *Vizuálna diferenciacia figúry a pozadia*. Vypočítanou t-štatistikou (-7,267) na hladine významnosti ($p = 0,001$) sme zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 4,786) a výstupného merania (aritmetický priemer = 5,349) v prospech výstupného merania.

Graf 10 Vizualna pamäť

(Zdroj: vlastné spracovanie)

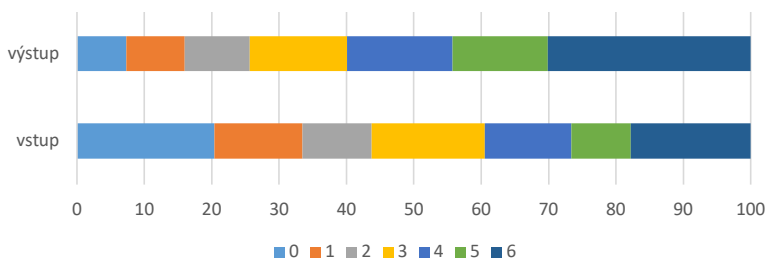
V položke *Vizuálna pamäť* sme vypočítanou t-štatistikou (-8,649) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 1,908) a výstupného merania (aritmetický priemer = 2,389) v prospech výstupného merania.

V oblastiach Depistáže 2 zameranej na oblasť symptómov je štatisticky významných všetkých 8 sledovaných oblastí (pozri Prílohu 3 a), ktoré na ilustráciu uvádzame v grafoch 11-18:

11. Grafomotorika: kresba postavy.
12. Reč, jazyk, komunikácia: artikulácia.

13. Rozsah slovnej zásoby.
14. Kategorizácia.
15. Matematické schopnosti: vzostupný číselný rad do 5.
16. Matematické schopnosti: zostupný číselný rad do 5.
17. Matematické schopnosti: určenie počtu do 5.
18. Rozmer, množstvo, poradie.

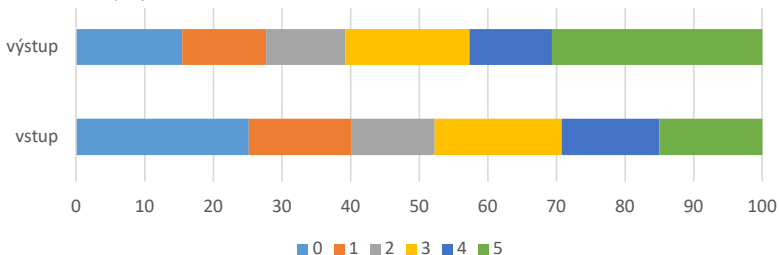
Graf 11 Grafomotorika: kresba postavy

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V položke *Grafomotorika: kresba postavy* sme vypočítanou t-štatistikou (-11,871) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 2,787) a výstupného merania (aritmetický priemer = 3,827) v prospech výstupného merania.

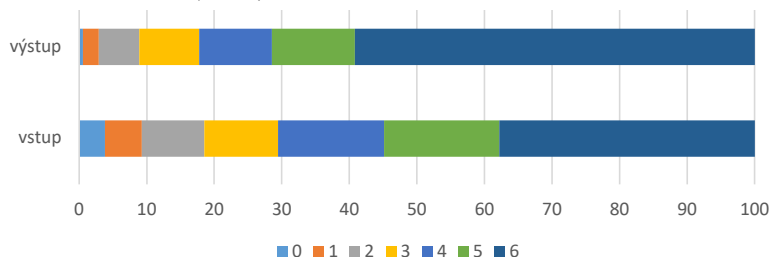
Graf 12 Reč, jazyk, komunikácia: artikulácia

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Štatistická významnosť sa nám potvrdila aj v položke *Reč, jazyk, komunikácia: artikulácia*. Vypočítanou t-štatistikou (-9,033) na hladine významnosti ($p = 0,001$) sme zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 2,199) a výstupného merania (aritmetický priemer = 2,871) v prospech výstupného merania.

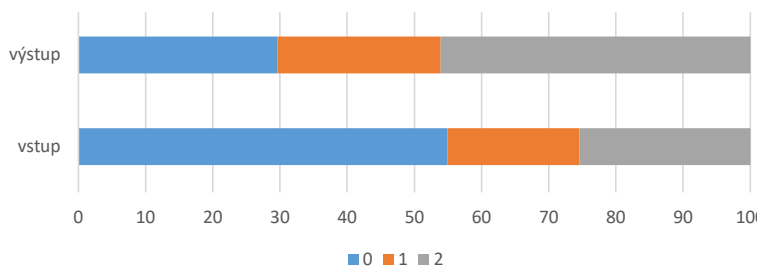
Graf 13 Rozsah slovnej zásoby

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V položke *Rozsah slovnej zásoby* sme vypočítanou t-štatistikou (-10,871) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 4,175) a výstupného merania (aritmetický priemer = 4,970) v prospech výstupného merania.

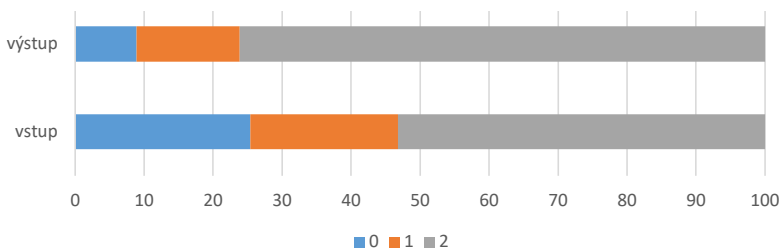
Graf 14 Kategorizácia

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V oblasti *Kategorizácia* sme vypočítanou t-štatistikou (-10,369) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 0,701) a výstupného merania (aritmetický priemer = 1,143) v prospech výstupného merania.

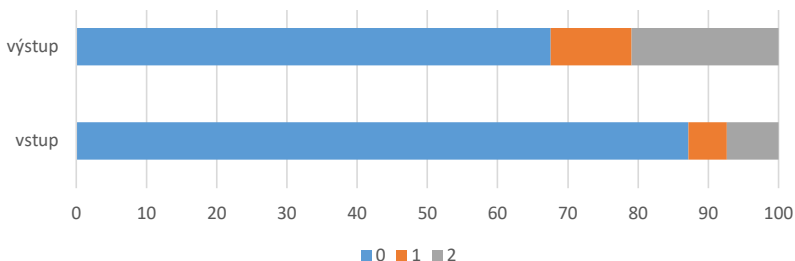
Graf 15 Matematické schopnosti: vzostupný číselný rad do 5

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V oblasti *Matematické schopnosti: vzostupný číselný rad do 5* sme vypočítanou t-štatistikou (-9,804) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 1,251) a výstupného merania (aritmetický priemer = 1,660) v prospech výstupného merania.

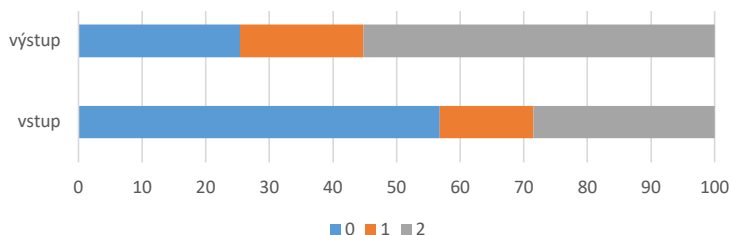
Graf 16 Matematické schopnosti: zostupný číselný rad do 5

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Štatistická významnosť sa nám potvrdila aj v položke *Matematické schopnosti: zostupný číselný rad do 5*. Vypočítanou t-štatistikou (-8,578) na hladine významnosti ($p = 0,001$) sme zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 0,213) a výstupného merania (aritmetický priemer = 0,536) v prospech výstupného merania.

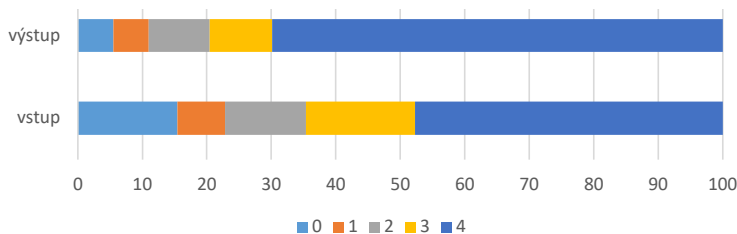
Graf 17 Matematické schopnosti: určenie počtu do 5

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V oblasti *Matematické schopnosti: určenie počtu do 5* sme vypočítanou t-štatistikou (-13,058) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 0,714) a výstupného merania (aritmetický priemer = 1,286) v prospech výstupného merania.

Graf 18 Rozmer, množstvo, poradie

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V položke *Rozmer, množstvo, poradie* sme vypočítanou t-štatistikou (-9,785) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 2,650) a výstupného merania (aritmetický priemer = 3,310) v prospech výstupného merania.

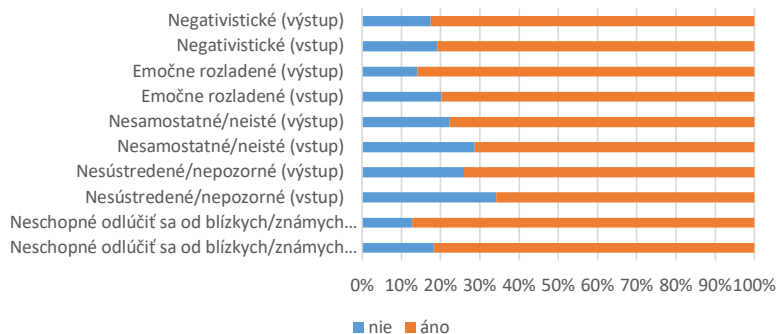
Pomocou testu Pearsonov chí-kvadrát **sme merali nasledujúce oblasti:**

- Správanie dieťaťa počas individuálnej depistáže:
 - neschopné odlúčiť sa od blízkych/známych,
 - nesústredené/nepozorné,
 - nesamostatné/neisté,
 - emočne rozladené,
 - negativistické.
- Poznatky o sebe:
 - meno a priezvisko,
 - vek,
 - názov mesta,
 - mená rodičov.
- Reč, jazyk, komunikácia:
 - výslovnosť,
 - intenzita rečového prejavu,
 - problém s pochopením inštrukcií v spisovnom jazyku.
- Matematické schopnosti:
 - základné geometrické tvary.
- Farby.

Celkovo pomocou Pearsonov chí-kvadrát testu sme merali 14 položiek a štatisticky významne lepších bolo 7 položiek (pozri Prílohu 3 b) , ktoré na ilustráciu uvádzame v grafoch 19-23:

19. Správanie dieťaťa počas individuálnej depistáže.
20. Poznatky o sebe.
21. Reč, jazyk, komunikácia: výslovnosť, intenzita rečového prejavu, problém s pochopením inštrukcií v spisovnom jazyku.
22. Matematické schopnosti: základné geometrické tvary.
23. Farby.

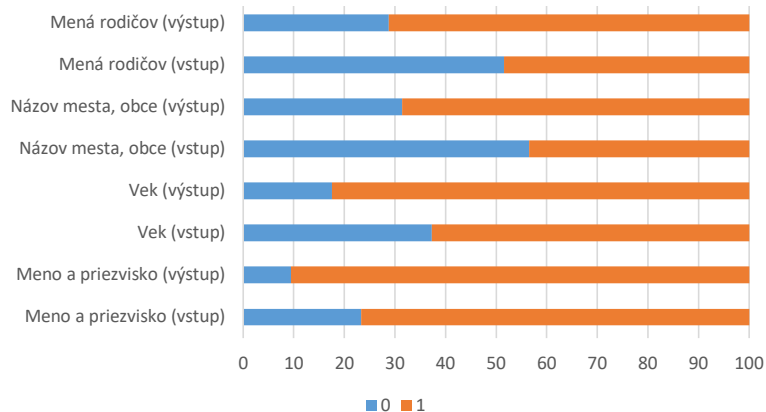
Graf 19 Správanie počas individuálnej depistáže: 3-4 ročné deti

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V oblasti správania počas individuálnej depistáže sme evalváciou nezistili štatisticky významné zlepšenie. Sledovali týchto 5 položiek: *neschopné odlúčiť sa od blízkych/známých, nesústredené/nepozorné, nesamostatné/neisté, emočne rozladené, negativistické*. Dôvodom je nepravidelná dochádzka detí do materskej školy v dôsledku vzniknutej pandemickej situácie.

Graf 20 Poznanky o sebe

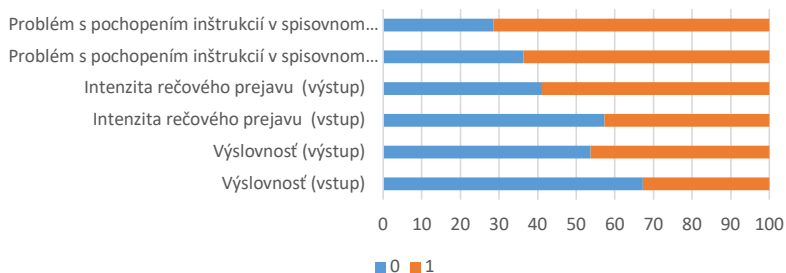

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V oblastiach Poznatky o sebe sme evalváciou zistili štatisticky významné zlepšenie na výstupe vo všetkých štyroch položkách: *meno a priezvisko*, *vek*, *názov mesta/obce*, *mená rodičov*:

- *meno a priezvisko* (chí-kvadrát = 7,02; p = 0,007). Z uvedených výsledkov vyplýva, že vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (zo 77% detí na vstupe k 91% detí na výstupe),
- *vek* (chí-kvadrát = 9,80; p = 0,003). Z uvedených výsledkov vyplýva, že vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (zo 63% detí na vstupe k 82% detí na výstupe),
- *názov mesta/obce* (chí-kvadrát = 12,80; p = 0,0002). Z uvedených výsledkov vyplýva, že vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (zo 43% detí na vstupe k 69% detí na výstupe),
- *mená rodičov* (chí-kvadrát = 10,77; p = 0,0009). Z uvedených výsledkov vyplýva, že vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (zo 48% detí na vstupe k 71% detí na výstupe).

Graf 21 Reč, jazyk a komunikácia: výslovnosť, intenzita rečového prejavu, problém s pochopením inštrukcií v spisovnom jazyku.

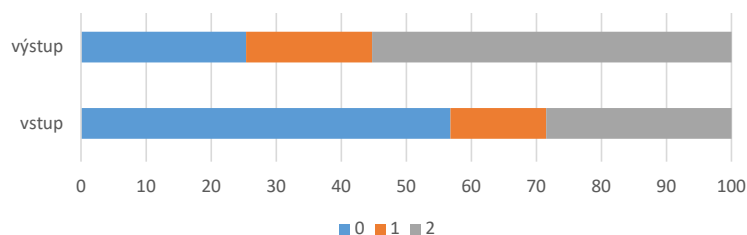
(Zdroj: vlastné spracovanie)

Štatisticky významné zlepšenie v oblasti Reč, jazyk a komunikácia bolo iba v jednej oblasti:

Intenzita rečového prejavu (chí-kvadrát = 5,21; p = 0,024). Vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (zo 43% detí na vstupe k 59% detí na výstupe). V ďalších dvoch sledovaných položkách: 1. *Problém s pochopením inštrukcií v spisovnom jazyku* a 2. *Výslovnosť* sa výsledky merania štatisticky nezlep-

šili. Aj v tomto prípade príčinou môže byť nepravidelná dochádzka do MŠ z dôvodu pretrvávajúcej pandemickej situácie v školskom roku 2021/2022.

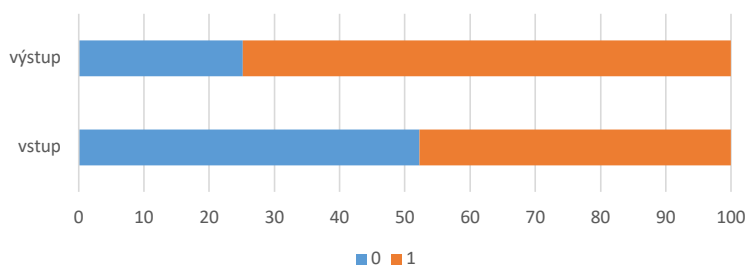
Graf 22 Matematické schopnosti: geometrické tvary

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Pomocou testu Pearsonov chí-kvadrát sme merali jednu oblasť *matematických schopností* – geometrické tvary, v ktorej došlo k štatisticky významnému zlepšeniu ($\chi^2 = 17,66$; $p = 0,000$). Na základe uvedených výsledkov možno konštatovať, že vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (z 24% detí na vstupe k 52% detí na výstupe).

Graf 23 Farby

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V oblasti *Farby* došlo k štatisticky významnému zlepšeniu ($\chi^2 = 15,51$; $p = 0,0001$). Z uvedených výsledkov vyplýva, že vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (zo 48% detí na vstupe k 75% detí na výstupe).

Vyhodnotenie kritéria K2

Celkovo T-testom sme merali 18 položiek, z ktorých všetky boli štatisticky významné.

V oblastiach Depistáže 1 zameranej na deficity čiastkových funkcií je štatisticky viac bodov na výstupe ako na vstupe a to vo všetkých 10 oblastiach. V oblasti Depistáže 2 zameranej na diagnostiku symptómov boli z 8 meraných oblastí všetky štatisticky významne lepšie.

Pomocou testu Pearsonov chí-kvadrát sme merali 14 oblastí (z Depistáže 2), z ktorých bolo 7 štatisticky významne lepších.

Zo sledovaných 32 oblastí bolo štatisticky významných 25. Na základe výsledkov je možné konštatovať, že aplikácia stimulačného programu mala svoje opodstatnenie.

Kritérium K3

Výsledky vstupnej a výstupnej depistážnej skrínigovej diagnostiky 5-6 ročných detí v MŠ

CIEĽ: Zistiť, či je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami 5-6 detí MŠ vo výskumnom súbore, ktoré sme získali zo vstupnej a výstupnej depistáže po realizácii stimulácie.

Zaznamenané výsledky vstupného a výstupného depistážneho skrínigového vyšetrenia boli vyhodnotené holisticky. Výsledky vstupnej depistáže a výsledky výstupnej depistáže predstavujú dve veličiny, ktoré súvisia s každou jednotkou (dieťaťom) štatistického súboru. Na položky, kde bolo viac ako binárne skórovanie, bol použitý párový T-test. Používame ho v prípade, ak sú dve skupiny meraní založené na tej istej vzorke respondentov, ktorá bola testovaná dvakrát (vstupné a výstupné merania) a sú vzájomne porovnávané. T-test je založený na rozdieloch dvoch meraní každého subjektu. Odčítaním druhého merania od prvého pre každý subjekt získavame čisté, párové rozdiely, ktoré vstupujú do analýzy. Párový T-test poskytuje senzitivnejší výsledok ako nepárový použitý na tie isté dáta.

Na položky skórované nominálne bol použitý Pearsonov chí-kvadrát test

(pre štvorpoľnú tabuľku). Tieto testy zisťujú vzťahy medzi dvoma nominálnymi premennými, t.j. používajú sa k analýze závislosti nominálnych premenných. Patrí sem skupina neparametrických testov, ktoré vychádzajú z kontingenčnej tabuľky. Tieto testy overujú nulovú hypotézu, ktorá tvrdí, že premenné sú nezávislé. Jedna skupina testov je určená iba pre štvorpoľné kontingenčné tabuľky (2x2), v ktorých vystupujú dve dichotomické (nominálne) premenné, čomu zodpovedá aj skúmaný súbor v dvoch meraniach v nominálnych hodnotách (áno – nie). Pri štvorpoľnej tabuľke je chí-kritické 3,841, keďže počet stupňov voľnosti sa rovná 1.

Výskumný súbor tvorili všetky diagnostikované 5-6 ročné deti (1951 detí MŠ), ktoré prešli vstupnou a výstupnou depistážou. K dispozícii sme mali jeden výber s n-párom merania, pričom $n = 1951$. Na základe štatistických výsledkov evalvácie môžeme potvrdiť, že celkové výsledky výstupnej depistáže sú v takmer všetkých oblastiach (26 z 38 sledovaných oblastí) štatisticky významne lepšie ako výsledky zo vstupnej depistáže.

Pomocou párového T-testu sme merali nasledujúce oblasti (vstupná aj výstupná depistáž):

1. Skupinová depistáž:

- kresba postavy.

2. Depistáž 1:

- vizuálna diferenciacia figúry a pozadia,
- vizuálna diferenciacia,
- vizuálna pamäť,
- auditívna diferenciacia figúry a pozadia,
- auditívna diferenciacia,
- auditívna pamäť,
- taktilno-kinestetické vnímanie,
- telesná schéma,
- intermodalita: vizuálno-auditívna,
- intermodalita: auditívno-vizuálna,
- serialita vizuálna,
- serialita auditívna.

3. Depistáž 2:

- rozsah slovnej zásoby,
- kategorizácia,
- rozmer, množstvo, poradie.

Celkovo párovým T-testom bolo meraných 16 položiek, z ktorých všetky boli štatisticky významné.

V oblastiach Depistáže 1 zameranej na deficity čiastkových funkcií je štatisticky menej chýb na výstupe ako na vstupe a to vo všetkých 12 oblastiach (pozri Prílohu 4 a), ktoré uvádzame v grafoch 24-35:

24. Vizualna diferenciacia figúry a pozadia.

25. Vizualna diferenciacia.

26. Vizualna pamäť.

27. Auditívna diferenciacia figúry a pozadia.

28. Auditívna diferenciacia.

29. Auditívna pamäť.

30. Taktilno-kinestetické vnímanie.

31. Telesná schéma.

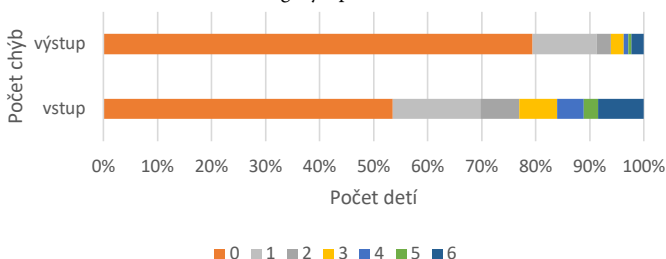
32. Intermodalita vizualno-auditívna.

33. Intermodalita auditívno-vizualna.

34. Serialita vizualna.

35. Serialita auditívna.

Graf 24 Vizualna diferenciacia figúry a pozadia

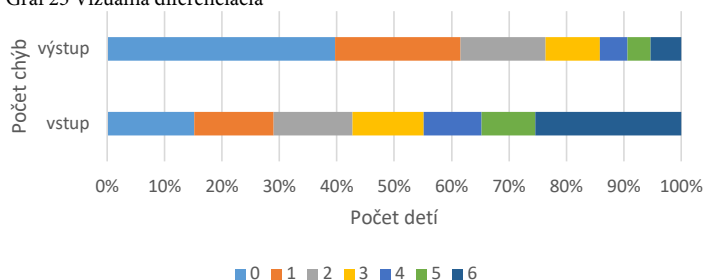

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Štatistická významnosť sa nám potvrdila aj v položke *Vizualna diferenciacia figúry a pozadia*. Vypočítanou t-štatistikou (21,030) na hladine vý-

znamnosti ($p = 0,001$) sme zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 1,346) a výstupného merania (aritmetický priemer = 0,435) v prospech výstupného merania.

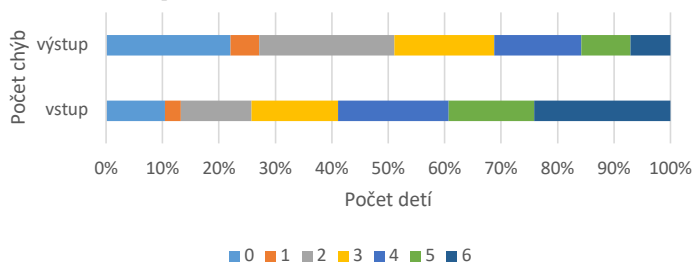
Graf 25 Vizuálna diferenciácia

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Štatistická významnosť sa nám potvrdila aj v položke *Vizuálna diferenciácia*. Vypočítanou t-štatistikou (32,648) na hladine významnosti ($p = 0,001$) sme zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 3,152) a výstupného merania (aritmetický priemer = 1,516) v prospech výstupného merania.

Graf 26 Vizuálna pamäť

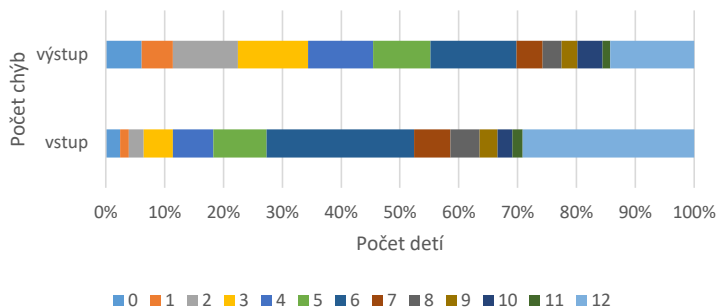

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V položke *Vizuálna pamäť* sme vypočítanou t-štatistikou (25,445) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 3,716) a výstupného mera-

nia (aritmetický priemer = 2,554) v prospech výstupného merania.

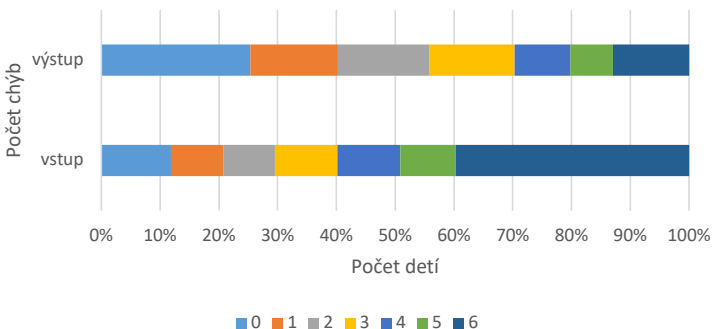
Graf 27 Auditívna diferenciácia figúry a pozadiav

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V oblasti *Auditívna diferenciácia figúry a pozadia* sme vypočítanou t-štatistikou (22,181) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 7,450) a výstupného merania (aritmetický priemer = 5,490) v prospech výstupného merania.

Graf 28 Auditívna diferenciácia

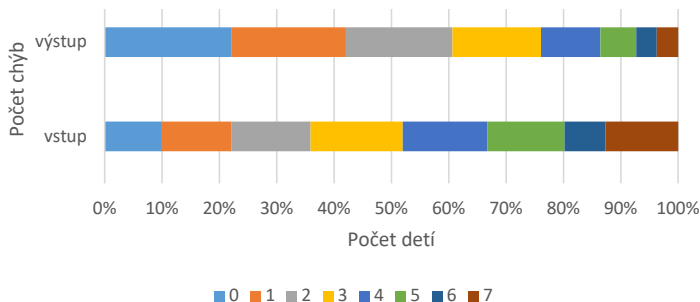

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V položke *Auditívna diferenciácia* sme vypočítanou t-štatistikou (27,211) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel

medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 3,878) a výstupného merania (aritmetický priemer = 2,394) v prospech výstupného merania.

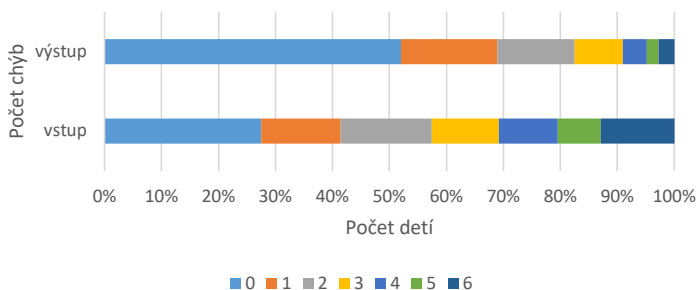
Graf 29 Auditívna pamäť

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V položke *Auditívna pamäť* sme vypočítanou t-štatistikou (26,024) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 3,465) a výstupného merania (aritmetický priemer = 2,254) v prospech výstupného merania.

Graf 30 Taktilno-kinestetické vnímanie

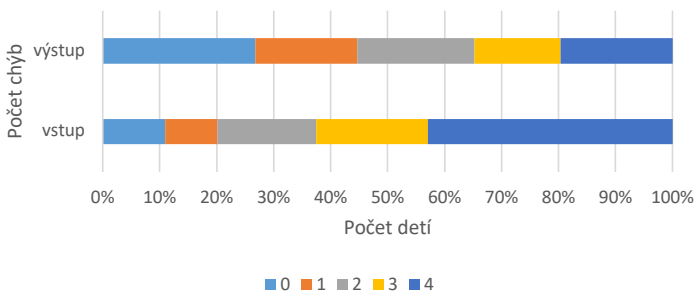

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V oblasti *Taktilno-kinestetického vnímania* sme vypočítanou t-štatistikou (27,553) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 2,318) a vý-

stupného merania (aritmetický priemer = 1,122) v prospech výstupného merania.

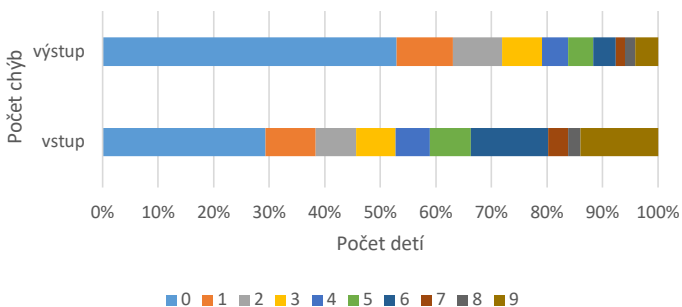
Graf 31 Telesná schéma

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Štatistická významnosť sa nám potvrdila aj v položke *Telesná schéma*. Vypočítanou t-štatistikou (23,188) na hladine významnosti ($p = 0,001$) sme zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 2,766) a výstupného merania (aritmetický priemer = 1,889) v prospech výstupného merania.

Graf 32 Intermodalita vizuálno-auditívna

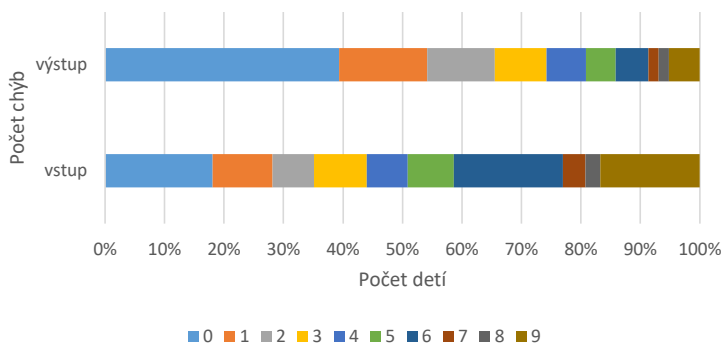

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Štatistická významnosť sa nám potvrdila aj v položke *Intermodalita vizuálno-auditívna a auditívno-vizuálna*. Vypočítanou t-štatistikou (26,508) na

hladine významnosti ($p = 0,001$) sme zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 3,593) a výstupného merania (aritmetický priemer = 1,724) v prospech výstupného merania.

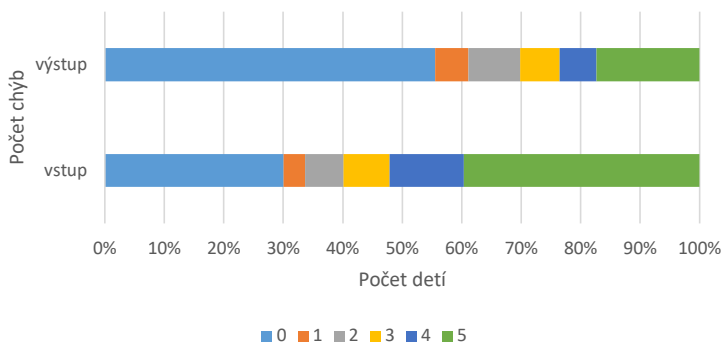
Graf 33 Intermodalita auditívno-vizuálna

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V položke *Intermodalita auditívno-vizuálna* sme vypočítanou t-štatistikou (29,886) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 4,253) a výstupného merania (aritmetický priemer = 2,177) v prospech výstupného merania.

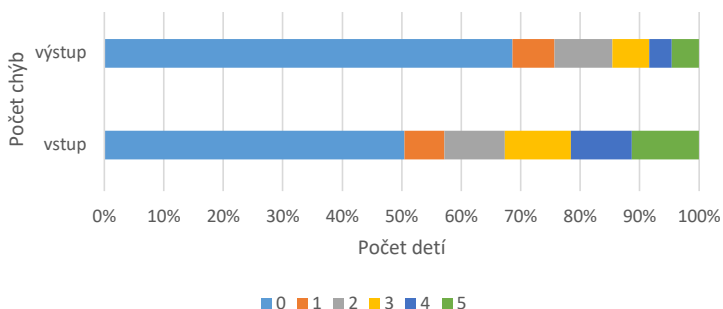
Graf 34 Serialita vizuálna

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Štatistická významnosť sa nám potvrdila aj v položke *Serialita vizuálna*. Vypočítanou t-štatistikou (24,792) na hladine významnosti ($p = 0,001$) sme zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 2,877) a výstupného merania (aritmetický priemer = 1,510) v prospech výstupného merania.

Graf 35 Serialita auditívna

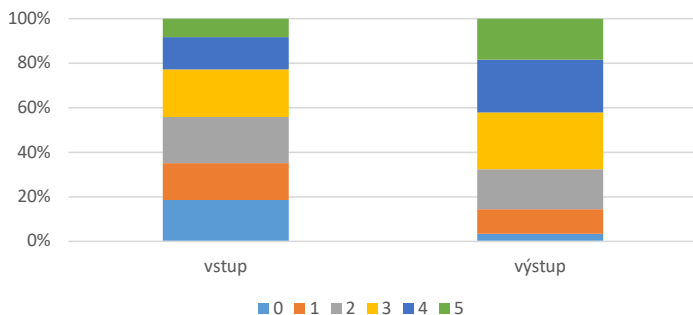
(Zdroj: vlastné spracovanie)

V oblasti *Serialita auditívna* sme vypočítanou t-štatistikou (18,510) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 1,586) a výstupného merania (aritmetický priemer = 0,822) v prospech výstupného merania.

V oblastiach Skupinovej depistáže a Depistáže 2, ktoré boli merané Párovým T-testom, došlo k štatisticky významnému zlepšeniu vo všetkých meraných oblastiach (pozri Prílohu 4 a), ktoré uvádzame v grafoch 36 – 39:

36. Kresba postavy.
37. Rozsah slovnej zásoby.
38. Kategorizácia.
39. Rozmer, množstvo, poradie.

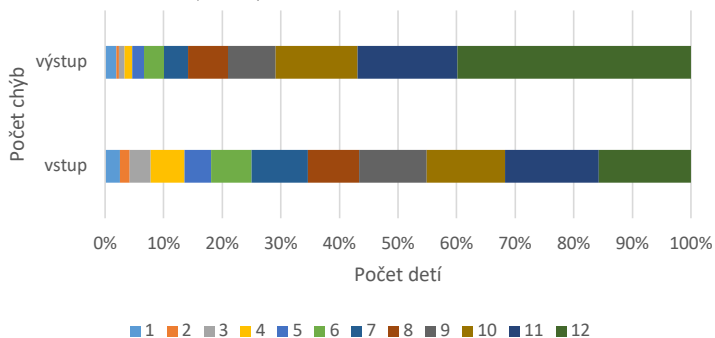
Graf 36 Kresba postavy

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V položke *Grafomotorika: kresba postavy* sme vypočítanou t-štatistikou (-22,177) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 2,223) a výstupného merania (aritmetický priemer = 3,112) v prospech výstupného merania.

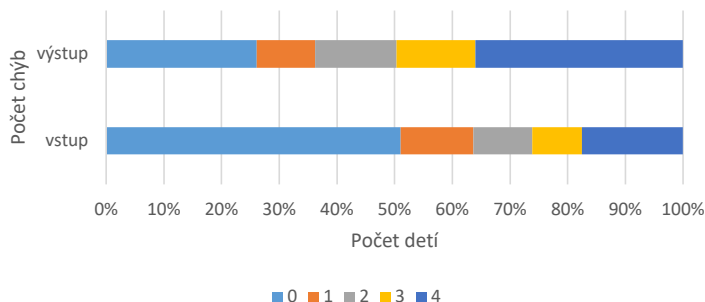
Graf 37 Rozsah slovnej zásoby

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V položke *Rozsah slovnej zásoby* sme vypočítanou t-štatistikou (-26,522) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 8,313) a výstupného merania (aritmetický priemer = 10,132) v prospech výstupného merania.

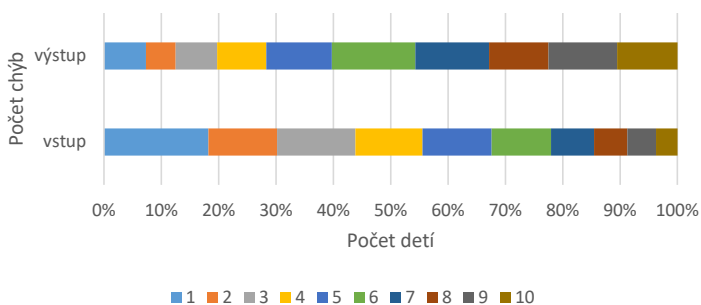
Graf 38 Kategorizácia

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V oblasti *Kategorizácia* sme vypočítanou t-štatistikou (-25,008) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 1,335) a výstupného merania (aritmetický priemer = 2,248) v prospech výstupného merania.

Graf 39 Rozmer, množstvo, poradie

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V položke *Rozmer, množstvo, poradie* vypočítanou t-štatistikou (-31,298) na hladine významnosti ($p = 0,001$) zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami vstupného (aritmetický priemer = 3,526) a výstupného merania (aritmetický priemer = 5,719) v prospech výstupného merania.

Pomocou Pearsonov chí-kvadrát testu sme merali nasledujúce oblasti (pozri Prílohu 4 b):

Správanie dieťaťa počas skupinovej depistáže:

- neschopné odlúčiť sa od blízkych/známych,
- nesústredené/nepozorné,
- nesamostatné/neisté,
- emočne rozladené,
- negativistické.

Správanie dieťaťa počas individuálnej depistáže:

- neschopné odlúčiť sa od blízkych/známych,
- nesústredené/nepozorné,
- nesamostatné/neisté,
- emočne rozladené,
- negativistické.

Poznatky o sebe:

- meno a priezvisko,
- vek,
- presná adresa,
- mená rodičov.

Reč, jazyk, komunikácia:

- výslovnosť,
- artikulácia,
- intenzita rečového prejavu,
- problém s pochopením inštrukcií v spisovnom jazyku.

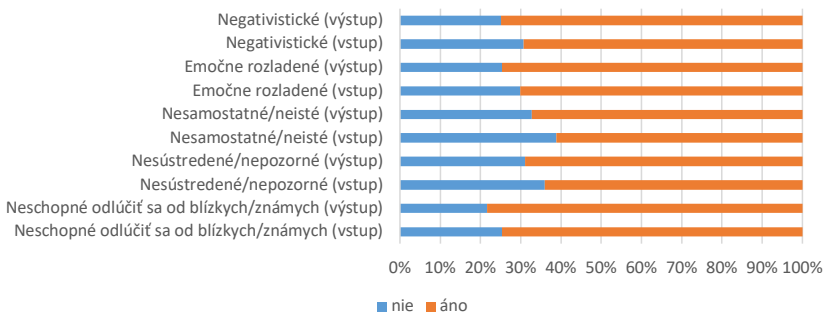
Matematické schopnosti:

- vzostupný číselný rad do 10,
- zostupný číselný rad do 10,
- určenie počtu do 10,
- základné geometrické tvary.

Zo sledovaných 22 oblastí bolo štatisticky významných 12, ktoré uvádzame v grafoch 40-44:

- 40. Správanie počas skupinovej depistáže.
- 41. právanie počas individuálnej depistáže.
- 42. Poznatky o sebe.
- 43. Reč, jazyk, komunikácia.
- 44. Matematické schopnosti

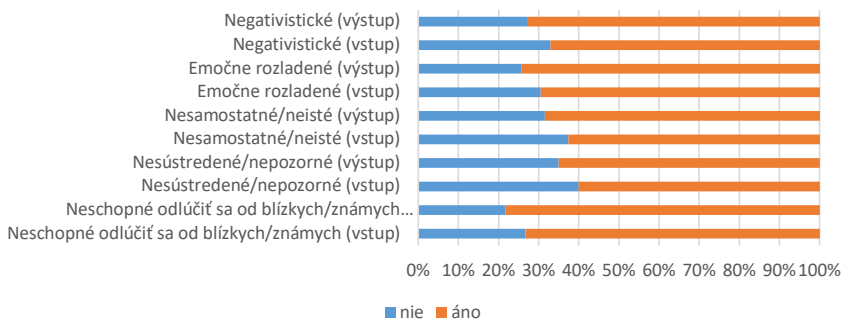
Graf 40 Správanie a reagovanie počas skupinovej depistáže

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V oblasti *Správanie a reagovanie* počas skupinovej depistáže nedošlo v ani jednej oblasti k štatisticky významnému zlepšeniu.

Graf 41 Správanie počas individuálnej depistáže

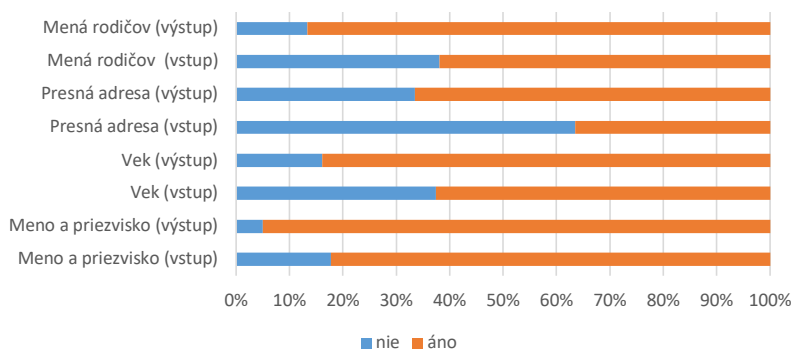

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V oblasti Správanie a reagovanie počas *individuálnej depistáže* nedošlo v ani jednej oblasti k štatisticky významnému zlepšeniu.

Predpokladáme, že oblasti správania detí počas individuálnej a skupinovej depistáže boli zo strany školských špeciálnych pedagógov a odborných zamestnancov nesprávne vyhodnotené (nesprávne vyplnenie sumarizačných tabuliek určených pre štatistické spracovanie).

Graf 42 Poznanky o sebe

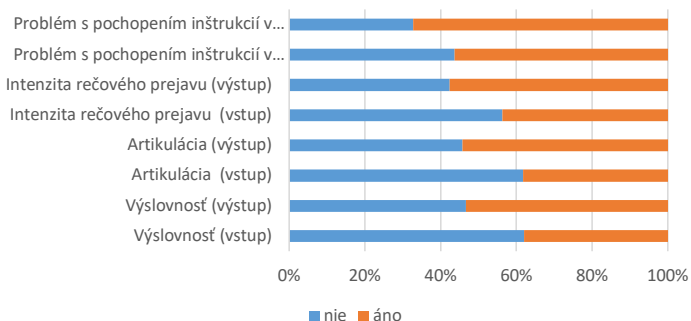
(Zdroj: vlastné spracovanie)

V oblastiach **Poznanky o sebe** sme evalváciou zistili štatisticky významné zlepšenie na výstupe vo všetkých štyroch položkách - meno a priezvisko, vek, presná adresa, mená rodičov:

- *Meno a priezvisko* (chí-kvadrát = 8,149; $p = 0,004$). Z uvedených výsledkov vyplýva, že vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (z 82 % detí na vstupe k 95 % detí na výstupe).
- *Vek* (chí-kvadrát = 11,545; $p = 0,001$). Z uvedených výsledkov vyplýva, že vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (zo 63 % detí na vstupe k 84 % detí na výstupe).
- *Adresa* (chí-kvadrát = 18,016; $p = 0,001$). Z uvedených výsledkov vyplýva, že vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (z 37 % detí na vstupe k 67 % detí na výstupe).

Mená rodičov (chí-kvadrát = 15,957; $p = 0,0001$). Z uvedených výsledkov vyplýva, že vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (zo 62 % detí na vstupe k 87 % detí na výstupe).

Graf 43 Reč, jazyk a komunikácia

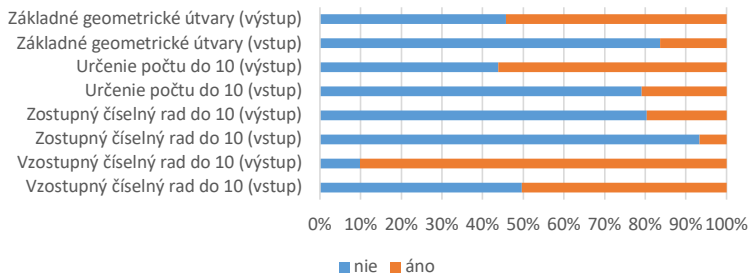

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Vo všetkých štyroch sledovaných položkách došlo k štatisticky významnému zlepšeniu v oblasti *Reč, jazyk a komunikácia*:

- *Výslovnosť* (chí-kvadrát = 4,739; p = 0,033). Vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (z 38 % detí na vstupe k 53 % detí na výstupe).
- *Artikulácia* (chí-kvadrát = 5,122; p = 0,023). Vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (z 38 % detí na vstupe k 54 % detí na výstupe).
- *Intenzita rečového prejavu* (chí-kvadrát = 3,90; p = 0,048). Vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (zo 44 % detí na vstupe k 58 % detí na výstupe).
- *Problém s pochopením inštrukcií v spisovnom jazyku* (chí-kvadrát = 2,50; p = 0,000) nebola štatisticky významne lepšia, ale vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (z 56 % detí na vstupe k 67 % detí na výstupe).

Graf 44 Matematické schopnosti

(Zdroj: vlastné spracovanie)

K štatisticky významnému zlepšeniu došlo aj v oblasti *Matematických schopností* vo všetkých štyroch položkách a to:

- *Vzostupný číselný rad do 10* (chí-kvadrát = 37,728; p = 0,001). Z uvedených výsledkov vyplýva, že vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (z 50 % detí na vstupe k 90 % detí na výstupe).
- *Zostupný číselný rad do 10* (chí-kvadrát = 7,390; p = 0,007). Na základe uvedených výsledkov možno konštatovať, že vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (zo 7 % detí na vstupe k 20 % detí na výstupe).
- *Určenie počtu do 10* (chí-kvadrát = 26,310; p = 0,001). Na základe uvedených výsledkov možno konštatovať, že vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (z 21 % detí na vstupe k 56 % detí na výstupe).
- *Základné geometrické útvary* (chí-kvadrát = 31,504; p = 0,001). Na základe uvedených výsledkov možno konštatovať, že vo výstupnej depistáži získalo viac detí áno (z 16 % detí na vstupe k 54 % detí na výstupe).

Vyhodnotenie kritéria K3

Celkovo T-testom sme merali 16 položiek, v ktorých všetky boli štatisticky významné.

V oblastiach Depistáže 1 zameranej na deficity čiastkových funkcií je štatisticky menej chýb na výstupe ako na vstupe a to vo všetkých 12 oblastiach. V oblasti Depistáže 2 zameranej na diagnostiku symptómov boli zo 4 meraných oblastí všetky štatisticky významne lepšie.

Pomocou testu Pearsonov chí-kvadrát sme merali 22 oblastí (z Depistáže 2), z ktorých bolo 12 štatisticky významne lepších.

Z 38 sledovaných oblastí bolo 26 štatisticky významne lepších.

Kritérium K4

Rozvíjané oblasti prostredníctvom diagnostiky a stimulácie 3–4 ročných detí v MŠ

CIEL: Porovnať výsledky detí v jednotlivých oblastiach, ktoré boli merané T-testom a Pearsonov chí-kvadrát testom. Údaje, ktoré boli zaznamenané v depistážnych hárkoch v rámci vstupnej a výstupnej depistáže v MŠ, boli rozložené do tried podľa rozvíjaných oblastí.

Spracovanie výsledkov z hľadiska ich významnosti v rámci jednotlivých oblastí prebehlo analogicky ako v kritériu K2 prostredníctvom T-testu pre párované hodnoty. Formulovali sme nulové hypotézy o rovnosti stredných hodnôt, ktoré sme testovali proti dvojstrannej alternatívnej hypotéze na hladine významnosti 0,05. Prehľad o stredných hodnotách a smerodajných odchýlkach nameraných v jednotlivých oblastiach je uvedený v tabuľke 7. Vo výsledkoch z výstupnej depistáže registrujeme dosiahnuté vyššie priemery vo všetkých 18 sledovaných oblastiach, z čoho vyplýva, že úroveň vedomostí, zručností a schopností 3-4 ročných detí MŠ sa zvýšila.

Zároveň evidujeme zníženie hodnôt smerodajných odchýlok vo výstupnej depistáži. To znamená, že zaznamenané odpovede detí v jednotlivých položkách boli podobné a rozptyl hodnôt bol menší s výnimkou sivo označených údajov v tabuľke nižšie.

Tabuľka 7 Porovnanie výsledkov vstupnej a výstupnej depistáže
3-4 ročných detí podľa oblastí

T-test pre nezávislé vzorky (vstup výstup: 3-4 ročné deti)							
	Priemer vstup	Priemer výstup	Hodnota t	sv	p	Sm.odch. vstup	výstup
Taktilno-kinestetické vnímanie	3,973	4,705	-9,827	369	0	1,768	1,538
Auditívna pamäť	3,165	3,976	-9,656	369	0	1,930	1,758
Vizuálna diferenciácia - listy	3,954	4,773	-9,204	369	0	2,164	1,797
Serialita vizuálna	3,043	4,189	-9,828	369	0	2,430	2,116
Auditívna diferenciácia	2,657	3,738	-10,200	369	0	2,056	2,079
Intermodalita: vizuál-auditív a auditív-vizuál	1,389	1,916	-8,141	369	0	1,361	1,350
Auditívna diferenciácia figúry a pozadia	2,376	3,568	-11,026	369	0	2,207	2,175
Serialita: auditívna	3,489	4,546	-10,206	369	0	2,341	1,985
Vizuálna diferenciácia figúry a pozadia	4,786	5,349	-7,267	369	0	1,969	1,523
Vizuálna pamäť	1,908	2,389	-8,649	369	0	1,100	0,902
Grafomotorika	2,787	3,827	-11,871	370	0	2,166	1,979
Artikulácia	2,199	2,871	-9,033	370	0	1,799	1,838
Rozsah slovnej zásoby	4,175	4,970	-10,871	370	0	1,864	1,486
Kategorizácia	0,701	1,143	-10,369	370	0	0,854	0,856
Vzostupný číselný rad do 5	1,251	1,660	-9,804	370	0	0,854	0,643
Zostupný číselný rad do 5	0,213	0,536	-8,578	370	0	0,565	0,819
Určenie počtu do 5	0,714	1,286	-13,058	370	0	0,879	0,854
Rozmer, množstvo	2,650	3,310	-9,785	370	0	1,541	1,205

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Ďalšie spracovanie výsledkov vstupnej a výstupnej depistáže bolo realizované Pearsonov chí-krvadrát testom. Uvedeným testom sme zisťovali vzťahy medzi dvoma nominálnymi premennými. Patrí sem skupina neparametrických testov, ktoré vychádzajú z kontingenčnej tabuľky. Testom sme overovali nulovú hypotézu, ktorá tvrdí, že premenné sú nezávislé. Porovnaním vypočítaných hodnôt vo všetkých 14 položkách sme v 7 z nich zaznamenali štatisticky významne lepšie výsledky, ktoré dosiahli deti vo výstupnej depistáži ako výsledky, ktoré dosiahli vo vstupnej depistáži (Tabuľka 8).

Tabuľka 8 Porovnanie výsledkov vstupnej a výstupnej depistáže 3-4 ročných detí podľa oblastí (Test Pearsonov chí-kvadrát)

Oblasť	chí-kvadrát	df/krit.	hladina významnosti
Poznatky o sebe, Meno a priezvisko	7,02	1/3,841	$p=0,007$
Poznatky o sebe, Vek	9,80	1/3,841	$p=0,003$
Poznatky o sebe, Názov mesta	12,80	1/3,841	$p=0,0002$
Poznatky o sebe, Mená rodičov	10,77	1/3,841	$p=0,0009$
Reč, jazyk a komunikácia - Výslovnosť *	3,84	1/3,841	$p=0,06$
Reč, jazyk a komunikácia - Intenzita rečového prejavu	5,21	1/3,841	$p=0,024$
Reč, jazyk a komunikácia - Problém s pochopením inštrukcií v spisovnom jazyku *	1,39	1/3,841	$p=0,244$
Matematické schopnosti - Geometrické tvary	17,66	1/3,841	$p=0$
Farby	15,51	1/3,841	$p=0,0001$
Individuálna depistáž - Neschopné odlúčiť sa od blízkych/známych *	1,14	1/3,841	$p=0,329$
Individuálna depistáž - Nesústredené/nepozorné *	1,63	1/3,841	$p=0,217$
Individuálna depistáž - Nesamostatné/neisté *	1,11	1/3,841	$p=0,256$
Individuálna depistáž - Emočne rozladené *	1,29	1/3,841	$p=0,259$
Individuálna depistáž - Negatívistické *	0,11	1/3,841	$p=0,855$

Vysvetlivky: * Na výstupe je sledovaná oblasť štatisticky významne lepšia ako na vstupe.

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Vyhodnotenie kritéria K4

Výsledky výstupnej depistáže 3-4 ročných detí v MŠ v každej zo sledovaných 32 oblastí sú štatisticky významne lepšie ako výsledky získané zo vstupnej depistáže v 25 položkách.

Zo 7 oblastí, ktoré neboli štatisticky významne lepšie, je 5 položiek z oblasti správania sa počas individuálnej depistáže.

Kritérium K5

Rozvíjané oblasti prostredníctvom diagnostiky a stimulácie 5–6 ročných detí v MŠ

CIEL: Porovnať výsledky detí v jednotlivých oblastiach, ktoré boli merané T-testom a Pearsonov chí-kvadrát testom. Údaje, ktoré boli zaznamenané v depistážnych hárkoch v rámci vstupnej a výstupnej depistáže v MŠ, boli rozložené do tried podľa rozvíjaných oblastí.

Spracovanie výsledkov z hľadiska ich významnosti v rámci jednotlivých oblastí prebehlo analogicky ako v kritériu K2 prostredníctvom T-testu pre párované hodnoty. Formulovali sme nulové hypotézy o rovnosti stredných hodnôt, ktoré sme testovali proti dvojstrannej alternatívnej hypotéze na hladine významnosti 0,05. Prehľad o stredných hodnotách a smerodajných odchýlkach nameraných v jednotlivých oblastiach je uvedený v tabuľke nižšie. Vo výsledkoch z výstupnej depistáže evidujeme dosiahnuté vyššie priemery vo všetkých 16 sledovaných oblastiach, z čoho vyplýva, že úroveň vedomostí, zručností a schopností 5-6 ročných detí sa zvýšila.

Zároveň evidujeme zníženie hodnôt smerodajných odchýlok vo výstupnej depistáži. To znamená, že zaznamenané odpovede detí v jednotlivých položkách boli podobné a rozptyl hodnôt bol menší s výnimkou sivo označených údajov v tabuľke:

Tabuľka 9 Porovnanie výsledkov vstupnej a výstupnej depistáže 5-6 ročných detí podľa oblastí

T-test pre nezávislé vzorky (vstup - výstup: 5-6 ročné deti)							
	Priemer vstup	Priemer výstup	Hodnota t	sv	p	Sm.odch. vstup	Sm.odch. výstup
Celkové kvalitatívne prevedenie - známka	2,223	3,112	-22,177	1782	0	1,549	1,273
Vizuálna diferenciácia figúry a pozadia len obrázkov so sliepočkami	1,346	0,435	21,030	1778	0	1,932	1,168
Vizuálna diferenciácia	3,152	1,516	32,648	1778	0	2,171	1,757
Vizuálna pamäť	3,716	2,554	25,445	1778	0	1,913	1,835
Auditívna diferenciácia figúry a pozadia	7,450	5,490	22,181	1777	0	3,437	3,629
Auditívna diferenciácia	3,878	2,394	27,211	1777	0	2,176	2,060
Auditívna pamäť	3,465	2,254	26,024	1776	0	2,156	1,909
Taktilno-kinestetické vnímanie	2,318	1,122	27,553	1776	0	2,065	1,532
Telesná schéma	2,766	1,889	23,188	1776	0	1,360	1,453
Intermodalita: vizuálno-auditívna	3,593	1,724	26,508	1778	0	3,244	2,520
Intermodalita: auditívno-vizuálna	4,253	2,177	29,886	1779	0	3,129	2,623
Serialita vizuálna	2,877	1,510	24,792	1779	0	2,148	1,983
Serialita auditívna	1,586	0,822	18,510	1779	0	1,864	1,430
Rozsah slovnej zásoby	8,313	10,132	-26,522	1758	0	3,227	2,374
Kategorizácia	1,335	2,248	-25,008	1758	0	1,583	1,633
Rozmer, množstvo, poradie	3,526	5,719	-31,298	1757	0	2,870	2,871

Zdroj: vlastné spracovanie)

Ďalšie spracovanie výsledkov vstupnej a výstupnej depistáže bolo realizované Pearsonov chí-kvadrát testom. Uvedeným testom sme zisťovali vzťahy medzi dvoma nominálnymi premennými. Patrí sem skupina neparametrických testov, ktoré vychádzajú z kontingenčnej tabuľky. Testom sme overovali nulovú hypotézu, ktorá tvrdí, že premenné sú nezávislé. Porovnaním vypočítaných hodnôt v 12 položkách z celkového počtu 22 položiek sme zaznamenali štatisticky významne lepšie výsledky, ktoré dosiahli deti vo výstupnej depistáži ako výsledky, ktoré dosiahli vo vstupnej depistáži (Tabuľka 10).

Tabuľka 10 Porovnanie výsledkov vstupnej a výstupnej depistáže 5-6 ročných detí podľa oblastí

(Pearsonov chí-kvadrát test)

Oblasť	chí-kvadrát	df/krit.	hladina významnosti
Skupinová depistáž, Neschopné odlúčiť sa od blízkych/známých	0,395	1/3,841	$p=0,617$
Skupinová depistáž, Nesústredené/nepozorné	0,533	1/3,841	$p=0,454$
Skupinová depistáž, Nesamostatné/neisté	0,800	1/3,841	$p=0,377$
Skupinová depistáž, Emočne rozladené	0,506	1/3,841	$p=0,428$
Skupinová depistáž, Negativistické	0,793	1/3,841	$p=0,345$
Poznatky o sebe, Meno a priezvisko *	8,149	1/3,841	$p=0,004$
Poznatky o sebe, Vek *	11,545	1/3,841	$p=0,001$
Poznatky o sebe, Presná adresa *	18,016	1/3,841	$p=0$
Poznatky o sebe, Mená rodičov	15,957	1/3,841	$p=0,0001$
Reč, jazyk a komunikácia - Výslovnosť *	4,739	1/3,841	$p=0,033$
Reč, jazyk a komunikácia - Artikulácia *	5,122	1/3,841	$p=0,023$
Reč, jazyk a komunikácia - Intenzita rečového prejavu *	3,906	1/3,841	$p=0,048$
Reč, jazyk a komunikácia - Problém s pochopením inštrukcií v spisovnom jazyku	2,508	1/3,841	$p=0$
Matematické schopnosti - vzostupný číselný rad do 10 *	37,728	1/3,841	$p=0$
Matematické schopnosti - Zostupný číselný rad do 10 *	7,390	1/3,841	$p=0,007$
Matematické schopnosti - Určenie počtu do 10 *	26,310	1/3,841	$p=0$
Matematické schopnosti - Základné geometrické útvary *	31,504	1/3,841	$p=0$
Individuálna depistáž - Neschopné odlúčiť sa od blízkych/známých	0,657	1/3,841	$p=0,411$
Individuálna depistáž - Nesústredené/nepozorné	0,523	1/3,841	$p=0,465$
Individuálna depistáž - nesamostatné/neisté	3,568	1/3,841	$p=0,067$
Individuálna depistáž - emočne rozladené	0,591	1/3,841	$p=0,434$
Individuálna depistáž - negativistické	0,781	1/3,841	$p=0,355$

Vysvetlivky: * Na výstupe je sledovaná oblasť štatisticky významne lepšia ako na vstupe. (Zdroj: *vlastné spracovanie*)

Vyhodnotenie kritéria K5

Výsledky výstupnej depistáže 5-6 ročných detí v MŠ v každej zo sledovaných 38 oblastí je 26 štatisticky významne lepších ako výsledky získané zo vstupnej depistáže.

Z 12 oblastí, ktoré neboli štatisticky významne lepšie, je 10 položiek z oblastí správania sa počas skupinovej a individuálnej depistáže.

Kritérium K6

Komparácia výsledkov diagnostiky a stimulácie 3-4 ročných intaktných a sociálne znevýhodnených detí MŠ

CIEĽ: Zistiť, či je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami zo vstupnej a výstupnej depistáže 3-4 ročných detí MŠ medzi intaktnými a sociálne znevýhodnenými (SZP).

Získané údaje zo vstupnej a výstupnej depistáže sme analyzovali s cieľom porovnať výsledky detí MŠ pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia s výsledkami intaktných detí. Počet 3-4 ročných detí zapojených v materských školách do depistáží bol v školskom roku 2021/2022 nasledovný:

Tabuľka 11 Účasť 3-4 ročných detí na diagnostike

Dieťa	3-4 ročné deti	
	vstup	výstup
Nie je zo SZP*	138	133
Je zo SZP*	283	249
SPOLU	421	382

*SZP-sociálne znevýhodnené prostredie

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Tabuľka 12 Realizácia stimulačného programu u 3-4 ročných detí

Stimulačný program	3-4 ročné deti	
	vstup	výstup
Áno	23,5 %	84,5 %
Nie	76,5 %	15,5 %

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Použili sme T-test pre párované hodnoty a formulovali sme nulovú hypotézu o rovnosti stredných hodnôt. Výsledky výskumných zistení uvádzame v nasledujúcich textoch a tabuľkách.

Tabuľka 13 Správanie 3- 4 ročných detí počas individuálnej depistáže – vstup, výstup

Správanie 3- 4 ročných detí počas individuálnej depistáže		
	Intaktní	SZP
Mean	0,402985	0,332016
Variance	4,873976	5,167106
Observations	134	253
Hypothesized Mean		
Difference	0	
df	278	
t Stat	0,29779	
P(T<=t) one-tail	0,383043	
t Critical one-tail	1,650353	
P(T<=t) two-tail	0,766086	
t Critical two-tail	1,968534	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Z údajov v tabuľke vyplýva, že priemerný posun intaktných detí medzi vstupným a výstupným meraním bol o 0,4 bodov. Priemerný posun detí zo SZP bol o 0,33 bodov. Štatistickú významnosť sme verifikovali porovnaním hodnoty vypočítanej štatistiky $t = -0,297$ s kritickou hodnotou 1,968 na úrovni hodnoty $p = 0,766$. Medzi vstupným a výstupným meraním nedošlo k rozdielu medzi deťmi zo SZP a intaktnou populáciou v oblasti správania sa

počas individuálnej depistáže. Intaktné deti síce získali vyšší počet bodov, ale nejde o štatisticky významný rozdiel.

V rámci porovnania individualizovaných posunov medzi vstupným a výstupným meraním sa nepotvrdil štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami detí zo SZP a intaktnou populáciou. Deti zo SZP dosiahli nižší rozdiel medzi výstupným a vstupným meraním, čo sa týka dosiahnutia bodov: 16,13 oproti intaktnej populácii, kde došlo k zvýšeniu o 18,89 bodov.

Tabuľka 14 Individualizované posuny 3-4 ročných detí MŠ medzi vstupným a výstupným meraním intaktnej populácie a detí zo SZP

Individualizované posuny 3- 4 ročných detí		
	Intaktní	SZP
Mean	18,89552	16,13043
Variance	1056,47	812,1297
Observations	134	253
Hypothesized Mean Difference	0	
df	242	
t Stat	0,830162	
P(T<=t) one-tail	0,203633	
t Critical one-tail	1,651175	
P(T<=t) two-tail	0,407265	
t Critical two-tail	1,969815	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V rámci porovnania individualizovaných posunov medzi vstupným a výstupným meraním nie je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami detí zo SZP a intaktnou populáciou.

Vyhodnotenie kritéria K6

Medzi vstupným a výstupným meraním nedošlo k rozdielu medzi deťmi zo SZP a intaktnou populáciou v oblasti správania sa počas individuálnej depistáže. Intaktné deti síce získali vyšší počet bodov, avšak nejde o štatisticky významný rozdiel.

V rámci porovnania individualizovaných posunov medzi vstupným a výstupným meraním nie je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami detí zo SZP a intaktnou populáciou.

Kritérium K7

Komparácia výsledkov diagnostiky a stimulácie 5-6 ročných intaktných a sociálne znevýhodnených detí v MŠ

CIEL: Zistiť, či je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami zo vstupnej a výstupnej depistáže 5-6 ročných detí MŠ intaktnými a sociálne znevýhodnenými (SZP).

Získané údaje zo vstupnej a výstupnej depistáže sme analyzovali s cieľom porovnať výsledky detí MŠ pochádzajúcich zo sociálne znevýhodneného prostredia s výsledkami intaktných detí. Počet 5-6 ročných detí zapojených v materských školách do depistáží bol v školskom roku 2021/2022 nasledovný:

Tabuľka 15 Účasť 5-6 ročných detí na diagnostike

Dieťa	5-6 ročné deti	
	vstup	výstup
Nie je zo SZP*	292	310
Je so SZP*	1720	1641
SPOLU	2012	1951

*SZP-sociálne znevýhodnené prostredie
(Zdroj: vlastné spracovanie)

Tabuľka 16 Realizácia stimulačného programu u 5-6 ročných detí

Stimulačný program	5-6 ročné deti	
	vstup	výstup
Áno	21 %	97 %
Nie	79 %	3 %

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Použili sme T-test pre párované hodnoty a formulovali sme nulovú hypotézu o rovnosti stredných hodnôt. Výsledky výskumných zistení uvádzame v nasledujúcich textoch a tabuľkách.

Tabuľka 17 Správanie 5-6 ročných detí počas skupinovej depistáže – vstup, výstup

Správanie 5-6 ročných detí počas skupinovej depistáže		
	Intaktní	SZP
Mean	0,075342	0,296161
Variance	4,00805	7,058577
Observations	292	1641
Hypothesized Mean Difference	0	
df	493	
t Stat	-1,64462	
P(T<=t) one-tail	0,050342	
t Critical one-tail	1,64795	
P(T<=t) two-tail	0,100685	
t Critical two-tail	1,964788	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Z údajov (tabuľka 17) vyplýva, že priemerný posun intaktných detí medzi vstupným a výstupným meraním bol o 0,075 bodov. Priemerný posun detí zo SZP bol o 0,296 bodov. Štatistickú významnosť sme verifikovali porovnaním hodnoty vypočítanej štatistiky $t = -1,645$ s kritickou hodnotou 1,965 na úrovni hodnoty $p = 0,100$. Medzi vstupným a výstupným meraním nedošlo k rozdielu medzi deťmi zo SZP a intaktnou populáciou v oblasti správania sa počas skupinovej depistáže.

Tabuľka 18 Správanie 5-6 ročných detí počas individuálnej depistáže – vstup, výstup

Správanie 5-6 ročných detí počas individuálnej depistáže		
	Intaktní	SZP
Mean	-0,03425	0,324193
Variance	4,060679	7,078981
Observations	292	1641
Hypothesized Mean Difference	0	
df	491	
t Stat	-2,65545	
P(T<=t) one-tail	0,004089	
t Critical one-tail	1,647963	
P(T<=t) two-tail	0,008178	
t Critical two-tail	1,964807	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Z vyššie uvedených údajov vyplýva, že priemerný posun intaktných detí medzi vstupným a výstupným meraním bol o -0,03 bodov. Priemerný posun detí zo SZP bol o 0,32 bodov. Štatistickú významnosť sme verifikovali porovnaním hodnoty vypočítanej štatistiky $t = -2,655$ s kritickou hodnotou 1,965 na úrovni hodnoty $p = 0,008$. Medzi vstupným a výstupným meraním došlo k rozdielu medzi deťmi zo SZP a intaktnou populáciou v oblasti správania sa počas individuálnej depistáže v prospech detí zo SZP.

Tabuľka 19 Položky depistáže 5-6 ročných detí merané T-testom – vstup, výstup

Depistáž 1.časť - chyby		
t-Test: Two-Sample Assuming Equal Variances		
	Intaktní	SZP
Mean	-6,90068	-18,0067
Variance	429,3406	573,875
Observations	292	1641
Hypothesized Mean Difference	0	
df	441	
t Stat	8,232204	
P(T<=t) one-tail	1,05E-15	
t Critical one-tail	1,648316	
P(T<=t) two-tail	2,1E-15	
t Critical two-tail	1,965358	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V rámci porovnania individualizovaných posunov medzi vstupným a výstupným meraním je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami detí zo SZP a intaktnou populáciou v prospech 5-6 ročných detí zo SZP. U 5-6 ročných detí zo SZP došlo k väčšiemu zníženiu počtu chýb: - 18 chýb oproti intaktnej populácii, kde došlo k zníženiu o 6,9 chýb.

Tabuľka 20 Položky depistáže 5-6 ročných detí merané t-testom – vstup, výstup

Depistáž 2.časť - body		
	Intaktní	SZP
Mean	2,910959	8,006703
Variance	85,63466	122,6079
Observations	292	1641
Hypothesized Mean Difference	0	
df	453	
t Stat	-8,40026	
P(T<=t) one-tail	2,89E-16	
t Critical one-tail	1,648224	
P(T<=t) two-tail	5,79E-16	
t Critical two-tail	1,965215	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V rámci porovnania individualizovaných posunov medzi vstupným a výstupným meraním je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami 5-6 ročných detí zo SZP a intaktnou populáciou v prospech 5-6 ročných detí zo SZP. U detí zo SZP došlo k nárastu počtu bodov o 8 bodov, u intaktnej populácie o 2,9 bodov.

Vyhodnotenie kritéria K7

Medzi vstupným a výstupným meraním došlo k rozdielu medzi deťmi zo SZP a intaktnou populáciou v oblasti správania sa počas individuálnej depistáže v prospech detí zo SZP.

V rámci porovnania individualizovaných posunov medzi vstupným a výstupným meraním je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami detí zo SZP a intaktnou populáciou v prospech 5-6 ročných detí zo SZP. U detí zo SZP došlo k nárastu počtu bodov o 8 u intaktnej populácie o 2,9 bodov a poklesu počtu chýb o 18 u detí zo SZP oproti deťom z intaktnej populácie, kde došlo k zníženiu o 6,9 chýb.

Kritérium K8

Komparácia výsledkov diagnostiky a stimulácie 3-4 ročných detí podľa pohlavia detí MŠ

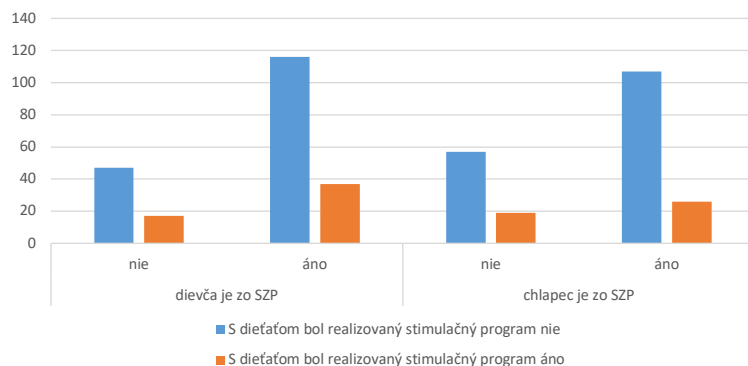
CIEĽ: Zistiť a porovnať, či je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami 3-4 ročných chlapcov a výsledkami 3-4 ročných dievčat v rámci vstupnej a výstupnej depistáže.

Tabuľka 21 Pohlavie 3-4 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia – vstup

Pohlavie 3-4 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia – vstup				
Pohlavie dieťaťa	Dieťa je zo SZP	S dieťaťom bol realizovaný stimulačný program		Spolu
		nie	áno	
dievča je zo SZP	nie	47	17	64
	áno	116	37	153
	spolu	163	54	217
chlapec je zo SZP	nie	57	19	76
	áno	107	26	133
	spolu	164	45	209
Spolu		327	99	426

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Graf 45 Pohlavie 3-4 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia – vstup

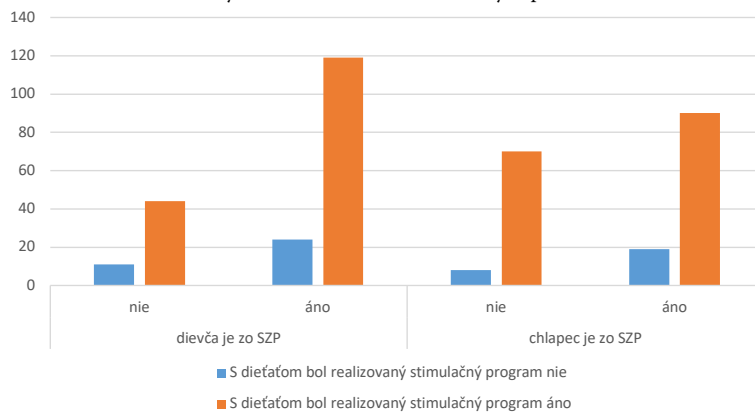
(Zdroj: vlastné spracovanie)

Tabuľka 22 Pohlavie 3-4 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia – výstup

Pohlavie 3-4 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia – výstup				
Pohlavie dieťaťa	Dieťa je zo SZP	S dieťaťom bol realizovaný stimulačný program		Spolu
		nie	áno	
dievča je zo SZP	nie	11	44	55
	áno	24	119	143
	spolu	35	163	198
chlapec je zo SZP	nie	8	70	78
	áno	19	90	109
	spolu	27	160	187
Spolu		62	323	385

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Graf 46 Pohlavie 3-4 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia – výstup

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Výsledky vstupnej a výstupnej depistáže sme vyhodnotili aj z hľadiska pohlavia 3-4 ročných detí MŠ. V Tabuľke 21 a v Grafe 45 sú uvedené celkové výsledky vstupnej depistáže z hľadiska rozdelenia detí na chlapcov a dievčatá. Počet chlapcov bol 209 a dievčat 217. V Tabuľke 22 v Grafe 46 sú uvedené celkové výsledky vstupnej depistáže z hľadiska rozdelenia detí na chlapcov a dievčatá. Počet chlapcov bol 187 a dievčat 198. Komparácia

výsledkov diagnostiky 3-4 ročných chlapcov a dievčat je uvedená v nasledujúcich tabuľkách a grafoch.

Vstupná depistáž - porovnanie výsledkov diagnostiky 3-4 ročných dievčat a chlapcov:

Tabuľka 23 Porovnanie výsledkov 3-4 ročných dievčat a chlapcov počas individuálnej depistáže – vstup

Porovnanie výsledkov diagnostiky 3-4 ročných dievčat a chlapcov		
Vstupná depistáž - body		
	dievčatá	chlapci
Mean	54,36406	53,86603
Variance	557,8344	448,0012
Observations	217	209
Hypothesized Mean Difference	0	
df	422	
t Stat	0,229376	
P(T<=t) one-tail	0,409344	
t Critical one-tail	1,648472	
P(T<=t) two-tail	0,818688	
t Critical two-tail	1,965601	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Porovnaním vypočítanej t-štatistiky a kritickej hodnoty sme zistili, že nie je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami chlapcov a výsledkami dievčat. Medzi chlapcami (53,9) a dievčatami (54,4) nie je v počte bodov na vstupe štatisticky významný rozdiel.

Tabuľka 24 Porovnanie výsledkov diagnostiky 3-4 ročných dievčat a chlapcov

Porovnanie výsledkov diagnostiky 3-4 ročných dievčat a chlapcov		
Výstupná depistáž - body		
	dievčatá	chlapci
Mean	66,63366	68,06283
Variance	550,2432	475,3434
Observations	202	191
Hypothesized Mean Difference	0	
df	391	
t Stat	-0,62597	
P(T<=t) one-tail	0,265851	
t Critical one-tail	1,64876	
P(T<=t) two-tail	0,531702	
t Critical two-tail	1,96605	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Porovnaním vypočítanej t-štatistiky a kritickej hodnoty sme zistili, že nie je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami chlapcov a výsledkami dievčat. Medzi chlapcami (68,06) a dievčatami (66,63) nie je v počte bodov na výstupe štatisticky významný rozdiel. Pri porovnaní rozdielu výstupného počtu bodov s vstupným počtom bodov je to porovnateľné - u chlapcov došlo k zvýšeniu počtu bodov o 14,19 a u dievčat o 12,27 bodov.

Tabuľka 25 Porovnanie výsledkov diagnostiky správania 3-4 r. dievčat a chlapcov –vstup

Porovnanie výsledkov diagnostiky správania 3-4 ročných dievčat a chlapcov Správanie počas individuálnej depistáže - vstup		
	dievčatá	chlapci
Mean	3,746544	3,751196
Variance	2,569722	2,524338
Observations	217	209
Hypothesized Mean Difference	0	
df	424	
t Stat	-0,03008	
P(T<=t) one-tail	0,488008	
t Critical one-tail	1,648455	
P(T<=t) two-tail	0,976017	
t Critical two-tail	1,965575	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Porovnaním vypočítanej t-štatistiky a kritickej hodnoty sme zistili, že nie je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami chlapcov a výsledkami dievčat. Vo vstupnom meraní chlapci (3,75) dosiahli v individuálnej depistáži štatisticky rovnaký počet bodov ako dievčatá (3,74).

Tabuľka 26 Porovnanie výsledkov diagnostiky správania 3-4 r. dievčat a chlapcov –výstup

Porovnanie výsledkov diagnostiky správania 3-4 ročných dievčat a chlapcov Správanie počas individuálnej depistáže - výstup		
	dievčatá	chlapci
Mean	3,90099	4,005236
Variance	2,706566	2,436815
Observations	202	191
Hypothesized Mean Difference	0	
df	391	
t Stat	-0,64456	
P(T<=t) one-tail	0,259795	
t Critical one-tail	1,64876	
P(T<=t) two-tail	0,519591	
t Critical two-tail	1,96605	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Porovnaním vypočítanej t-štatistiky a kritickej hodnoty sme zistili, že nie je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami chlapcov a výsledkami dievčat. Vo výstupnom meraní chlapci (4,0) dosiahli v individuálnej depistáži štatisticky rovnaký počet bodov ako dievčatá (3,9).

Vyhodnotenie kritéria K8

Medzi 3-4 ročnými chlapcami a 3-4 ročnými dievčatami nie je rozdiel medzi vstupným a výstupným meraním ani v počte bodov a ani vo výsledkoch individuálnej depistáže.

Kritérium K9

Komparácia výsledkov diagnostiky a stimulácie 5-6 ročných detí podľa pohlavia detí MŠ

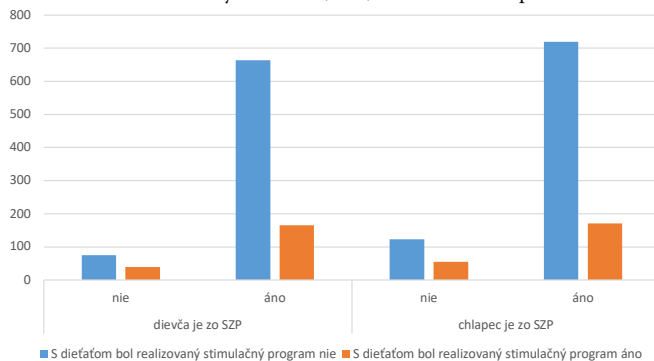
CIEĽ: Zistiť a porovnať, či je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami 5-6 ročných chlapcov a výsledkami 5-6 ročných dievčat v rámci vstupnej a výstupnej depistáže.

Tabuľka 27 Pohlavie 5-6 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia – vstup

Pohlavie 5-6 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia – vstup				
Pohlavie dieťaťa	Dieťa je zo SZP	S dieťaťom bol realizovaný stimulačný program		Spolu
		nie	áno	
dievča je zo SZP	nie	75	39	114
	áno	664	165	829
	spolu	739	204	943
chlapec je zo SZP	nie	123	55	178
	áno	720	171	891
	spolu	843	226	1069
Spolu		1582	430	2012

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Graf 47 Pohlavie 5-6 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia – vstup

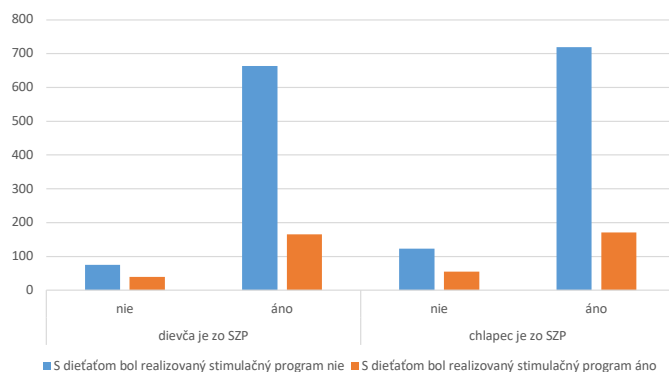
(Zdroj: vlastné spracovanie)

Tabuľka 28 Pohlavie 5-6 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia – výstup

Pohlavie 5-6 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia – výstup				
Pohlavie dieťaťa	Dieťa je zo SZP	S dieťaťom bol realizovaný stimulačný program	Spolu	
		nie	áno	
dievča je zo SZP	nie	7	120	127
	áno	26	778	804
	spolu	33	898	931
chlapec je zo SZP	nie	6	177	183
	áno	19	818	837
	spolu	25	995	1020
Spolu	58	1893	1951	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Graf 48 Pohlavie 5-6 ročných detí MŠ, SZP, stimulácia – výstup

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Výsledky vstupnej a výstupnej depistáže sme vyhodnotili aj z hľadiska pohlavia 5-6 ročných detí MŠ. V Tabuľke 27 sú uvedené celkové výsledky vstupnej depistáže z hľadiska rozdelenia detí na chlapcov a dievčatá. Počet chlapcov bol 1069 a dievčat 943 – spolu 2012 detí. V Tabuľke 28 sú uvedené celkové výsledky výstupnej depistáže z hľadiska rozdelenia detí na chlapcov a dievčatá. Počet chlapcov bol 1020 a dievčat 931 – spolu 1951 detí. Porovnanie výsledkov diagnostiky 5-6 ročných chlapcov a dievčat sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách:

Vstupná depistáž - porovnanie výsledkov diagnostiky 5-6 ročných dievčat a chlapcov:

Tabuľka 29 Správanie dievčat a chlapcov počas skupinovej depistáže – vstup

Porovnanie výsledkov diagnostiky správania 5-6 ročných dievčat a chlapcov Správanie počas skupinovej depistáže -vstup		
	<i>dievča</i>	<i>Chlapec</i>
Mean	3,479321	3,315248
Variance	3,230729	3,223559
Observations	943	1069
Hypothesized Mean Difference	0	
df	1978	
t Stat	2,0443	
P(T<=t) one-tail	0,020528	
t Critical one-tail	1,645624	
P(T<=t) two-tail	0,041056	
t Critical two-tail	1,961164	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Porovnaním vypočítanej t-štatistiky (2,044) a kritickej hodnoty (1,961) na hladine významnosti 0,04 sme zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami chlapcov a výsledkami dievčat. Vo vstupnom meraní chlapci (3,31) dosiahli v skupinovej depistáži štatisticky nižší počet bodov ako dievčatá (3,48).

Tabuľka 30 Depistáž 1 – vstup

Porovnanie výsledkov diagnostiky správania 5-6 ročných dievčat a chlapcov		
Depistáž 1.časť – chyby		
	<i>dievča</i>	<i>chlapec</i>
Mean	40,20467	40,72965
Variance	365,6598	367,9503
Observations	943	1069
Hypothesized Mean Difference	0	
df	1980	
t Stat	-0,61363	
P(T<=t) one-tail	0,269766	
t Critical one-tail	1,645624	
P(T<=t) two-tail	0,539532	
t Critical two-tail	1,961163	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Porovnaním vypočítanej t-štatistiky a kritickej hodnoty sme zistili, nie je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami chlapcov a výsledkami dievčat. Medzi chlapcami (40,73) a dievčatami (40,20) nie je v počte chýb na vstupe štatisticky významný rozdiel.

Tabuľka 31 Depistáž 2 – vstup

Porovnanie výsledkov diagnostiky správania 5-6 ročných dievčat a chlapcov		
Depistáž 2.časť - body		
	dievča	chlapec
Mean	18,33404	18,28812
Variance	81,14838	80,445
Observations	943	1069
Hypothesized Mean Difference	0	
df	1977	
t Stat	0,114336	
P(T<=t) one-tail	0,454492	
t Critical one-tail	1,645625	
P(T<=t) two-tail	0,908983	
t Critical two-tail	1,961165	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Porovnaním vypočítanej t-štatistiky a kritickej hodnoty sme zistili, nie je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami chlapcov a výsledkami dievčat. Medzi chlapcami (18,29) a dievčatami (18,33) nie je v počte bodov na vstupe štatisticky významný rozdiel.

Tabuľka 32 Správanie dievčat a chlapcov počas individuálnej depistáže – vstup

Porovnanie výsledkov diagnostiky správania 5-6 ročných dievčat a chlapcov		
Správanie počas individuálnej depistáže		
	dievča	chlapec
Mean	3,426299	3,234799
Variance	3,147163	3,243507
Observations	943	1069
Hypothesized Mean Difference	0	
df	1986	
t Stat	2,399091	
P(T<=t) one-tail	0,008264	
t Critical one-tail	1,645621	
P(T<=t) two-tail	0,016527	
t Critical two-tail	1,961159	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Porovnaním vypočítanej t-štatistiky (2,399) a kritickej hodnoty (1,961) na hladine významnosti 0,12 sme zistili štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami chlapcov a výsledkami dievčat. Vo vstupnom meraní chlapci (3,23) dosiahli v individuálnej depistáži štatisticky nižší počet bodov ako dievčatá (3,43).

Výstupná depistáž - porovnanie výsledkov 5-6 ročných chlapcov a dievčat:

Tabuľka 33 Správanie dievčat a chlapcov počas skupinovej depistáže – výstup

Porovnanie výsledkov diagnostiky správania 5-6 ročných dievčat a chlapcov		
Správanie počas skupinovej depistáže		
	<i>dievča</i>	<i>chlapec</i>
Mean	3,680988	3,603922
Variance	3,697047	3,609406
Observations	931	1020
Hypothesized Mean Difference	0	
df	1928	
t Stat	0,889315	
P(T<=t) one-tail	0,186972	
t Critical one-tail	1,645644	
P(T<=t) two-tail	0,373945	
t Critical two-tail	1,961195	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Porovnaním vypočítanej t-štatistiky a kritickej hodnoty sme zistili, že nie je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami chlapcov a výsledkami dievčat. Vo výstupnom meraní chlapci (3,60) dosiahli v skupinovej depistáži štatisticky rovnaký počet bodov ako dievčatá (3,69). Pri porovnaní rozdielu medzi vstupným a výstupným meraním došlo k vyššiemu bodovému nárastu u chlapcov (0,29), ako u dievčat (0,20).

Tabuľka 34 Depistáž 1 – výstup

Porovnanie výsledkov diagnostiky správania 5-6 ročných dievčat a chlapcov		
Depistáž 1.časť - chyby		
	dievča	chlapec
Mean	23,6681	24,30588
Variance	287,9489	302,6522
Observations	931	1020
Hypothesized Mean Difference	0	
df	1940	
t Stat	-0,81928	
P(T<=t) one-tail	0,206363	
t Critical one-tail	1,645639	
P(T<=t) two-tail	0,412725	
t Critical two-tail	1,961188	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Porovnaním vypočítanej t-štatistiky a kritickej hodnoty sme zistili, že nie je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami chlapcov a výsledkami dievčat. Medzi chlapcami (24,31) a dievčatami (23,67) nie je v počte chýb na vstupe štatisticky významný rozdiel. Pri porovnaní vstupného počtu chýb s výstupným počtom chýb je to tiež porovnateľné - u chlapcov došlo k zníženiu počtu chýb o 16,4 a u dievčat o 16,5 chýb.

Tabuľka 35 Depistáž 2 – výstup

Porovnanie výsledkov diagnostiky správania 5-6 ročných dievčat a chlapcov		
Depistáž 2.časť - body		
	dievča	chlapec
Mean	25,76369	25,58627
Variance	71,55915	70,0583
Observations	931	1020
Hypothesized Mean Difference	0	
df	1929	
t Stat	0,465052	
P(T<=t) one-tail	0,320973	
t Critical one-tail	1,645644	
P(T<=t) two-tail	0,641947	
t Critical two-tail	1,961195	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Porovnaním vypočítanej t-štatistiky a kritickej hodnoty sme zistili, že nie je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami chlapcov a výsledkami dievčat. Medzi chlapcami (25,59) a dievčatami (25,76) nie je v počte bodov na vstupe štatisticky významný rozdiel. Pri porovnaní vstupného počtu bodov s výstupným počtom bodov je to tiež porovnateľné - u chlapcov došlo k zvýšeniu počtu bodov o 7,3 a u dievčat o 7,4 bodov.

Tabuľka 36 Správanie dievčat a chlapcov počas individuálnej depistáže – výstup

Porovnanie výsledkov diagnostiky správania 5-6 ročných dievčat a chlapcov		
Správanie počas individuálnej depistáže		
	dievča	chlapec
Mean	3,622986	3,554902
Variance	3,673837	3,434667
Observations	931	1020
Hypothesized Mean Difference	0	
df	1919	
t Stat	0,796131	
P(T<=t) one-tail	0,213027	
t Critical one-tail	1,645648	
P(T<=t) two-tail	0,426054	
t Critical two-tail	1,961201	

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Porovnaním vypočítanej t-štatistiky a kritickej hodnoty sme zistili, že nie je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami chlapcov a výsledkami dievčat. Vo výstupnom meraní chlapci (3,56) dosiahli v individuálnej depistáži štatisticky rovnaký počet bodov ako dievčatá (3,62). Pri porovnaní so vstupným meraním, kde dosiahli nižší počet bodov ako dievčatá, ale došlo k vyššiemu bodovému nárastu u chlapcov (0,32) ako u dievčat (0,19).

Vyhodnotenie kritéria K9

Vo výstupnom meraní chlapci (3,56) dosiahli v individuálnej depistáži štatisticky rovnaký počet bodov ako dievčatá (3,62). Pri porovnaní so vstupným meraním, kde dosiahli nižší počet bodov ako dievčatá, ale došlo k vyššiemu bodovému nárastu u chlapcov (0,32) ako u dievčat (0,19).

Kritérium K10: Dotazník na zisťovanie názorov pedagogických a odborných zamestnancov materských škôl na Depistážno-stimulačný program pre 3-4 ročné deti v materskej škole

CIEL: Zistiť a analyzovať názory pedagogických a odborných zamestnancov MŠ na diagnostiku a stimuláciu prostredníctvom Depistážno-stimulačného programu pre 3-4 ročné deti v materskej škole.⁹

Kritérium K10 explikuje informácie o zbere a spracovaní získaných údajov z dotazníkového výskumu, ich interpretáciu a zovšeobecnenie výsledkov procesu skúmania teoretických javov v empirickej podobe.

Dotazník určený odborným zamestnancom obsahoval 4 oblasti:

1. oblasť *Identifikačné údaje respondentov*, 2. oblasť *Depistáž* s 23 položkami, 3. Oblasť *Stimulácia* so 14 položkami. Poslednou časťou dotazníka boli *Odpovede na otvorené otázky* (pozri Prílohu 1). Prieskumnú vzorku tvorili z očakávaných 126 školských špeciálnych pedagógov a odborných zamestnancov materských škôl zapojených do NP PRIM II 75. Nižšia návratnosť súvisí s ukončením ich pracovných pomerov a vzniknutou pandemickou situáciou v SR.

9 ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. – ŠINKOVÁ, A. P. 2019. *Depistážno-stimulačný program pre 3-4 ročné deti v materskej škole*. Ministerstvo vnútra SR - Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity. Bratislava, 2019. 147 strán. ISBN 978-80-89051-21-2. EAN 9788089051212.

1. oblasť *Identifikačné údaje respondentov*

Tabuľka 37 Pracovné zaradenie odborných zamestnancov MŠ

Pracovné zaradenie v materskej škole				
Odpoveď	Početnosť absolútna		Početnosť relatívna (%)	
	počet	kumulatívna	počet	kumulatívna
školský špeciálny pedagóg	39	39	52,00	52,00
školský psychológ	4	43	5,33	57,33
sociálny pedagóg	32	75	42,67	100,00
liečebný pedagóg	0	75	0,00	100,00
logopéd	0	75	0,00	100,00
iné	0	75	0,00	100,00
Spolu	75	75	100,00	100,00

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Tabuľka 38 Počet rokov praxe odborných zamestnancov MŠ

Počet rokov pedagogickej praxe				
Početnosť absolútna			Početnosť relatívna (%)	
odpoveď	počet	kumulatívna	počet	kumulatívna
0	5	5	6,6666667	6,6666667
1	9	14	12	18,6666667
1,5	1	15	1,3333333	20
2	6	21	8	28
3	16	37	21,333333	49,3333333
4	13	50	17,333333	66,6666667
5	6	56	8	74,6666667
6	2	58	2,6666667	77,3333333
7	1	59	1,3333333	78,6666667
8	2	61	2,6666667	81,3333333
9	3	64	4	85,3333333
10	2	66	2,6666667	88
13	1	67	1,3333333	89,3333333
17	1	68	1,3333333	90,6666667
18	1	69	1,3333333	92
20	2	71	2,6666667	94,6666667
23	1	72	1,3333333	96
25	1	73	1,3333333	97,3333333
26	1	74	1,3333333	98,6666667
35	1	75	1,3333333	100
Spolu	0	75	0	100

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Tabuľka 39 Stupeň vzdelania odborných zamestnancov MŠ

Stupeň vzdelania respondentov				
Odpoveď	Početnosť absolútna		Početnosť relatívna (%)	
	počet	kumulatívna	počet	kumulatívna
VŠ 2.stupňa	72	72	96,00	96,00
VŠ 3.stupňa	3	75	4,00	100,00
Spolu	75	52	100,00	100,00

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Tabuľka 40 Pohlavie odborných zamestnancov MŠ

Pohlavie respondentov				
Odpoveď	Početnosť absolútna		Početnosť relatívna (%)	
	počet	kumulatívna	počet	kumulatívna
žena	74	74	98,67	98,67
muž	1	75	1,33	100,00
Spolu	75	51	100,00	98,08

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V tabuľke 37 Pracovné zaradenie odborných zamestnancov MŠ je prezentovaný počet pedagogických a odborných zamestnancov MŠ podľa jednotlivých kategórií: školský špeciálny pedagóg (39), školský psychológ (4), sociálny pedagóg (32). 56 respondentov má prax v rozpätí od 0 do 5 rokov. 72 respondentov dosiahlo 2. stupeň a 3 respondenti 3. stupeň vysokoškolského vzdelania. Vyšší počet žien v rezorte školstva je logický a odráža sa to aj v tabuľke 40.

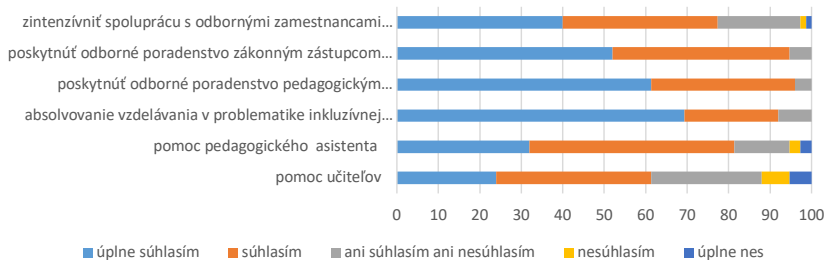
2. oblasť *Depistáž*

Tabuľka 41 Oblasti, ktoré sú potrebné pre realizáciu depistáže

Pre realizáciu depistáže detí v materskej škole je potrebná/é	úplne súhlasím	súhlasím	ani súhlasí	nesúhlasím	úplne nesúhlasím
pomoc učiteľov	24,00	37,33	26,67	6,67	5,33
pomoc pedagogického asistenta	32,00	49,33	13,33	2,67	2,67
absolvovanie vzdelávania v problematike inkluzívnej diagnostiky - Depistážno-stimulačný program ,pre 3-4 ročné deti	69,33	22,67	8,00	0,00	0,00
poskytnúť odborné poradenstvo pedagogickým zamestnancom MŠ v oblasti výsledkov depistáže	61,33	34,67	4,00	0,00	0,00
poskytnúť odborné poradenstvo zákonným zástupcom v oblasti výsledkov v oblasti výsledkov depistáže	52,00	42,67	5,33	0,00	0,00
zintenzívniť spoluprácu s odbornými zamestnancami CPPPaP	40,00	37,33	20,00	1,33	1,33

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Graf 49 Oblasti, ktoré sú potrebné pre realizáciu depistáže

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Respondenti sa vyjadrili k oblastiam, ktoré sú potrebné pre realizáciu depistáže. Pomoc učiteľov považuje za dôležitú – úplne súhlasím, súhlasím (61,33 %). Dôležitosť v poskytovaní pomoci pedagogických asistentov podporilo (81,33 %). Vyšší počet respondentov vyjadril nevyhnutnosť

absolvovania vzdelávania k Depistážno-stimulačnému programu pre 3-4 ročné deti v materskej škole vyslovilo (92 %) pedagogických a odborných zamestnancov. Potrebu poskytovania odborného poradenstva pre zamestnancov MŠ vyjadrilo (96 %) a potrebu poskytovania poradenstva zákonným zástupcom detí považuje za dôležité (94, 67 %) opýtaných. Relatívne vysoký počet respondentov (77,33 %) považuje za dôležitú spoluprácu s poradenskými zariadeniami.

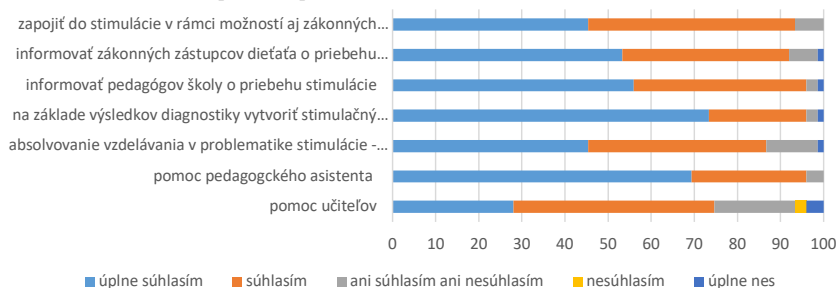
3. oblasť *Stimulácia*

Tabuľka 42 Oblasti, ktoré sú potrebné pre realizáciu stimulácie

Pre realizáciu stimulácie detí v materskej škole je potrebná/é	úplne súhlasím	súhlasím	ani súhlasím	nesúhlasím	úplne nesúhlasím
pomoc učiteľov	28,00	46,67	18,67	2,67	4,00
pomoc pedagogického asistenta	69,33	26,67	4,00	0,00	0,00
absolvovanie vzdelávania v problematike stimulácie - Depistážno-stimulačný program ,pre 3-4 ročné deti	45,33	41,33	12,00	0,00	1,33
na základe výsledkov diagnostiky vytvoriť stimulačný program pre každé dieťa	73,33	22,67	2,67	0,00	1,33
informovať pedagógov školy o priebehu stimulácie	56,00	40,00	2,67	0,00	1,33
informovať zákonných zástupcov dieťaťa o priebehu stimulácie	53,33	38,67	6,67	0,00	1,33
zapojiť do stimulácie v rámci možností aj zákonných zástupcov dieťaťa	45,33	48,00	6,67	0,00	0,00

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Graf 50 Oblasti, ktoré sú potrebné pre realizáciu stimulácie

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Respondenti sa vyjadrili k oblastiam, ktoré sú potrebné pre realizáciu stimulácie. Pomoc učiteľov považuje za dôležitú - úplne súhlasím, súhlasím (74,67%), nesúhlasí a úplne nesúhlasí (6,67%) opýtaných. V oblasti pomoci pedagogických asistentov súhlas vyjadrilo (96%) respondentov, nesúhlasí a úplne nesúhlasí (0%) opýtaných. Nevyhnutnosť absolvovania vzdelávania k Depistážno-stimulačnému programu pre 3-4 ročné deti v materskej škole vyslovilo (86,66%) zamestnancov. Potrebu vytvorenia stimulačného programu pre každé dieťa uviedlo (96%) respondentov. Vysoký počet respondentov vyjadril potrebu informovať pedagógov školy (96%) a rodičov (92%) o priebehu stimulácie. S potrebou zapojiť zákonných zástupcov detí do stimulácie súhlasí (93,33%) respondentov.

Tabuľka 43 Hodnotenie kvality Depistážno-stimulačného programu pre 3-4 ročné deti

Hodnotenie kvality Depistážno-stimulačný program pre 3-4 ročné deti	výborný	veľmi dobrý	dobry	vyhovujúci	nevyhov.
obsahová stránka manuálu	57,33	30,67	12,00	0,00	0,00
grafická stránka manuálu	56,00	25,33	17,33	1,33	0,00
rozsah manuálu	53,33	22,67	22,67	1,33	0,00
oblasť deficitov čiastkových funkcií	56,00	22,67	16,00	1,33	0,00
oblasť symptómov	58,67	24,00	16,00	1,33	0,00
primeranosť k veku stimulovaných detí	48,00	28,00	16,00	5,33	2,67
využitelnosť manuálu k stimulácii pre vyššiu vekovú kategóriu 5-	44,00	38,67	13,33	1,33	2,67

Zdroj: vlastné spracovanie)

Graf 51 Hodnotenie kvality Depistážno-stimulačného programu pre 3-4 ročné deti

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Kvalita Depistážno-stimulačného programu pre 3-4 ročné deti v materskej škole bola hodnotená (výborný, veľmi dobrý, dobrý) veľmi pozitívne a to vo všetkých sledovaných oblastiach: Obsahová stránka (100%), grafická stránka (98,66%), rozsah manuálu (98,67%), oblasť deficitov čiastkových funkcií (94,67%), oblasť symptómov (98,67%), primeranosť k veku diagnostikovaných detí (92%) a využiteľnosť Manuálu k depistáži v ZŠ (96%).

4. oblasť **Názory pedagogických zamestnancov (školských špeciálnych pedagógov) a odborných zamestnancov MŠ odborných zamestnancov MŠ na depistáž, stimuláciu a kvalitu depistážno-stimulačného programu pre 3-4 ročné deti** - odpovede na otvorené otázky:

Na otázku č. 21: **Uveďte, prosím, pozitívne skúsenosti s depistážno-stimulačným programom pre 3-4 ročné deti**, sme dostali tieto odpovede (uvádzame výberovo):

- Depistážno-stimulačný program pre 3-4 ročné deti vhodným návodom na realizáciu vstupného skríningu, stimulácie vývinu detí a výstupnej depistáže.
- Primeranosť obsahu a rozsahu depistážno-stimulačného programu vo vzťahu k deťom v danom vekovom období.
- Depistážno-stimulačný program umožňuje individuálny prístup k deťom.
- Deti sa tešia na spoluprácu, individuálny prístup im vyhovuje.
- Pravidelné stimulačné aktivity prispeli k zlepšeniu koncentrácie pozor-

- nosti u detí a k rozšíreniu slovnej zásoby v spisovnom jazyku.
- Vysoká odborná úroveň spracovania Depistážno-stimulačného programu pre 3-4 ročné deti.
 - Zlepšenie spolupráce školského špeciálneho pedagóga odborného zamestnanca s pedagogickými asistentmi, učiteľkami a rodičmi detí.
 - Realizácia depistážno-stimulačného programu prispieva k prevencii pred výskytom porúch pozornosti a špecifických vývinových porúch učenia.

Niektoré autentické výpovede odborných zamestnancov MŠ:

Respondent 1: „*Depistážno-stimulačný program pre 3-4 ročné deti mi podal návod ako uskutočniť vstupný skrining, stimuláciu vývinu detí a výstupnú depistáž. Tento program obsahuje predlohy, pracovné listy, záznamové listy a vyhodnocovacie hárkky. S deťmi som realizovala depistáž a na základe výsledkov diagnostiky som vytvorila stimulačný program pre každé dieťa. Pri depistáži a stimulačnom programe 3-4 ročných detí bolo niekedy náročnejšie zaujať ich a udržať ich pozornosť ale myslím, že sme to zvládli veľmi dobre. Pri depistáži a stimulačnom programe som spolupracovala aj s asistentkou učiteľky. Myslím si, že tento program je pre deti prínosom a takto je možné rozvíjať čiastkové funkcie u detí už od raného veku, čo im umožňuje zlepšovať sa v ich rozvoji.*“

Respondent 2: „*Pozitívne hodnotím samotný program, ktorý je navrhnutý tak, že po vstupnej depistáži veľmi ľahko odborný zamestnanec vyhodnotí výsledky, čím si zaznačí oslabené oblasti a tie stimuluje pomocou stimulačného programu pre dané dieťa. Výsledky sú v rámci pravidelnej dochádzky a stimulácii dieťaťa pri výstupnej depistáži zlepšené.*“

Respondent 3: „*V rámci pravidelných stimulačných aktivít sa u detí výrazne zlepšila koncentrácia a vyjadrovanie sa v slovenskom jazyku, vedia sa sústrediť na činnosť a dokončiť ju s požadovanými výsledkami, rozširuje sa ich slovná zásoba v spisovnom jazyku.*“

Respondent 4: „*Diagnostika vedená formou rozprávky o zvieratách, s ktorými deti plnia úlohy je motivujúca. Striedanie jednotlivých úloh s využitím hračiek, predmetov, vrecúška udržiava pozornosť detí. Oceňujem jednoduchosť úloh v oblasti symptómov. Zadanie úloh je možné mierne variovat', prispôbiť chápaniu dieťaťa. Mnohé stimulačné aktivity sú kreatívne, pre deti zaujímavé, možnosť ich prispôbovať, dopĺňať.*“

Respondent 5: „*U detí, sme zaznamenali pozitívne zmeny nie len v správaní počas výchovno – vzdelávacieho procesu, ale hlavne v oblasti vedomosti. Deti napredovali a dokonca niektorých svojich rovesníkov v MŠ predbehli. Stimulačný program je pre deti MRK veľmi prospešný a deťom sa páči.*“

Respondent 6: „*Včasná zachytenie rizík, včasná diagnostika pomôže nastaviť vhodnú intervenciu a predísť budúcim ťažkostiam pri ďalšom vzdelávaní. Veľmi pozitívnu skúsenosťou je aj poznanie detí lepšie a navyše aj v ich prirodzenom prostredí.*“

Respondent 7: „*Je vidieť tiež pokrok detí a zlepšenie spolupráce s rodičmi detí. Rodičia sa zaujímali o výsledky depistáže a priebeh stimulácie a veľmi pozitívne vnímali tento program, nakoľko videli pokroky svojich detí. Zo stimulačného programu sa deťom najviac páčilo skladanie rozstrihaného slimáčika, keďže si ho vždy vypýtali, aj keď sme stimulovali inú oblasť.*“

Respondent 8: „*Depistážno-stimulačný program pre 3-4 ročné deti, je výborná prevencia u detí pred výskytom porúch správania, špecifických vývinových porúch učenia, ale hlavne je to výborná pomoc pre diagnostikovanie dieťaťa. Na základe výsledkov depistáže a stimulácie im zabezpečím úspešný vstup do ZŠ. Hlavným cieľom je rozvíjať tie funkcie, ktoré má dieťa nedostatočne rozvinuté.*“

Respondent 9: „*Každé dieťa je iné a preto je individuálna práca s dieťaťom potrebná, kedy dieťa má svoj priestor a čas prejavíť svoje tempo prac. činnosti a zároveň tým, že sa mu venuje individuálny prístup, je povzbudené a motivované lepšie sa zapájať do činnosti. Individuálna práca s dieťaťom, kde dieťa má svoj vlastný priestor, kde je prijímané s jeho schopnosťami také, aké je.*“

Na otázku č. 22: **Uvedte, prosím, negatívne skúsenosti s Depistážno-sti-**

mulačným programom pre 3-4 ročné deti, sme dostali tieto odpovede (uvádzame výberovo):

- Vyšší počet respondentov uviedol, že s diagnosticko-stimulačným programom pre 3-4 ročné deti nemá žiadne negatívne skúsenosti, práve naopak.
- Nepravidelná dochádzka detí do MŠ.
- Náročnosť niektorých úloh.
- Jazyková bariéra.
- Niektorí odborní zamestnanci nemali možnosť pracovať s touto vekovou kategóriou detí.

Niektoré autentické výpovede odborných zamestnancov MŠ:

Respondent 1: *„Ako negatívum vnímam nepravidelnú dochádzku detí do materskej školy. Niektoré deti chodili do školy nepravidelne a to sťažovalo prácu s nimi.“*

Respondent 2: *„Pre deti je oblasť čo sa týka vizuálnej diferenciacie, konkrétne úloha so slimákom zložitá v rámci toho, že je zložitá to poskladať. Podľa mňa by bolo jednoduchšie pre deti takúto istú úlohu robiť formou puzzle, so svojej vlastnej skúsenosti viem, že deti to baví viac, a napredujú aj v tej oblasti.“*

Respondent 3: *„Niektoré inštrukcie deti odmietali vykonať alebo boli náročné, bola nutná malá modifikácia inštrukcie, ale so zretelom zachovania cieľa.“*

Respondent 4: *„Niekedy je problém s prekladom úloh do rómskeho jazyka. Problém riešim pomocou rodičovského asistenta, ktorý dieťaťu preloží zadanie do rómskeho jazyka pre správne porozumenie.“*

Respondent 5: *„Interaktívna rozprávka je pomerne dlhá a je náročné udržať pozornosť dieťaťa počas jej realizácie, najmä tam, kde ja čítam príbeh a dieťa má počúvať, plus kvôli jazykovej bariére (hlavne na začiatku školského roka) je potrebné aj prekladať, čo vyžaduje ešte dlhšie sústredenie dieťaťa. Chýbajúce inštrukcie aj v rómskom jazyku.“*

Respondent 6: *„Pridala by som pracovné listy, hry na určovanie farieb a tiež geometrické útvary.“*

Respondent 7: *„S Depistážno-stimulačným programom mám len a len pozitívne*

skúsenosti a žiadne negatíva som nepostrehla.“

Respondent 8: *„Pre väčšinu detí, v tomto školskom roku, bol skrining formou rozprávky zdĺhavý. Pokiaľ som prečítala úlohu, deťom unikala pozornosť. Bolo potrebné to trochu skrátiť a prispôsobiť jednotlivcom.“*

Respondent 9: *„Nedostatok času, učitelia často ich nepúšťajú.“*

Respondent 10: *„Nepravidelná dochádzka niektorých detí a s častí nie pochopenie významu depistáže a stimulácie zo strany zákonných zástupcov i ostatných pedagogických zamestnancov.“*

Na otázku č. 23: ***Pracujete aj s inými depistážno-stimulačnými programami? Ak áno, uveďte, ktoré.*** Dostali sme tieto odpovede (uvádzame výberovo):

- Vyšší počet respondentov nepracuje s inými stimulačnými programami.
- Využívanie zdrojov v oblasti logopedických cvičení: „Hry s rečou“, prípadne pracovné zošity „Kuliferdo“ a iné dostupné materiály.
- Vytváranie vlastných pracovných listov.

Niektoré autentické výpovede odborných zamestnancov MŠ:

Respondent 1: *„Nie nepracujem s inými depistážno-stimulačnými programami. Tento program je postačujúci.“*

Respondent 2: *„Program ako celok nie, využívam rôzne zdroje, napr. Testovanie školskej pripravenosti v pedagogickom kontexte (Borbélyová, Špernáková), na stránkach rôznych CPPPaP, apod.“*

Respondent 3: *„Stimulačný program od autorky Brtkovej.“*

Respondent 4: *„Nepracujem. Počas tréningov som však na spestrenie využívala pracovné listy z pracovných zošitov Kuliferdo.“*

Respondent 5: *„Vyrábam si vlastné pracovné listy a tiež sme objednali z projektu stimulačné pomôcky, pracovné zošity a logopedické pomôcky.“*

Respondent 6: „Pri stimulačnom programe však využívam "Hry s rečou" a logopedické cvičenia zamerané na jednotlivé hlásky, tiež pracovné zošity Kuliferdo a rôzne pracovné zošity pre danú vekovú kategóriu. Osvedčili sa mi aj edukačné pomôcky vlastnej výroby a edukačné hry zamerané na stimuláciu jednotlivých oblastí.“

Respondent 7: „Áno, Montessori metóda, vlastná zbierka.“

Respondent 8: „Nie, pri takom množstve detí, nie je na to priestor.“

Respondent 9: „Okrem manuálu som využila didaktický materiál dostupný v našej materskej škole.“

Respondent 10: „Nie, ale poskytujem deťom aj iné pracovné listy.“

Na otázku č. 24: ***Tu je priestor na vyjadrenie Vašich ďalších pripomienok, podnetov:***

Dostali sme tieto odpovede (uvádzame výberovo):

- Vyšší počet respondentov nemal žiadne pripomienky.
- Vyšší počet respondentov má pozitívne skúsenosti s depistážno-stimulačným programom.
- Kritika vyhodnotenia výsledkov depistáže v oblasti grafomotoriky.
- Nízka úroveň spolupráce s rodinou dieťaťa.
- Zintenzívniť spoluprácu s odbornými zamestnancami centier poradenstva a prevencie.
- Možnosť využitia diagnosticko-stimulačného programu pre 3-4 ročné deti aj pre vyššiu vekovú kategóriu detí.
- Vysoká náročnosť depistážno-stimulačného programu.
- Vytvoriť priestor pre pracovnú pozíciu: školský špeciálny pedagóg v každej materskej škole.

Niektoré autentické výpovede odborných zamestnancov MŠ:

Respondent 1: „Deti sa veľmi radi zapájali do jednotlivých aktivít počas stimulácie. Realizovanie stimulácie podľa Depistážno – stimulačného programu pre 3-4 ročné deti priniesla pozitívne výsledky vo vývoji dieťaťa. Práca s týmito deťmi mala zmysel.“

Respondent 2: „Skúsenosti mám pozitívne. Niektoré úlohy deti odmietli robiť, ale globálne radi chodili trénovať. Hlavnú výchovno-vzdelávaciu činnosť majú deti tohto veku kratšiu, takže to umožnilo systematické stimulovanie.“

Respondent 3: „Z mojej skúsenosti si dovoľím povedať, že deti vo veku 3-4 roky majú veľké nedostatky v oblasti prípravy na školské vzdelávanie, chýbajú elementárne zručnosti a hygienické návyky, samoobslužné činnosti a z tohto dôvodu je pre nich stimulačný program príliš náročný.“

Respondent 4: „Pri kresbe postavy by som viac ocenila podrobnejší popis bodovania. Kresby detí sú rôznorodé a mnohokrát je hodnotenie náročné.“

Respondent 5: „Zintenzívniť spoluprácu s odbornými zamestnancami CPPPaP.“

Respondent 6: „Pred každou činnosťou, tréningom, je potrebné dieťa vhodne motivovať, dodržiavať čas určený na tréning a po skončení nezabúdať na pochvalu, povzbudenie.“

Respondent 7: „Každodenné stimulácie sú prínosom nielen pre deti ale aj pre rodičov, materskú školu a komunitu.“

Respondent 8: „Nemám pripomienky, ani nové podnety, keďže práca s programom sa osvedčila.“

Respondent 9: „Čo sa týka projektu, tak hodnotím ho kladne, pretože niet nad individuálny prístup k deťom, ktorý je potrebný, kde aj vidíme to napredovanie detí, no zároveň je tu tá neistota, že kedykoľvek projekt môže skončiť a ostane bez práce a detí bez individuálneho prístupu, ktorý potrebujú.“

Respondent 10: „Je škoda, že programy a projekty, ktoré sú časom prínosné pre rozvoj detí často majú krátke trvanie, vplyvom rôznych okolností.“

Kritérium K 11

Dotazník na zisťovanie názorov pedagogických a odborných zamestnancov materských škôl na diagnosticko-stimulačný nástroj pre 5-6 ročné deti

CIEĽ: Zistiť a analyzovať názory odborných zamestnancov ZŠ na diagnostiku a stimuláciu prostredníctvom Manuálu k depistáži a Manuálu k stimulácii.¹⁰ Kritérium K11 explikuje informácie o zbere a spracovaní získaných údajov z dotazníkového prieskumu, ich interpretáciu a zovšeobecnenie výsledkov procesu skúmania teoretických javov v empirickej podobe.

Dotazník určený odborným zamestnancom obsahoval 4 oblasti:

1. oblasť *Identifikačné údaje respondentov*, 2. oblasť *Depistáž* s 23 položkami, 3. Oblasť *Stimulácia* so 14 položkami. Poslednou časťou dotazníka boli 4 otvorené otázky (pozri Prílohu 2).

Prieskumnú vzorku tvorili z očakávaných 76 odborných zamestnancov materských škôl zapojených do NP PRIM II 54. Nižšia návratnosť súvisí s ukončením ich pracovných pomerov a vzniknutou pandemickou situáciou v SR.

10 ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. - ŠINKOVÁ, P. A. 2018. *Manuál k depistáži pre deti predškolského veku pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia - inovovaná časť*. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum v Prešove, 2018. s. 107. ISBN 978-80-565-1434-4. ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. - ŠINKOVÁ, P. A. 2018. *Manuál k stimulačnému programu pre deti predškolského veku pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia - inovovaná časť*. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum v Prešove, 2018. s. 140. ISBN 978-80-565-1432-0.

1. oblasť *Identifikačné údaje respondentov*

Tabuľka 44 Pracovné zaradenie odborných zamestnancov MŠ

Pracovné zaradenie v materskej škole				
Odpoveď	Početnosť absolútna		Početnosť relatívna (%)	
	počet	kumulatívna	počet	kumulatívna
školský špeciálny pedagóg	56	56	56,57	56,57
školský psychológ	4	60	4,04	60,61
sociálny pedagóg	39	99	39,39	100,00
liečebný pedagóg	0	99	0,00	100,00
logopéd	0	99	0,00	100,00
iné	0	99	0,00	100,00
Spolu	99	99	100,00	100,00

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Tabuľka 45 Počet rokov praxe odborných zamestnancov MŠ

Počet rokov pedagogickej praxe				
Odpoveď	Početnosť absolútna		Početnosť relatívna	
	počet	kumulatív.	počet	kumulatív.
0	6	6	6,0606061	6,0606061
1	13	19	13,131313	19,191919
2	9	28	9,0909091	28,282828
3	17	45	17,171717	45,454546
4	23	68	23,232323	68,686869
5	7	75	7,0707071	75,757576
6	4	79	4,040404	79,79798
7	3	82	3,030303	82,828283
8	2	84	2,020202	84,848485
9	3	87	3,030303	87,878788
10	1	88	1,010101	88,888889
12	1	89	1,010101	89,89899
13	1	90	1,010101	90,909091
14	1	91	1,010101	91,919192
17	1	92	1,010101	92,929293
18	1	93	1,010101	93,939394
20	2	95	2,020202	95,959596
22	1	96	1,010101	96,969697
23	1	97	1,010101	97,979798
25	1	98	1,010101	98,989899
35	1	99	1,010101	100
Spolu	0	99	0	100

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Tabuľka 46 Stupeň vzdelania odborných zamestnancov MŠ

Stupeň vzdelania respondentov				
Odpoveď	Početnosť absolútna		Početnosť relatívna (%)	
	počet	kumulatívna	počet	kumulatívna
VŠ 2.stupňa	96	96	96,97	96,97
VŠ 3.stupňa	3	99	3,03	100,00
Spolu	99	99	100,00	100,00

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Tabuľka 47 Pohlavie odborných zamestnancov MŠ

Pohlavie respondentov				
Odpoveď	Početnosť absolútna		Početnosť relatívna (%)	
	počet	kumulatívna	počet	kumulatívna
žena	98	98	98,99	98,99
muž	1	99	1,01	100,00
Spolu	99	99	100,00	100,00

(Zdroj: vlastné spracovanie)

V tabuľke 44 Pracovné zaradenie odborných zamestnancov ZŠ je prezentovaný počet odborných zamestnancov ZŠ podľa jednotlivých kategórií: školský špeciálny pedagóg (56), školský psychológ (4), sociálny pedagóg (39). 75 respondentov má prax v rozpätí od 0 do 6 rokov. 96 respondentov dosiahlo 2. stupeň a 3 respondenti 3. stupeň vysokoškolského vzdelania. Vyšší počet žien v rezorte školstva je logický a odráža sa to aj v tabuľke 47.

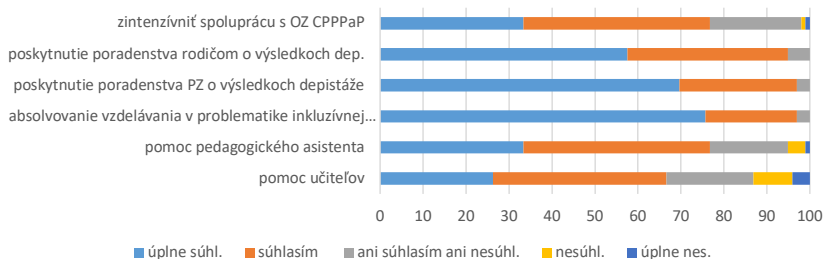
2. oblasť *Depistáž*

Tabuľka 48 Oblasti, ktoré sú potrebné pre realizáciu depistáže

Pre realizáciu depistáže detí v MŠ je potrebná/é	úplne súhlasím	súhlasím	ani súhlasím	nesúhlasím	úplne nesúhlasím
pomoc učiteľov	26,26	40,40	20,20	9,09	4,04
pomoc pedagogického asistenta	33,33	43,43	18,18	4,04	1,01
absolvovanie vzdelávania v problematike inkluzívnej diagnostiky -, Manuál k depistáži	75,76	21,21	3,03	0,00	0,00
poskytnutie poradenstva PZ o výsledkoch depistáže	69,70	27,27	3,03	0,00	0,00
poskytnutie poradenstva rodičom o výsledkoch dep.	57,58	37,37	5,05	0,00	0,00
zintenzívniť spoluprácu s OZ CPPPaP	33,33	43,43	21,21	1,01	1,01

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Graf 52 Oblasti, ktoré sú potrebné pre realizáciu depistáže

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Respondenti sa vyjadrili k oblastiam, ktoré sú potrebné pre realizáciu depistáže. Pomoc učiteľov považuje za dôležitú – úplne súhlasím, súhlasím (66,66%). Podobne sa respondenti vyjadrili aj v oblasti pomoc pedagogických asistentov (76,76%). Nevyhnutnosť absolvovania vzdelávania k Manuálu k depistáži vyslovilo (96,97%) odborných zamestnancov. Potrebu poskytovania odborného poradenstva pedagogickým zamestnancom v MŠ (96,97%) a rodičom detí považuje za dôležité (94,96%) opýtaných.

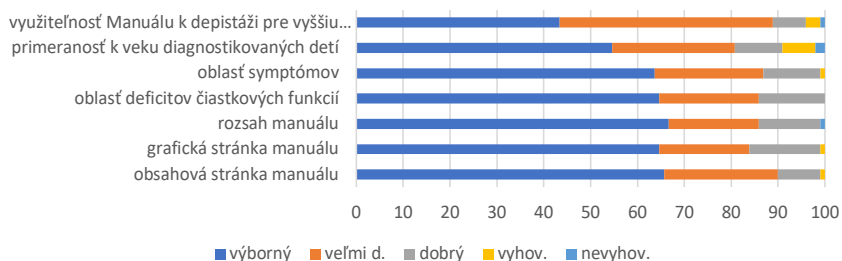
Relatívne najnižší počet odborných zamestnancov (76,76 %) považuje spoluprácu s poradenskými zariadeniami.

Tabuľka 49 Hodnotenie kvality Manuálu k depistáži

Hodnotenie kvality <i>Manuálu k depistáži</i>	výborný	veľmi dobrý	dobrý	vyhov.	nevyhov.
obsahová stránka manuálu	65,66	24,34	9,09	1,01	0,00
grafická stránka manuálu	64,65	19,19	15,15	1,01	0,00
rozsah manuálu	66,67	19,19	13,13	0,00	1,01
oblasť deficitov čiastkových funkcií	64,65	21,21	14,14	0,00	0,00
oblasť symptómov	63,64	23,23	12,12	1,01	0,00
primeranosť k veku diagnostikovaných detí	54,55	26,26	10,10	7,07	2,02
využitelnosť Manuálu k depistáži pre vyššiu vekovú kategóriu detí/žiakov (4 5roč., 1.stupeň)	43,43	45,45	7,07	3,03	1,01

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Graf 53 Hodnotenie kvality Manuálu k depistáži

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Kvalita Manuálu k depistáži bola hodnotená veľmi pozitívne – výborný, veľmi dobrý, dobrý a to vo všetkých sledovaných oblastiach: Obsahová stránka (98,99 %), grafická stránka (96,97%), rozsah manuálu (98,99 %), oblasť deficitov čiastkových funkcií (78,8 %), oblasť symptómov (99 %), primeranosť k veku diagnostikovaných detí (90,91 %) a využitelnosť Manuálu k depistáži v ZŠ (95,95%).

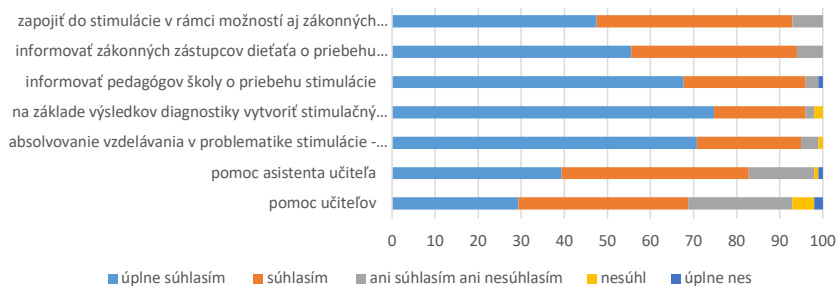
3. oblasť *Stimulácia*

Tabuľka 50 Oblasť, ktoré sú potrebné pre realizáciu stimulácie

Pre realizáciu stimulácie detí v materskej škole	úplne súhlasím	súhlasím	ani súhlasím	nesúhlasím	úplne nesúhlasím
pomoc učiteľov	29,29	39,39	24,24	5,05	2,02
pomoc asistenta učiteľa	39,39	43,43	15,15	1,01	1,01
absolvovanie vzdelávania v problematike stimulácie	70,71	24,24	4,04	1,01	0,00
na základe výsledkov diagnostiky vytvoriť stimulačný program pre každé dieťa	74,75	21,21	2,02	2,02	0,00
informovať pedagógov školy o priebehu stimulácie	67,68	28,28	3,03	0,00	1,01
informovať zákonných zástupcov dieťaťa o priebehu stimulácie	55,56	38,38	6,06	0,00	0,00
zapojiť do stimulácie v rámci možností aj zákonných	47,47	45,45	7,07	0,00	0,00

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Graf 54 Oblasť, ktoré sú potrebné pre realizáciu stimulácie

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Respondenti sa vyjadrili k oblastiam – úplne súhlasím, súhlasím, ktoré sú potrebné pre realizáciu stimulácie. Pomoc učiteľov považuje za dôležitú (68,68 %), nesúhlasí a úplne nesúhlasí (7,07 %) opýtaných. Podobne sa respondenti vyjadrili aj v oblasti pomoc pedagogických asistentov

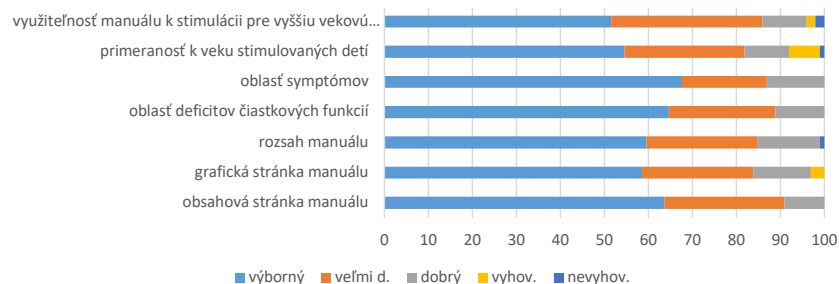
(76,82%), nesúhlasí a úplne nesúhlasí (2,02%) opýtaných. Nevyhnutnosť absolvovania vzdelávania k Manuálu k stimulácii vyslovilo (94,95%) odborných zamestnancov. Potrebu vytvorenia stimulačného programu pre každé dieťa uviedlo (96,30%) respondentov. Potrebu informovať pedagógov školy aj rodičov o priebehu stimulácie detí vyjadrilo zhodne (95,96%) odborných zamestnancov. K zapojeniu zákonných zástupcov detí do stimulácie sa vyjadrilo (92,92%) respondentov.

Tabuľka 51 Hodnotenie kvality Manuálu k stimulácii

Hodnotenie kvality <i>Manuálu k stimulácii</i>	výborný	veľmi dobrý	dobry	vyhov.	nevyhov.
obsahová stránka manuálu	63,64	27,27	9,09	0,00	0,00
grafická stránka manuálu	58,59	25,25	13,13	3,03	0,00
rozsah manuálu	59,60	25,25	14,14	0,00	1,01
oblasť deficitov čiastkových funkcií	64,65	24,24	11,11	0,00	0,00
oblasť symptómov	67,68	19,19	13,13	0,00	0,00
primeranosť k veku stimulovaných detí	54,55	27,27	10,10	7,07	1,01
využitelnosť manuálu k stimulácii pre vyššiu vekovú kategóriu detí/žiakov (0-tý roč., 1. stupeň ZŠ)	52,52	34,34	10,10	2,02	2,02

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Graf 55 Hodnotenie kvality Manuálu k stimulácii

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Kvalita Manuálu k stimulácii bola hodnotená (výborne, veľmi dobre, dobre) veľmi pozitívne a to vo všetkých sledovaných oblastiach: obsahová stránka (100%), grafická stránka (96,97%), rozsah manuálu (99%), oblasť deficitov čiastkových funkcií (100%), oblasť symptómov (100%), primeranosť k veku diagnostikovaných detí (91,92%) a využiteľnosť Manuálu k stimulácii v ZŠ (95,96%).

4.oblasť Názory pedagogických zamestnancov (školských špeciálnych pedagógov) a odborných zamestnancov MŠ na depistáž, stimuláciu a kvalitu manuálov k depistáži a stimulácii pre 5-6 ročné deti - *odpovede na otvorené otázky*:

Na otázku č. 28: ***Uvedte, prosím, pozitívne skúsenosti s depistážno-stimulačným manuálom pre 5-6 ročné deti***, sme dostali tieto odpovede (uvádzame výberovo):

- Depistážno-stimulačný manuál pomáha u predškolákov skvalitniť vzdelávanie a zlepšuje výsledky a kompetencie u detí.
 - Manuál je výborne vypracovaný a prehľadný.
 - Depistážno-stimulačný manuál je
 - Motivačný pre ďalšiu prácu s deťmi, motivuje a vytvára kladný vzťah ku škole.
 - Manuály sú dobre prispôsobené pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia. Na základe výsledkov depistáže detí vieme, v ktorej oblasti máme dieťaťa pomôcť. Deti počas stimulácie sú aktívne, snažia sa sústrediť sa na aktivitu. Individuálna práca pri stimulácii je efektívna.
 - Výborné grafické a obsahové spracovanie depistážno-stimulačných manuálov.
 - Inštrukcie sú zrozumiteľné a jasne formulované, úlohy je možné modifikovať.
 - Manuály podporujú rozvoj osobnosti aj kognície, slovnej zásoby v spisovnom jazyku a celkový rozvoj potrebný pre úspešný nástup do základnej školy.
 - Depistážno-stimulačný manuál je zrozumiteľný, výstižný, prehľadný, zameraný na všetky potrebné oblasti v rámci rozvoja 5-6 ročných detí.
 - Využiteľnosť aktivít z depistážno-stimulačného manuálu aj v online prostredí.
- Niektoré autentické výpovede odborných zamestnancov MŠ:

Respondent 1: „*Manuály sú dobre prispôsobené pre deti zo sociálne znevýhodneného prostredia. Na základe výsledkov depistáže detí vieme, v ktorej oblasti máme dieťaťu pomôcť. Deti počas stimulácie sú aktívne, snažia sa sústrediť sa na aktivitu. Individuálna práca pri stimulácii je efektívna.*“

Respondent 2: „*Stimulačné aktivity prispievajú u detí k získavaniu prvých predstáv o vzdelávaní, o tom, čo znamená úspech, podporuje vytrvalosť a zodpovednosť.*“

Respondent 3: „*Inštrukcie sú zrozumiteľné a jasne formulované, úlohy je možné modifikovať. V období dištančného vzdelávania väčšinu úloh bolo možné využiť aj v online prostredí prostredníctvom rôznych edukačných aplikácií.*“

Respondent 4: „*Oceňujem presný postup ako v praxi realizovať depistáž a stimuláciu u detí v prostredí materskej školy, tiež presnú identifikáciu a následne stimuláciu oslabených oblastí detí. Pozitívne hodnotím najmä viditeľný pokrok detí, zvýšenie ich sebavedomia, motivácie a zlepšenie spolupráce s rodičmi detí. Rodičia sa zaujímali o výsledky depistáže a priebeh stimulácie a veľmi pozitívne vnímali tento program, nakoľko ma žiadali, aby som sa ešte dlhšie venovala ich deťom. Veľmi ma teší aj fakt, že sa deti po príchode domov zase stretli a hrali sa ďalej "na Vierku" a niekoho...a takto si precvičovali a opakovali to, čo sme robili a stimulovali v MŠ.*“

Respondent 5: „*Manuál je pekne, podrobne rozpracovaný. Navrhnuté aktivity a pracovné listy nám veľmi uľahčili prácu aj čas, ktorý by sme za iných okolností strácali napr. hľadaním materiálov po internete atď. Veľmi oceňujem jeho obsahovú stránku a som vďačná, že nám ho odborníci pripravili.*“

Respondent 6: „*Depistážny program je zostavený prehľadne, dá sa v ňom dobre orientovať a na jeho základe zistiť oslabené oblasti dieťaťa. Deti sa na stimuláciu tešili a aj keď sme niektorú oblasť stimulovali stále dookola neomrzelo ich to. Deti sú viac sústredené., pozornosť neupadá. Pri výstupnej depistáži vidieť zlepšenie.*“

Respondent 7: „*Depistážno -stimulačný manuál mi slúžil ako konkrétny po-*

stup na to ako v praxi úspešne realizovať depistáž a zároveň aj to ako ju vyhodnocovať. Z obsahovej a grafickej stránky je manuál veľmi dobre vypracovaný. Časť prílohy obsahuje všetky pracovné listy dieťaťa, záznamové listy, predlohy a vyhodnocovacie hárky, ktoré som k svojej práci potrebovala.“

Respondent 8: *„Počas svojej činnosti som pracovala prevažne s rómskymi deťmi. Práca s nimi bola zaujímavá, lebo prostredníctvom individuálneho prístupu a realizáciou stimulačného programu bolo možné vidieť zlepšovanie v oslabených oblastiach a pokroky v ich rozvoji. Čo sa týka depistáží a stimulačných programov realizovaných s deťmi boli moje skúsenosti dobré. Deti to bavilo, tešili sa na úlohy. Páčili sa im najmä vizuálne, pamäťové a matematické úlohy. Pozitívna bola pre mňa aj pozitívna spätná väzba od rodičov.“*

Respondent 9: *„Pozitívne hodnotím samotný manuál, ktorý je navrhnutý tak, že po depistáži veľmi ľahko odborný zamestnanec vyhodnotí výsledky, čím si zaznačí oslabené oblasti a tie stimuluje pomocou stimulačného programu pre dané dieťa. Výsledky sú pri pravidelnej dochádzke a stimulácii dieťaťa pri výstupnej depistáži zlepšené.“*

Respondent 10: *„Včasná diagnostika pomôže predísť budúcim ťažkostiam pri učení dieťaťa sa v škole, príprava detí na plynulý prechod do základnej školy. Upozorní nás na to, v čom treba pridať, či podporiť sebavedomie dieťaťa alebo viac počítať. Prácou s deťmi iným spôsobom sa dá predísť rizikám špecifických vývinových porúch učenia, ktoré je možné identifikovať už v predškolskom veku. Veľmi pozitívnou skúsenosťou je aj lepšie poznanie detí v ich prirodzenom prostredí.“*

Na otázku č. 29: ***Uvedte, prosím, negatívne skúsenosti s depistážno-stimulačnými manuálmi pre 5-6 ročné deti***, sme dostali tieto odpovede (uvádzame výberovo):

- Vyšší počet respondentov nemal žiadne negatívne skúsenosti.
- Nepravidelná dochádzka negatívne ovplyvnila realizáciu stimulácie a výsledky výstupnej depistáže.
- Potreba vhodnejších priestorov na realizáciu činností v oblasti depistáže a stimulácie.

- Problém s porozumením slovenského jazyka.
- Náročnosť úloh najmä v auditívnej oblasti.

Niektoré autentické výpovede odborných zamestnancov MŠ:

Respondent 1: „*Nepravidelná dochádzka niektorých detí a nepochopenie významu depistáže a stimulácie zo strany zákonných zástupcov i ostatných pedagogických zamestnancov.*“

Respondent 2: „*Nemám žiadne, skôr by som prijala pravidelnosť v školskej dochádzke detí.*“

Respondent 3: „*Náročnosť niektorých úloh pre deti pochádzajúce z rómskej komunity. Pre nás bola každý rok mimoriadne náročná úloha „auditívna diferenciacia figúry a pozadia“ .*“

Respondent 4: „*V oblasti auditívna diferenciacia figúry a pozadia a auditívna diferenciacia sú náročné úlohy, ktoré deti v niektorých prípadoch nezvládajú ani po viacnásobnom opakovaní.*“

Respondent 5: „*Na pracovisku mi chýbala vlastná miestnosť na realizáciu vstupných a výstupných depistáží.*“

Respondent 6: „*Pre deti tejto vekovej kategórie je najväčším problémom oblasť auditívnej diferencie figúry a pozadia, najmä zameriavanie pozornosti na hlásku v slove. Mnoho detí nepozná samotné hlásky a nevie ich identifikovať a nerozumie zadaniu. Stimuláciou sa to zlepšuje, ale v mojich podmienkach MŠ bolo potrebné vytvorenie pracovného listu s názornou ukážkou : Obrázok – slovo na O (opica). Deti lepšie pochopili zadanie. Strohé zadávanie slov: otec, obed, lano deťom nepomáhalo.*“

Respondent 7: „*Za najväčší problém u detí pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia je jazyková bariéra.*“

Respondent 8: „*Skôr na začiatku depistážno- stimulačného programu, veľmi nechceli spolupracovať, lebo nevedeli čo s nimi budem realizovať, ale najprv*

som si zobrala takých, ktorí nemali problém spolupracovať so mnou, aby sme ostatných motivovali, že to nie je nič ťažké.“

Respondent 9: „*Pri depistáži by som vynechala pri určovaní geometrických útvarov Kosoštvorec a auditívnu diferenciaciu figúry a pozadia – písmeno O. Ale pri stimulácii by som to ponechal.“*

Respondent 10: „*Momentálne nemám žiadne negatívne skúsenosti s Depistážno-stimulačným programom pre 5-6 ročné deti.“*

Na otázku č. 30: **Pracujete aj s inými depistážno-stimulačnými programami? Ak áno, uveďte ktoré**, sme dostali tieto odpovede (uvádzame výberovo):

- Vyšší počet respondentov nepracuje s inými depistážno-stimulačnými programami.
- Využívanie internetových zdrojov.
- Vytváranie vlastných pracovných listov.

Niektoré autentické výpovede odborných zamestnancov ZŠ:

Respondent 1: „*Nie, nepracujem, využívam iba tento depistážno-stimulačný program.“*

Respondent 2: „*Pri stimulačnom programe však využívam "Učíme sa so strigou Hedvigou (Pracovné listy na rozvoj kognitívnych schopností žiakov), "Hry a cvičenia zamerané na rozvíjanie komunikačných kompetencií u detí predškolského veku (Zborník hier a cvičení)", "Hry s rečou" - logopedické cvičenia zamerané na jednotlivé hlásky, pracovné zošity Kuliferdo a rôzne pracovné zošity pre danú vekovú kategóriu. Osvedčili sa mi aj edukačné pomôcky vlastnej výroby a edukačné hry zamerané na stimuláciu jednotlivých oblastí.“*

Respondent 3: „*Nie, nepracujem s inými depistážno-stimulačnými programami, pretože po preštudovaní viacerých som zistila, že sú si podobné a tento program je postačujúci.“*

Respondent 4: „*Áno, s Montessori pomôckami, vlastná zbierka.“*

Respondent 5: „*Využívam pracovné listy –Kuliferdo.*“

Respondent 6: „*Okrem manuálu som využila didaktický materiál dostupný v našej materskej škole.*“

Respondent 7: „*Áno, pracovné listy z internetu .*“

Respondent 8: „*V rámci stimulácie využívam aj iné pracovné listy – napr. Kuliferdo, námety z internetu .*“

Respondent 9: „*Program ako celok nie, čiastkovo využívam rôzne zdroje.*“

Respondent 10: „*Nie .*“

Na otázku č. 31: **Priestor na vyjadrenie Vašich ďalších pripomienok, podnetov**, sme dostali tieto odpovede (uvádzame výberovo):

- Vyšší počet respondentov nemal ďalšie pripomienky a ani podnety.
- Potreba zlepšenia spolupráce s odbornými zamestnancami zariadení poradenstva a prevencie.
- Pozitívne hodnotenie depistážno-stimulačného programu.
- Do stimulácie zapojiť čo najvyšší počet rodičov.
- Organizovať viac odborných seminárov.

Niektoré autentické výpovede odborných zamestnancov ZŠ:

Respondent 1: „*Je škoda, že programy a projekty, ktoré sú časom prínosné pre rozvoj detí často majú krátke trvanie, vplyvom rôznych okolností.*“

Respondent 2: „*Čo sa týka projektu, tak hodnotím ho kladne, pretože niet nad individuálny prístup k deťom, ktorý je potrebný. Pozorujeme napredovanie detí, no zároveň je tu tá neistota, že kedykoľvek projekt môže skončiť. My ostaneme bez práce a deti bez individuálneho prístupu.*“

Respondent 3: „*Kooperácia zo strany pedagogických zamestnancov bola dobrá, komplikovanejšie sa realizovali stimulácie v čase hlavnej výchovno-vzdelávacej činnosti, kedy v tomto čase nebolo možné stimulovať deti systematicky.*“

Respondent 4: „Zintenzívniť spoluprácu s odbornými zamestnancami CPP-Pa P.“

Respondent 5: „Veľmi oceňujem spoluprácu s pedagogickým a rodičovským asistentom.“

Respondent 6: „Osobne si myslím, že tento depistážno-stimulačný program je obrovským prínosom pre deti z marginalizovaných rómskych komunit v predškolskom veku, ktoré sú zo sociálno - znevýhodneného prostredia, vďaka čomu dosiahli stupeň zrelosti k úspešnému nástupu do 1.ročníka na ZŠ.“

Respondent 7: „Vidíme ako dieťa prichádza z málo podnetného prostredia so slabými sociálnymi zručnosťami, tiché, bez emócie...Naším prístupom a podporou dieťaťa odchádza do ŽŠ pripravené, akceptované okolím. Každé dieťa by malo navštevovať MŠ od troch rokov.“

Respondent 8: „Nemám pripomienky, ani nové podnety, keďže práca s programom sa osvedčila.“

Respondent 9: „Veľmi kvalitná publikácia a veľmi dobre sa s publikáciou pracuje.“

Respondent 10: „Manuál a každodenné stimulačné hodnotím kladne. Výborne sa mi pracuje s touto literatúrou. Všetko je presne rozpísané, ako má pedagóg postupovať. Stimulácie sú podľa mňa potrebné v MŠ, hlavne pre deti predškolského veku pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia.“

Kritérium K12

Zaškolenie detí po absolvovaní MŠ

CIEĽ: Zistiť, v akom type školy budú zaškolené deti MŠ, ktoré v školskom roku 2021/2022 absolvovali stimulačný program a ukončili predprimárne vzdelávanie.

Výskum bol realizovaný v 114 materských školách zapojených do NP PRIM II, ktorým bol k vyplneniu zaslaný podklad.

Tabuľka 52 Zaškolenie detí po absolvovaní MŠ

Počet všetkých MŠ: 114					
Celkový počet 5-6 ročných detí v MŠ: 3705			Z toho 5-6 ročné deti, ktoré absolvovali stimulačný program: 2526		
Možnosti zaškolenia	Počet	%	Možnosti zaškolenia	Počet	%
Odložená povinná školská dochádzka v MŠ	470	12,68	Odložená povinná školská dochádzka v MŠ	308	12,20
1. ročník ZŠ	3176	85,74	1. ročník ZŠ	2188	86,62
1. ročník v špeciálnej triede ZŠ	31	0,83	1. ročník v špeciálnej triede ZŠ	6	0,23
1. ročník v ŠZŠ	28	0,75	1. ročník v ŠZŠ	24	0,95
SPOLU:	3705	100	SPOLU:	2526	100

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Cieľom tejto časti výskumu bolo zistiť, v akom type školy deti MŠ pokračujú po ukončení predprimárneho vzdelávania a po absolvovaní stimulačného programu. Prieskum bol realizovaný v 114 materských školách zapojených do NP PRIM II, ktorým bola k vyplneniu zaslaná tabuľka. Z celkového počtu 3705 detí bolo zapísaných do 1. ročníka 3176 detí (85,74%), detí s odloženou povinnou školskou dochádzkou bolo 470 (12,68%). Z 3705 detí absolvovalo stimulačný program 2526 (68,10%). Z celkového počtu 2526 stimulovaných detí bolo zapísaných do 1. ročníka 2188 (86,62%) a detí s odloženou povinnou školskou dochádzkou bolo 308 (12,20%). Do systému špeciálneho školstva bolo zaradených iba 30 detí (1,18%).

Vyhodnotenie kritéria K12

Realizovaným výskumom sme zistili, že deti po absolvovaní predprimárneho vzdelávania sú zaškolené predovšetkým v hlavnom vzdelávacom prúde - v bežných základných školách.

Do systému špeciálneho školstva (ŠZŠ, špeciálna trieda ZŠ) bolo zaradených spolu 59 detí (1,59%). Z celkového počtu stimulovaných detí (2526) boli do systému špeciálneho školstva 30 detí (1,18%) MŠ.

AJ NAPRIEK TOMU, ŽE V POROVNANÍ S MINULÝM ŠKOLSKÝM ROKOM DOŠLO K NÁRASTU POČTU DETÍ ZARADENÝCH DO SYSTÉMU ŠPECIÁLNYCH ŠKÔL A AJ NEPRIAZNIVEJ PANDEMICKEJ SITUÁCIE, POVAŽUJEME TO ZA POZITÍVNY TREND V PROCESE ZAVÁDZANIA INKLUZÍVNEHO SPÔSOBU VZDELÁVANIA, ČO JE V SÚLADE AJ S FILOZOFIOU NP PRIM II.

2.3 DISKUSIA

2.3.1 EVALVÁCIA DIAGNOSTIKY A STIMULÁCIE DETÍ MATERSKÝCH ŠKÔL V ŠKOLSKOM ROKU 2021-2022

V rámci výskumu zameraného na meranie efektivity inkluzívnej diagnostiky a stimulácie sme identifikovali niekoľko oblastí, podľa ktorých sme realizovali analýzu získaných dát zo vstupnej a výstupnej depistáže 3-6 ročných detí materských škôl zapojených do projektu PRIM II. Vyšpecifikovali sme týchto 12 kritérií:

1. Kritérium K1: Opisná štatistika výberového súboru.
2. Kritérium K2: Výsledky vstupnej a výstupnej depistážnej skrínigovej diagnostiky 3-4 ročných detí v MŠ.
3. Kritérium K3: Výsledky vstupnej a výstupnej depistážnej skrínigovej diagnostiky 5-6 ročných detí v MŠ.
4. Kritérium K4: Rozvíjané oblasti prostredníctvom diagnostiky a stimulácie 3-4 ročných detí v MŠ.
5. Kritérium K5: Rozvíjané oblasti prostredníctvom diagnostiky a stimulácie 5-6 ročných detí v MŠ.
6. Kritérium K6: Komparácia výsledkov diagnostiky a stimulácie 3-4 ročných intaktných a sociálne znevýhodnených detí v MŠ.
7. Kritérium K7: Komparácia výsledkov diagnostiky a stimulácie 5-6 ročných intaktných a sociálne znevýhodnených detí v MŠ.
8. Kritérium K8: Komparácia výsledkov diagnostiky a stimulácie 3-4 ročných detí podľa pohlavia detí MŠ.
9. Kritérium K9: Komparácia výsledkov diagnostiky a stimulácie 5-6 ročných detí podľa pohlavia detí MŠ.
10. Kritérium K10: Dotazník na zisťovanie názorov pedagogických a odborných zamestnancov materských škôl na diagnosticko-stimulačný nástroj pre 3-4 ročné deti.
11. Kritérium K11: Dotazník na zisťovanie názorov pedagogických a odborných zamestnancov materských škôl na diagnosticko-stimulačný nástroj pre 5-6 ročné deti.
12. Kritérium K12: Zaškolenie detí po absolvovaní MŠ.

V oblasti 1. kritéria sme zisťovali štatistické charakteristiky v rámci diagnostiky a stimulácie, základné informácie o skúmanom štatistickom súbore a možnosti zaškolenia detí MŠ po ukončení predprimárneho vzdelávania.

Do evalvácie v oblasti depistáže Národného projektu PRIM II sa zapojilo 133 materských škôl s počtom 2433 detí. 68 MŠ bolo zapojených do výskumu v oblasti vstupnej depistáže 3-4 ročných detí (421 detí) a výstupné depistáže boli realizované v 65 MŠ (382 detí).

97 MŠ bolo zapojených do výskumu v oblasti vstupnej depistáže 5-6 ročných detí (2012 detí) a výstupné depistáže boli realizované v 95 MŠ (1951 detí).

Výber materskej školy do nášho výskumu bol podmienený splnením nasledujúcich kritérií:

- MŠ, v ktorých pedagogickí a odborní zamestnanci realizovali vstupné aj výstupné depistážne skriningové vyšetrenie u 3-6 ročných detí MŠ.
- MŠ, v ktorých bol realizovaný stimulačný program u diagnostikovaných 3-6 detí.

Zisťovali sme štatistické charakteristiky, ktoré poskytujú základné informácie o skúmanom súbore *Názory pedagogických a odborných zamestnancov MŠ na diagnostický a stimulačný proces 3-6 detí*. Prieskumnú vzorku tvorili z očakávaných 126 pedagogických a odborných zamestnancov materských škôl zapojených do NP PRIM II 75. Nízka návratnosť súvisí s ukončením ich pracovných pomerov a vzniknutou pandemickou situáciou v SR. Do prieskumu zameraného na *zisťovanie údajov o spôsoboch zaškolenia detí MŠ po absolvovaní predprimárneho vzdelávania sa zapojilo 114 materských škôl s počtom 3705 detí*. Výskumné overovanie výsledkov diagnostického procesu so zameraním na meranie efektivity stimulačných programov realizovaných u 3-6 ročných detí v materských školách prebiehalo podľa časového harmonogramu.

Kritérium K2 bolo zamerané na analýzu výsledkov vstupnej a výstupnej depistážnej skriningovej diagnostiky 3-4 ročných detí v MŠ. Zisťovali sme, či je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami 3-4 detí MŠ vo výskumnom súbore, ktoré sme získali zo vstupnej a výstupnej depistáže po realizácii stimulácie.

Meraním efektivity depistážno-stimulačného programu vstupnou a vý-

stupnou orientačnou diagnostikou sa nám potvrdilo, že z 32 oblastí bolo štatisticky významne lepších 25 sledovaných oblastí.

Na základe výsledkov je možné konštatovať, že aplikácia stimulačného programu mala svoje opodstatnenie.

Výsledky vstupnej a výstupnej depistážnej skriningovej diagnostiky 5-6 ročných detí v MŠ boli predmetom nášho záujmu v Kritériu K3. Overovali sme, či je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami 5-6 detí MŠ vo výskumnom súbore, ktoré sme získali zo vstupnej a výstupnej depistáže po realizácii stimulácie. T-testom sme merali 16 položiek, v ktorých všetky boli štatisticky významné. V oblastiach Depistáže 1 zameranej na deficit čiačkových funkcií je štatisticky menej chýb na výstupe ako na vstupe a to vo všetkých 12 oblastiach. V oblasti Depistáže 2 zameranej na diagnostiku symptómov boli zo 4 meraných oblastí všetky štatisticky významne lepšie. Pomocou Pearsonovho chí-kvadrát testu sme merali 22 oblastí (z Depistáže 2), z ktorých bolo 12 štatisticky významných. *Z 38 sledovaných oblastí bolo 26 štatisticky významne lepších.*

Ďalšou oblasťou nášho výskumu bolo Kritérium K4: *Rozvíjané oblasti prostredníctvom diagnostiky a stimulácie 3-4 ročných detí v MŠ*, ktorého cieľom bolo porovnať výsledky detí v jednotlivých oblastiach meraných T-testom a testom Pearsonov chí-kvadrát. Zaznamenané údaje v depistážnych hárkoch v rámci vstupnej a výstupnej depistáže v MŠ boli rozložené do tried podľa rozvíjaných oblastí. *Výsledky výstupnej depistáže 3-4 ročných detí v MŠ v každej zo sledovaných 32 oblastí sú štatisticky významne lepšie ako výsledky získané zo vstupnej depistáže v 25 položkách.*

V 5. kritériu sme sa zamerali na analýzu rozvíjaných oblastí prostredníctvom diagnostiky a stimulácie 5-6 ročných detí v MŠ. Porovnávali sme výsledky detí v jednotlivých oblastiach, s využitím štatistických metód: párový T-test a testom Pearsonov chí-kvadrát. *Výsledky výstupnej depistáže 5-6 ročných detí v MŠ v každej zo sledovaných 38 oblastí je 26 štatisticky významne lepších ako výsledky získané zo vstupnej depistáže. Z 12 oblastí, ktoré neboli štatisticky významne lepšie, je 10 položiek z oblasti správania sa počas skupinovej a individuálnej depistáže. oblastí, ktoré súvisia so správaním počas skupinovej a individuálnej depistáže, neboli štatisticky významné.*

Komparácia výsledkov diagnostiky a stimulácie 3-4 ročných intaktných

a sociálne znevýhodnených detí MŠ bola cieľom 6. kritéria. Zisťovali sme, či je štatistickú významnosť rozdielov medzi výsledkami zo vstupnej a výstupnej depistáže intaktných a sociálne znevýhodnených 3-4 ročných detí MŠ. Medzi vstupným a výstupným meraním *nedošlo k rozdielu medzi deťmi zo SZP a intaktnou populáciou v oblasti správania sa počas individuálnej depistáže*. Intaktné deti síce získali vyšší počet bodov, ale nejde o štatisticky významný rozdiel. V rámci porovnania individualizovaných posunov medzi vstupným a výstupným meraním *nie je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami detí zo SZP a intaktnou populáciou*.

Komparáciu výsledkov diagnostiky a stimulácie 5-6 ročných intaktných a sociálne znevýhodnených detí v MŠ sme realizovali v kritériu K7. Skúmali sme, či je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami zo vstupnej a výstupnej depistáže 5-6 ročných detí MŠ intaktnými a sociálne znevýhodnenými. *Medzi vstupným a výstupným meraním došlo k rozdielu medzi deťmi zo SZP a intaktnou populáciou v oblasti správania sa počas individuálnej depistáže v prospech intaktných detí*. V rámci porovnania individualizovaných posunov medzi vstupným a výstupným meraním *je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami detí zo SZP a intaktnou populáciou v prospech 5-6 ročných detí zo SZP*.

Kritérium K8 bolo zamerané na komparáciu výsledkov diagnostiky a stimulácie 3-4 ročných detí podľa ich pohlavia. Porovnávali sme štatistickú významnosť rozdielov medzi výsledkami 3-4 ročných chlapcov a výsledkami 3-4 ročných dievčat v rámci vstupnej a výstupnej depistáže. Medzi 3-4 ročnými chlapcami (68,06) a 3-4 ročnými dievčatami (66,63) *nie je v počte bodov na výstupe štatisticky významný rozdiel*. Pri porovnaní vstupného počtu bodov s výstupným počtom bodov je to tiež porovnateľné, u chlapcov došlo k zvýšeniu počtu bodov o 14,19 a u dievčat o 12,27 bodov. Vo výstupnom meraní chlapci (3,75) dosiahli v individuálnej depistáži štatisticky rovnaký počet bodov ako dievčatá (3,74).

Komparáciou výsledkov diagnostiky a stimulácie 5-6 ročných detí podľa pohlavia detí MŠ sme sa zaoberali v Kritériu K9. Porovnávali sme, či je štatisticky významný rozdiel medzi výsledkami 5-6 ročných chlapcov a výsledkami 5-6 ročných dievčat v rámci vstupnej a výstupnej depistáže. Vo vstupnom meraní chlapci (3,31) dosiahli v skupinovej depistáži štatisticky nižší počet bodov ako dievčatá (3,48). Medzi chlapcami (40,73)

a dievčatami (40,20) nie je v počte chýb na vstupe štatisticky významný rozdiel. Medzi chlapcami (18,29) a dievčatami (18,33) nie je v počte bodov na vstupe štatisticky významný rozdiel. Vo vstupnom meraní chlapci (3,23) dosiahli v individuálnej depistáži štatisticky nižší počet bodov ako dievčatá (3,43). Vo výstupnom meraní chlapci (3,60) dosiahli v skupinovej depistáži štatisticky rovnaký počet bodov ako dievčatá (3,69). Pri porovnaní rozdielu medzi vstupným a výstupným meraním došlo k vyššiemu bodovému nárastu u chlapcov (0,29), ako u dievčat (0,20). Medzi chlapcami (24,31) a dievčatami (23,67) nie je v počte chýb na vstupe štatisticky významný rozdiel. Pri porovnaní vstupného počtu chýb s výstupným počtom chýb je to tiež porovnateľné - u chlapcov došlo k zníženiu počtu chýb o 16,4 a u dievčat o 16,5 chýb. Medzi chlapcami (25,59) a dievčatami (25,76) nie je v počte bodov na vstupe štatisticky významný rozdiel. Pri porovnaní vstupného počtu bodov s výstupným počtom bodov je to tiež porovnateľné - u chlapcov došlo k zvýšeniu počtu bodov o 7,3 a u dievčat o 7,4 bodov. Vo výstupnom meraní chlapci (3,56) dosiahli v individuálnej depistáži štatisticky rovnaký počet bodov ako dievčatá (3,62). Pri porovnaní so vstupným meraním, kde dosiahli nižší počet bodov ako dievčatá, ale došlo k vyššiemu bodovému nárastu u chlapcov (0,32) ako u dievčat (0,19).

Kvantitatívnym výskumom v kritériách K10 a K11 sme zisťovali a analyzovali názory pedagogických a odborných zamestnancov MŠ na diagnostiku a stimuláciu prostredníctvom Depistážno-stimulačného programu pre 3-4 ročné deti v materskej škole.¹¹ a na Manuál k depistáži a Manuál k stimulácii.¹² Získané výsledky explikujú informácie o zbere a spracovaní získaných údajov z dotazníkového výskumu, ich interpretáciu a zovšeobecnenie výsledkov procesu skúmania teoretických javov v empirickej podobe. Názory respondentov na kvalitu oboch diagnosticko-stimulač-

11 ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. - ŠINKOVÁ, A. P. 2019. Depistážno-stimulačný program pre 3-4 ročné deti v materskej škole. Ministerstvo vnútra SR - Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity. Bratislava, 2019. 147 strán. ISBN 978-80-89051-21-2. EAN 9788089051212.

12 ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. - ŠINKOVÁ, P. A. 2018. Manuál k depistáži pre deti predškolského veku pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia - inovovaná časť. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum v Prešove, 2018. s. 107. ISBN 978-80-565-1434-4. ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. - ŠINKOVÁ, P. A. 2018. Manuál k stimulačnému programu pre deti predškolského veku pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia - inovovaná časť. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum v Prešove, 2018. s. 140. ISBN 978-80-565-1432-0.

ných programov sú vysoko pozitívne a boli podporené aj autentickými výpoveďami školských špeciálnych pedagógov a odborných zamestnancov materských škôl zapojených do NP PRIM II.

V kritériu K12 realizovaným výskumom sme zistili, že deti po absolvovaní predprimárneho vzdelávania sú zaškolené predovšetkým v hlavnom vzdelávacom prúde - v bežných základných školách. **Do systému špeciálneho školstva (ŠZŠ, špeciálna trieda ZŠ) bolo zaradených spolu 59 detí (1,59%). Z celkového počtu stimulovaných detí (2526) boli do systému špeciálneho školstva 30 detí (1,18%) MŠ.** Zaujímavým zistením je vyšší nárast počtu detí s odloženou povinnou školskou dochádzkou v materských školách (z 5,94% v školskom roku 2020/2021 na 12,68% v školskom roku 2021/2022). Súvisí to so zavedením povinného predprimárneho vzdelávanie 5-6 ročných detí a zánikom 0-tých ročníkov v základných školách.

V POROVNANÍ S MINULÝM ŠKOLSKÝM ROKOM DOŠLO K MINIMÁLNEMU NÁRASTU POČTU DETÍ ZARADENÝCH DO SYSTÉMU ŠPECIÁLNYCH ŠKÔL. AJ NAPRIEK NEPRIAZNIVEJ PANDEMICKEJ SITUÁCIE POVAŽUJEME TO ZA POZITÍVNY TREND V PROCESSE ZAVÁDZANIA INKLUZÍVNEHO SPÔSOBU VZDELÁVANIA, ČO JE V SÚLADE AJ S FILOZOFIOU NP PRIM II.

2.3.2 KOMPARÁCIA VÝSLEDKOV DIAGNOSTIKY A STIMULÁCIE DETÍ MATERSKÝCH ŠKÔL V OBDOBÍ ROKOV 2018-2022

Autori publikácie spracovali údaje zo vstupných a výstupných depistáží 3-4 a 5-6 ročných detí materských škôl v období rokov 2018 až 2022 a zisťovali, či je rozdiel vo výsledkoch detí získanými vstupnými a výstupnými depistážnymi orientačnými vyšetreniami, ktoré absolvovali stimulačný program. Zamerali sme sa na meranie efektivity stimulačných programov. Výsledky vstupného a výstupného depistážneho skriningového vyšetrenia boli vyhodnotené holisticky. Výsledky vstupnej depistáže a výsledky výstupnej depistáže predstavujú dve veličiny, ktoré súvisia s každou jednotkou (dieťaťom) štatistického súboru. Na položky, kde bolo viac ako binárne skórovanie, bol použitý párový T-test. Používame ho v prípade, ak sú dve skupiny meraní založené na tej istej vzorke respondentov, ktorá bola testovaná dvakrát (vstupné a výstupné merania) a sú vzájomne porovnávané. T-test je založený na rozdieloch dvoch meraní každého subjektu. Odčítaním druhého merania od prvého pre každý subjekt získavame čisté, párové rozdiely, ktoré vstupujú do analýzy. Párový T-test poskytuje senzitívnejší výsledok ako nepárový použitý na tie isté dáta.

Na položky skórované nominálne bol použitý Pearsonov chí-kvadrát test (pre štvorpoľnú tabuľku). Tieto testy zisťujú vzťahy medzi dvoma nominálnymi premennými, t. j. používajú sa k analýze závislostí nominálnych premenných. Patrí sem skupina neparametrických testov, ktoré vychádzajú z kontingenčnej tabuľky. Tieto testy overujú nulovú hypotézu, ktorá tvrdí, že premenné sú nezávislé. Jedna skupina testov je určená iba pre štvorpoľné kontingenčné tabuľky (2x2), v ktorých vystupujú dve dichotomické (nominálne) premenné, čomu zodpovedá aj skúmaný súbor v dvoch meraniach v nominálnych hodnotách (áno – nie). Pri štvorpoľnej tabuľke je chí-kritické 3,841, keďže počet stupňov voľnosti sa rovná 1.

Diagnostika a stimulácia detí materských škôl boli súčasťou implementácie týchto národných inkluzívnych projektov:

a) Národný projekt *Škola otvorená všetkým* – ŠOV

Národný projekt *Škola otvorená všetkým* – ŠOV bol realizovaný v rokoch 2016–2019 v 50 materských školách a na 120 základných školách. Záme-

rom autorov projektu bolo vytvoriť efektívny model spolupráce viacerých zložiek vzdelávacieho systému, t. j. podpora a vzájomná spolupráca pedagógov a odborných zamestnancov materských a základných škôl, pedagogických asistentov, odborných zamestnancov z centier pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie. Do evalvácie vstupnej a výstupnej depistáže bolo zapojených 16 materských škôl s počtom 227 detí a 9 základných škôl s počtom 255 žiakov nultých ročníkov.

Úspešnosť diagnostiky a simulácie 5-6 ročné deti materských škôl bola 66,66%.

Úspešnosť žiakov nultých ročníkov základných škôl bola 72,27% .

b) Národný projekt Projekt Inklúzie v materských školách - PRIM I

Národný projekt Projekt Inklúzie v materských školách - PRIM bol realizovaný v rokoch 2018–2020 v 150 materských školách. Jeho inováciou bolo pôsobenie odborného zamestnanca v súlade s platnou slovenskou legislatívou (predovšetkým školský špeciálny pedagóg), ktorý je v dennom kontakte s deťmi a pracuje s nimi v zmysle sociálneho modelu pedagogickej diagnostiky, teda využíva najmä podporné opatrenia, stimuluje vlastný potenciál dieťaťa. Odborní zamestnanci realizovali diagnostiku a na základe zistených výsledkov implementovali stimulačný program pre 5-6 ročné deti v materských školách.

V školskom roku 2018/2019 sa do pilotážnej evalvácie diagnostiky a simulácie zapojilo 82 materských škôl. Ten istý počet MŠ bol zapojený do výskumu v oblasti vstupnej a výstupnej depistáže s počtom 840 detí.

Úspešnosť diagnostiky a simulácie 5-6 ročné deti materských škôl bola 73,68%.

V školskom roku 2019/2020 sa do evalvácie diagnostiky a stimulácie 3-6 ročných detí zapojilo 92 materských škôl s počtom 2 175 detí. V 74 materských školách boli realizované vstupné depistáže 3-4 ročných detí (spolu 541 detí) a výstupné depistáže sa uskutočnili v 25 materských školách (spolu 397 detí).

92 materských škôl bolo zapojených do výskumu v oblasti vstupnej depistáže 5-6 ročných detí (spolu 1634 detí) a výstupné depistáže boli realizované v 41 materských školách (spolu 425 detí).¹³

13 Nižší počet zapojených MŠ do výstupnej depistáže bol spôsobený ich uzatvorením z dôvodu pandémie COVID 19.

***Celková úspešnosť 3-4 ročných detí materských škôl predstavuje 100%.
Celková úspešnosť 5-6 ročných detí materských škôl predstavuje 86,84%.***

c) Národný projekt Projekt Inklúzie v materských školách - PRIM II

NP PRIM II. je pokračovaním projektu Národné projektu PRIM. V školskom roku 2020/2021 sa do evalvácie v oblasti depistáže zapojilo 144 materských škôl s počtom 1770 detí. 59 materských škôl bolo zapojených do výskumu v oblasti vstupnej depistáže 3-4 ročných detí (432 detí) a výstupné depistáže boli realizované v 54 MŠ (spolu 414 detí). 85 materských škôl bolo zapojených do výskumu v oblasti vstupnej depistáže 5-6 ročných detí (1338 detí) a výstupné depistáže boli realizované v 81 MŠ (spolu 1205 detí).
***Celková úspešnosť 3-4 ročných detí materských škôl predstavuje 81,25%.
Celková úspešnosť 5-6 ročných detí materských škôl predstavuje 71,05%.***

d) Národný projekt Projekt Inklúzie v materských školách - PRIM II

V školskom roku 2021/2022 sa do evalvácie v oblasti depistáže Národného projektu PRIM II zapojilo 133 materských škôl s počtom 2433 detí. 68 MŠ bolo zapojených do výskumu v oblasti vstupnej depistáže 3-4 ročných detí (421 detí) a výstupné depistáže boli realizované v 65 MŠ (382 detí). 97 MŠ bolo zapojených do výskumu v oblasti vstupnej depistáže 5-6 ročných detí (2012 detí) a výstupné depistáže boli realizované v 95 MŠ (1951 detí).
***Celková úspešnosť 3-4 ročných detí materských škôl predstavuje 78,13%.
Celková úspešnosť 5-6 ročných detí materských škôl predstavuje 68,42%.***

S cieľom lepšej prehľadnosti uvádzame sumarizujúce výsledky za obdobie školských rokov 2018/2019 – 2021/2022 v nasledujúcich tabuľkách.

Tabuľka 53 Výsledky diagnostiky a stimulácie 3-4 ročných detí MŠ (2019-2022)

Komparácia výsledkov diagnostiky a stimulácie 5-6 ročných detí MŠ				
Národný projekt	Školský rok	Počet MŠ	Počet detí MŠ	Celková úspešnosť (%)
Projekt inkluzie v MŠ (PRIM I)	2019/2020	25	397	100
Projekt inkluzie v MŠ (PRIM II)	2020/2021	54	414	81,25
	2021/2022	68	421	78,13
Spolu			1 232	86,46

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Tabuľka 54 Výsledky diagnostiky a stimulácie 5-6 ročných detí MŠ (2018-2022)

Komparácia výsledkov diagnostiky a stimulácie 5-6 ročných detí MŠ				
Národný projekt	Školský rok	Počet MŠ	Počet detí MŠ	Celková úspešnosť (%)
Projekt inkluzie v MŠ (PRIM I)	2018/2019	82	840	73,68
Projekt inkluzie v MŠ (PRIM II)	2019/2020	41	425	86,84
	2020/2021	81	1205	71,05
	2021/2022	97	2 012	68,42
Spolu			4 482	75,00

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Na základe uvedenej miery zovšeobecnenia môžeme formulovať nasledovný záver:

Výsledky vstupnej a výstupnej diagnostiky a následnej stimulácie detí materských škôl v období rokov 2018-2022 (realizovali sme 5 etáp diagnostiky a stimulácie detí MŠ) jednoznačne preukázali vysokú efektivitu diagnosticko-stimulačných programov aplikovaných pre 3-6 ročné deti materských škôl. Deti vybraných materských škôl celkovo dosiahli štatisticky významne lepšie výsledky vo výstupnom depistážnom orientačnom vyšetrení ako vo vstupnej depistáži. Taktiež aj parciálne vyhodnotenie podľa stimulovaných oblastí ukázalo, že deti zo zapojených materských škôl do výskumu dosiahli **štatisticky významne lepšie výsledky vo výstupnom depistážnom meraní v porovnaní s výsledkami vstupnej depistáže.**

2.3.3. ZAŠKOLENIE DETÍ PO UKONČENÍ MATERSKEJ ŠKOLY

Naším cieľom bolo zistiť, v akom type školy deti materských škôl pokračujú po ukončení predprimárneho vzdelávania a po absolvovaní diagnostiky a stimulačného programu. Prieskum bol realizovaný v 150 materských školách (11 864 detí) zapojených do NP PRIM v období od roku 2018 doteraz. Výsledky predstavujeme v Tabuľke 55

Tabuľka 55 Zaškolenie detí po absolvovaní materskej školy (2018 – 2022)

Národný projekt	Školský rok	Počet všetkých detí	Odložená povinná školská dochádzka		Počet zaškoľených detí v ZŠ		Počet zaškoľených detí v systéme špeciálnych škôl (MP)	
			Počet	%	Počet	%	Počet	%
Projekt inklúzie v MŠ (PRIM I)	2018/2019	1 773	Počet		Počet		Počet	
			141	7,95	1 621	91,59	8	0,45
Projekt inklúzie v MŠ (PRIM I)	2019/2020	2 831	175	6,18	2 646	93,46	10	0,35
Projekt inklúzie v MŠ (PRIM II)	2020/2021	3 555	444	12,49	3 054	85,90	57	1,60
Projekt inklúzie v MŠ (PRIM II)	2021/2022	3 705	470	12,68	3 176	86,74	59	1,58
Spolu		11 864	1 230	10,38	10 497	88,52	134	1,12

(Zdroj: vlastné spracovanie)

Poznámka: Novelou zákona NR. č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní, ktorý nadobudol účinnosť 15.01.2022 dochádza k zániku nulových ročníkov základných škôl.

Realizovaným výskumom počas piatich školských rokov (2018-2022) sme zistili, že deti (spolu 11 864 sledovaných detí) po absolvovaní predprimárneho vzdelávania sú zaškolené predovšetkým v hlavnom vzdelávacom prúde - v bežných základných školách. **Do systému školstva (SZŠ, špeciálna trieda ZŠ) pre žiakov s mentálnym postihnutím bolo zaradených spolu 134 detí (1,12 %)**, čo považujeme to za pozitívny trend v procese zavádzania inkluzívneho spôsobu vzdelávania na predprimárnom stupni školskej sústavy a je v súlade aj s filozofiou NP PRIM II.

3 NÁVRHY PRE PEDAGOGICKÚ TEÓRIU A PRAX, ZÁVER

S cieľom zefektívnenia inkluzívnej edukácie detí na predprimárnom stupni školskej sústavy, ktoré vyplývajú z dlhoročných skúseností autorov publikácie počas riešenia vedeckých projektov VEGA a KEGA,¹⁴ a aj z implementácie aktivít národných inkluzívnych projektov,¹⁵ navrhujeme:

1. Zaviesť efektívne mechanizmy včasnej diagnostiky a stimulácie 3-6 ročných detí v prostredí materských škôl.
2. Experimentálne overovať efektívnosť diagnostiky a stimulácie diagnosticko-stimulačnými programami.
3. Vytvoriť inkluzívne/podporné tímy v materských školách, ktorého súčasťou budú podporné tímy pedagogických aj odborných zamestnancov.
4. Posilniť spoluprácu rodiny a školy prostredníctvom diagnosticko-stimulačných programov.
5. Zaviesť povinnú predškolskú výchovu od 3 rokov.
6. Realizovať autoevalváciu materských škôl z hľadiska ich pripravenosti na inkluzívne vzdelávanie.¹⁶
7. Nevyhnutnosť zmien v prístupoch k diagnostike detí a žiakov: Dieťa (žiak) bude mať vydané odporúčanie na vzdelávanie ako dieťa (žiak) s mentálnym postihnutím až po potvrdení tejto diagnózy detským psychiatrom, prípadne detským neurológom.

Ambíciou autorov vedeckej monografie je v nasledujúcom období realizovať longitudinálny výskum, ktorý bude nadväzovať na úspešne realizované projekty VEGA, KEGA a na národné inkluzívne projekty implementované v prostredí materských a základných škôl v Slovenskej republike v období od roku 2015 až po súčasnosť. Naším cieľom je prispieť k hľadaniu

14 Projekt KEGA Podpora inkluzívnej edukácie na predprimárnom stupni školskej sústavy s akcentom na sociálne znevýhodnené skupiny (2016-2018).

Projekt VEGA Tvorba inkluzívneho prostredia v materskej škole a inkluzívne prístupy v diagnostike a v stimulácii vývinu sociálne znevýhodnených detí (2019-2022).

15 Národné inkluzívne projekty: *Projekt inkluzívnej edukácie PRINED (2014-2015)*, *Škola otvorená všetkým (2017-2020)*, *Projekt inklúzie v materských školách – PRIM1, PRIM2 (2018-2022)*.

16 ŠILONOVÁ, V. 2021. *Inkluzívne prístupy k edukácii detí predškolského veku*. VERBUM – vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku. ISBN 978-80-561-0863-5. 132 s.

cesty skvalitňovania inkluzívnej edukácie, inkluzívnej diagnostiky a evaluácie úrovne inkluzivity škôl prostredníctvom podporných/inkluzívnych tímov, ktoré sú v súlade s konceptom inkluzívneho vzdelávania a pôsobia v prostredí bežných škôl a aj v súlade s aktuálnou školskou legislatívou. Ciele projektu vychádzajú z dvoch tematických rovín:

1. rovina merania efektivity stimulácie žiakov na základe výsledkov diagnostiky s následnou štandardizáciou diagnosticko-stimulačného programu¹⁷ a 2. rovina merania úrovne/indexu inklúzie základných škôl - autoevalváciu základných škôl s akcentom na úroveň ich inkluzivity považujeme za ďalší významný nástroj v kreovaní inkluzívneho prostredia v tomto priestore. Longitudinálnym výskumom v prostredí škôl pre žiakov s mentálnym postihnutím chceme preukázať, že inkluzívnou diagnostikou a následnou stimuláciou vývinu žiakov s mentálnym postihnutím ľahkého stupňa je možné prispieť k inkluzívnemu spôsobu ich vzdelávania kvalitnou špeciálnopedagogickou diagnostikou a potenciálne aj preradením týchto žiakov do hlavného vzdelávacieho prúdu pre intaktných žiakov.

V súčasnej spoločnosti, charakterizovanej globalizačnými procesmi sprevádzanými množstvom negatívnych javov, sa ukazuje ako mimoriadne dôležité je hľadať, a nachádzať kľúčové stratégie a prístupy k zmierňovaniu ich dopadov. V danom kontexte stúpa význam inkluzívneho vzdelávania vo vzťahu k celej populácii, teda aj k cieľovej skupine, akou nepochybne sú aj deti so zdravotným alebo sociálnym znevýhodnením na predprimárnom stupni školskej sústavy.

17 ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. - ŠINKOVÁ, P.A. 2018. Manuál k depistáži pre deti predškolského veku pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia - inovovaná časť. Metodicko-pedagogické centrum v Prešove, 2018. ISBN: 978-80-565-1434-4. s. 107 a ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. - ŠINKOVÁ, P.A. 2018. Manuál k stimulačnému programu pre deti predškolského veku pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia - inovovaná časť. Metodicko-pedagogické centrum v Prešove, 2018. ISBN: 978-80-565-1432-0. s. 140.

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

KLEIN, V. 2020. *Aktuálne problémy inklúzie sociálne a zdravotne znevýhodnených detí a žiakov*. Druk i Wydawnictwo POLIANNA. Krasnystav, Polska. ISBN 978-83-951390-3-1. 120 s.

KOSOVÁ, B. – KASÁČOVÁ, B. 2007. *Základné pojmy a vzťahy v edukácii*. Banská Bystrica: PF UMB, 2007. ISBN 978-80-8083-525-5.

NOVELA ZÁKONA NR SR č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní (školský zákon).

NOVELA ZÁKONA NR SR č. 138/2019 z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch.

ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. 2020. *Metodická príručka inkluzívneho predprimárneho vzdelávania*. Ministerstvo vnútra SR – Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity. Bratislava, 2019. 115 strán. ISBN 978-80-89051-25-0.

ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. - ŠINKOVÁ, ARSLAN, P. 2019. *Depistážno-stimulačný program pre 3-4 ročné deti v materskej škole*. Ministerstvo vnútra SR – Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity. Bratislava, 2019. 147 strán. ISBN: 978-80-89051-21-2. EAN: 9788089051212.

ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. 2018. *Edukácia sociálne znevýhodnených žiakov so špeciálnymi vývinovými poruchami učenia – druhé rozšírené vydanie*. VERBUM KU Ružomberok. ISBN 978-80-561-0262-6.

ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. - ŠINKOVÁ, P. A. 2018. *Manuál k depistáži pre deti predškolského veku pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia - inovovaná časť*. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum v Prešove, 2018. s. 107. ISBN 978-80-565-1434-4.

ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. - ŠINKOVÁ, P. A. 2018. *Manuál k stimulačnému programu pre deti predškolského veku pochádzajúce zo sociálne znevýhodneného prostredia - inovovaná časť*. Prešov: Metodicko-pedagogické centrum v Prešove, 2018. s. 140. ISBN 978-80-565-1432-0.

ŠILONOVÁ, V. - KLEIN, V. 2017. *Perspektívy a možnosti budovania inkluzívneho prostredia škôl*. In *Studia Scientifica Facultatis Paedagogicae. Universitas Catholica Ružomberok*. Roč. XVI., č. 1 (2017). s. 112-120. ISSN 1335-2232.

VYHLÁŠKA Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR č. 1/2020 z 23. 12. 2019 *o kvalifikačných predpokladoch pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov*.

PRÍLOHY

PRÍLOHA 1

Dotazník na zisťovanie názorov pedagogických a odborných zamestnancov materských škôl na Depistážno-stimulačný program pre 3-4 ročné deti v materskej škole

Vážená pani, vážený pán!

Prosíme vyplniť položky dotazníka s cieľom zistiť názory na depistáž a stimuláciu 3-4 ročných detí v materskej škole. Údaje v dotazníku budú slúžiť na hodnotenie depistáže a stimulácie v Národnom projekte PRIM.

Napište a podčiarknite správne informácie

--

Vyznačte X v príslušnom riadku Vaše pracovné zaradenie v materskej škole:

☐	školský špeciálny pedagóg
☐	školský psychológ
☐	sociálny pedagóg/sociálna práca
☐	liečebný pedagóg
☐	logopéd
☐	Iné:

Do rámčeka napíšte počet rokov Vašej odbornej praxe:

Vyznačte X v príslušnom riadku stupeň Vášho vzdelania:

☐	vysokoškolské 2. stupňa
☐	vysokoškolské 3. stupňa
☐	iné, uveďte:

Vyznačte X v príslušnom riadku pohlavie:

☐	žena
☐	muž

Hodnotiaci škála zameraná na meranie kvality a efektivity depistáže a stimulácie v materskej škole je päťstupňová:

- úplne súhlasím alebo výborný
- súhlasím alebo veľmi dobrý
- ani súhlasím ani nesúhlasím alebo dobrý
- nesúhlasím alebo vyhovujúci
- úplne nesúhlasím alebo nevyhovujúci

Vyznačte „X“ odpoveď zodpovedajúcu Vášmu názoru.

P. č.	Oblasti inkluzívnej diagnostiky a stimulácie detí v MŠ	Názory odborných zamestnancov				
OBLASŤ DEPISTÁŽE						
		Úplne súhlasím	Súhlasím	Ani súhlas ani nesúhlas	Nesúhlasím	Úplne nesúhlasím
Pre realizáciu depistáže detí v materskej škole je potrebná/é :						
1.	pomoc učiteľov					
2.	pomoc asistenta učiteľa					
3.	absolvovanie vzdelávania v problematike inkluzívnej diagnostiky; Depistážno-stimulačný program pre 3-4 ročné deti					
4.	poskytnúť odborné poradenstvo pedagogickým zamestnancom MŠ v oblasti výsledkov depistáže					
5.	poskytnúť odborné poradenstvo zákonným zástupcom v oblasti výsledkov depistáže					
6.	zintenzívniť spoluprácu s odbornými zamestnancami CPPPaP					
OBLASŤ STIMULÁCIE						
		Úplne súhlasím	Súhlasím	Ani súhlas ani nesúhlas	Nesúhlasím	Úplne nesúhlasím
Pre realizáciu stimulácie detí v materskej škole je potrebná/é :						
7.	pomoc učiteľov					
8.	pomoc asistenta učiteľa					
9.	absolvovanie vzdelávania v problematike inkluzívnej diagnostiky; Depistážno-stimulačný program pre 3-4 ročné deti					
10.	na základe výsledkov diagnostiky vytvorí stimulačný program pre každé dieťa					
11.	informovať pedagógov školy o priebehu stimulácie					
12.	informovať zákonných zástupcov dieťaťa o priebehu stimulácie					
13.	zapojiť do stimulácie v rámci možností aj zákonných zástupcov dieťaťa					
Hodnotenie kvality Depistážno-stimulačného programu pre 3-4 ročné deti		výborný	veľmi dobrý	dobry	vyhovujúci	nevyhovujúci
14.	obsahová stránka manuálu					
15.	grafická stránka manuálu					
16.	rozsah manuálu					
17.	oblast deficitov čiastkových funkcií					
18.	oblast symptómov					
19.	primeranosť k veku stimulovaných detí					
20.	využitelnosť manuálu k stimulácii pre vyššiu vekovú kategóriu 5-6 ročných detí					

21. Uveďte, prosím, pozitívne skúsenosti s Depistážno-stimulačným programom pre 3-4 ročné deti.

22. Uveďte, prosím, negatívne skúsenosti s Depistážno-stimulačným programom pre 3-4 ročné deti.

23. Pracujete aj s inými depistážno-stimulačnými programami?
Ak áno, uveďte, ktoré.

24. Tu je priestor na vyjadrenie Vašich ďalších pripomienok, podnetov:

Príloha 2

Dotazník na zisťovanie názorov odborných zamestnancov materských škôl v oblasti diagnostiky a stimulácie 5-6 ročných detí v MŠ

Vážená pani, vážený pán!

Prosíme vyplniť položky dotazníka s cieľom zistiť názory na depistáž a stimuláciu 5-6 ročných detí v materskej škole. Údaje v dotazníku budú slúžiť na hodnotenie depistáže a stimulácie v Národnom projekte PRIM.

Napište a podčiarknite správne informácie

--

Vyznačte X v príslušnom riadku Vaše pracovné zaradenie v materskej škole:

☐	školský špeciálny pedagóg
☐	školský psychológ
☐	sociálny pedagóg/sociálna práca
☐	liečebný pedagóg
☐	logopéd
☐	Iné:

Do rámčeka napíšte počet rokov Vašej odbornej praxe:

Vyznačte X v príslušnom riadku stupeň Vášho vzdelania:

☐	vysokoškolské 2. stupňa
☐	vysokoškolské 3. stupňa
☐	iné, uveďte:

Vyznačte X v príslušnom riadku pohlavie:

☐	žena
☐	muž

Hodnotiaci škála zameraná na meranie kvality a efektivity depistáže a stimulácie v materskej škole je päťstupňová:

- úplne súhlasím alebo výborný
- súhlasím alebo veľmi dobrý
- ani súhlasím ani nesúhlasím alebo dobrý
- nesúhlasím alebo vyhovujúci
- úplne nesúhlasím alebo nevyhovujúci

Vyznačte „X“ odpoveď zodpovedajúcu Vášmu názoru.

P. č.		Oblasť inkluzívnej diagnostiky a stimulácie detí v MŠ	Názory odborných zamestnancov				
OBLASŤ DEPISTÁŽE							
			Úplne súhlasím	Súhlasím	Ani súhlas ani nesúhlas	Nesúhlasím	Úplne nesúhlasím
Pre realizáciu depistáže detí v materskej škole je potrebná/é :							
1.	pomoc učiteľov						
2.	pomoc asistenta učiteľa						
3.	absolvovanie vzdelávania v problematike inkluzívnej diagnostiky - Manuál k depistáži						
4.	poskytnúť odborné poradenstvo pedagogickým zamestnancom MŠ v oblasti výsledkov depistáže						
5.	poskytnúť odborné poradenstvo zákonným zástupcom v oblasti výsledkov depistáže						
6.	zintenzívniť spoluprácu s odbornými zamestnancami CPPPaP						
Hodnotenie kvality Manuálu k depistáži :		výborný	veľmi dobrý	dobry	vyhovujúci	nevyhovujúci	
7.	obsahová stránka manuálu						
8.	grafická stránka manuálu						
9.	rozsah manuálu						
10.	oblasť deficitov čiastkových funkcií						
11.	oblasť symptómov						
12.	primeranosť k veku diagnostikovaných detí						
13.	využitelnosť Manuálu k depistáži pre vyššiu vekovú kategóriu detí/ žiakov (0-tý roč., 1. stupeň ZŠ)						
OBLASŤ STIMULÁCIE							
Pre realizáciu stimulácie detí v materskej škole je potrebná/é :			Úplne súhlasím	Súhlasím	Ani súhlas ani nesúhlas	Nesúhlasím	Úplne nesúhlasím
14.	pomoc učiteľov						
15.	pomoc asistenta učiteľa						
16.	absolvovanie vzdelávania v problematike stimulácie - Manuál k stimulácii						
17.	na základe výsledkov diagnostiky vytvorí stimuláčný program pre každé dieťa						
18.	informovať pedagógov školy o priebehu stimulácie						
19.	informovať zákonných zástupcov dieťaťa o priebehu stimulácie						
20.	zapojiť do stimulácie v rámci možnosti aj zákonných zástupcov dieťaťa						

Hodnotenie kvality Manuálu k stimulácii:		výborný	veľmi dobrý	dobrý	vyhovujúci	nevyhovujúci
21.	obsahová stránka manuálu					
22.	grafická stránka manuálu					
23.	rozsah manuálu					
24.	oblasť deficitov čiastkových funkcií					
25.	oblasť symptómov					
26.	primeranosť k veku stimulovaných detí					
27.	využitelnosť manuálu k stimulácii pre vyššiu vekovú kategóriu detí/ žiakov (0-tý roč., 1. stupeň ZŠ)					

28. Uvedte, prosím, pozitívne skúsenosti s depistážno-stimulačným manuálom pre 5-6 ročné deti.

29. Uvedte, prosím, negatívne skúsenosti s depistážno-stimulačným manuálom pre 5-6 ročné deti.

30. Pracujete aj s inými depistážno-stimulačnými programami? Ak áno, uvedte, ktoré.

31. Tu je priestor na vyjadrenie Vašich ďalších pripomienok, podnetov:

Príloha 3 a

T-test pre nezávislé vzorky (VSTUP/ VYSTUP v 3-4 ročné deti_ údaje na štatistiku_2021-2022)							
	Priemer vstup	Priemer výstup	Hodnota t	sv	p	Sm.odch. vstup	Sm.odch. výstup
Taktilno-kinestetické vnímanie	3,973	4,705	-9,827	369	0	1,768	1,538
Auditívna pamäť	3,165	3,976	-9,656	369	0	1,930	1,758
Vizuálna diferenciácia - listy	3,954	4,773	-9,204	369	0	2,164	1,797
Serialita vizuálna	3,043	4,189	-9,829	369	0	2,430	2,116
Auditívna diferenciácia	2,657	3,738	-10,200	369	0	2,056	2,079
Intermodalita: vizuál-auditív a auditív-vizuál	1,389	1,916	-8,141	369	0	1,361	1,350
Auditívna diferenciácia figúry a pozadia	2,376	3,568	-11,026	369	0	2,207	2,175
Serialita: auditívna	3,489	4,546	-10,206	369	0	2,341	1,985
Vizuálna diferenciácia figúry a pozadia	4,786	5,349	-7,267	369	0	1,969	1,523
Vizuálna pamäť	1,908	2,389	-8,649	369	0	1,100	0,902
Grafomotorika	2,787	3,827	-11,871	370	0	2,166	1,979
Artikulácia	2,199	2,871	-9,033	370	0	1,799	1,838
Rozsah slovnej zásoby	4,175	4,970	-10,871	370	0	1,864	1,486
Kategorizácia	0,701	1,143	-10,369	370	0	0,854	0,856
Vzostupný číselný rad do 5	1,251	1,660	-9,804	370	0	0,854	0,643
Zostupný číselný rad do 5	0,213	0,536	-8,578	370	0	0,565	0,819
Určenie počtu do 5	0,714	1,286	-13,058	370	0	0,879	0,854
Rozmer, množstvo	0,650	3,310	-9,785	370	0	1,541	1,205

Príloha 3 b

Oblasť	chí-kvadrát	df/krit.	hladina významnosti
Poznatky o sebe, Meno a priezvisko	7,02	1/3,841	p=0,007
Poznatky o sebe, Vek	9,80	1/3,841	p=0,003
Poznatky o sebe, Názov mesta	12,80	1/3,841	p=0,0002
Poznatky o sebe, Mená rodičov	10,77	1/3,841	p=0,0009
Reč, jazyk a komunikácia - Výslovnosť	3,84	1/3,841	p=0,06
Reč, jazyk a komunikácia - Intenzita rečového prejavu	5,21	1/3,841	p=0,024
Reč, jazyk a komunikácia - Problém s pochopením inštrukcií v spisovnom jazyku	1,39	1/3,841	p=0,244
Matematické schopnosti - Geometrické tvary	17,66	1/3,841	p=0
Farby	15,51	1/3,841	p=0,0001

Individuálna depistáž - Neschopné odlúčiť sa od blízkych/známych	1,14	1/3,841	p=0,329
Individuálna depistáž - Nesústredené/nepozorné	1,63	1/3,841	p=0,217
Individuálna depistáž - Nesamostatné/heisté	1,11	1/3,841	p=0,256
Individuálna depistáž - Emočne rozladené	1,29	1/3,841	p=0,259
Individuálna depistáž - Negativistické	0,11	1/3,841	p=0,855

Príloha 4 a

T-test pre nezávislé vzorky (VSTUP v 5_6_ročné deti_údaje na štatistiku_2021-2022)							
	Priemer vstup	Priemer výstup	Hodnota t	sv	p	Sm.odch. vstup	Sm.odch. výstup
Celkové kvalitatívne prevedenie - známka	2,223	3,112	-22,177	1782	0	1,549	1,273
Vizuálna diferenciácia figúry a pozadia len obrázkov so sliepockami	1,346	0,435	21,030	1778	0	1,932	1,168
Vizuálna diferenciácia	3,152	1,516	32,648	1778	0	2,171	1,757
Vizuálna pamäť	3,716	2,554	25,445	1778	0	1,913	1,835
Auditívna diferenciácia figúry a pozadia	7,450	5,490	22,181	1777	0	3,437	3,629
Auditívna diferenciácia	3,878	2,394	27,211	1777	0	2,176	2,060
Auditívna pamäť	3,465	2,254	26,024	1776	0	2,156	1,909
Taktilno-kinestetické vnímanie	2,318	1,122	27,553	1776	0	2,065	1,532
Telesná schéma	2,766	1,889	23,188	1776	0	1,360	1,453
Intermodalita: vizuálno-auditívna	3,593	1,724	26,508	1778	0	3,244	2,520
Intermodalita: auditívno-vizuálna	4,253	2,177	29,886	1779	0	3,129	2,623
Serialita vizuálna	2,877	1,510	24,792	1779	0	2,148	1,983
Serialita auditívna	1,586	0,822	18,510	1779	0	1,864	1,430
Rozsah slovnej zásoby	8,313	10,132	-26,522	1758	0	3,227	2,374
Kategorizácia	1,335	2,248	-25,008	1758	0	1,583	1,633
Rozmer, množstvo, poradie	3,526	5,719	-31,298	1757	0	2,870	2,871

Príloha 4 b

Oblasť	chi-kvadrát	df/krit.	hladina významnosti
Skupinová depistáž, Neschopné odlúčiť sa od blízkych/známych	0,395	1/3,841	$p=0,617$
Skupinová depistáž, Nesústredené/nepozorné	0,533	1/3,841	$p=0,454$
Skupinová depistáž, Nesamostatné/neisté	0,800	1/3,841	$p=0,377$
Skupinová depistáž, Emočne rozladené	0,506	1/3,841	$p=0,428$
Skupinová depistáž, Negativistické	0,793	1/3,841	$p=0,345$
Poznatky o sebe, Meno a priezvisko	8,149	1/3,841	$p=0,004$
Poznatky o sebe, Vek	11,545	1/3,841	$p=0,001$
Poznatky o sebe, Presná adresa	18,016	1/3,841	$p=0$
Poznatky o sebe, Mená rodičov	15,957	1/3,841	$p=0,0001$
Reč, jazyk a komunikácia - Výslovnosť	4,739	1/3,841	$p=0,033$
Reč, jazyk a komunikácia - Artikulácia	5,122	1/3,841	$p=0,023$
Reč, jazyk a komunikácia - Intenzita rečového prejavu	3,906	1/3,841	$p=0,048$
Reč, jazyk a komunikácia - Problém s pochopením inštrukcií v spisovnom jazyku	2,508	1/3,841	$p=0$
Matematické schopnosti - vzostupný číselný rad do 10	37,728	1/3,841	$p=0$
Matematické schopnosti - Zostupný číselný rad do 10	7,390	1/3,841	$p=0,007$
Matematické schopnosti - Určenie počtu do 10	26,310	1/3,841	$p=0$
Matematické schopnosti - Základné geometrické útvary	31,504	1/3,841	$p=0$
Individuálna depistáž - Neschopné odlúčiť sa od blízkych/známych	0,657	1/3,841	$p=0,411$
Individuálna depistáž - Nesústredené/nepozorné	0,523	1/3,841	$p=0,465$
Individuálna depistáž - nesamostatné/neisté	3,568	1/3,841	$p=0,067$
Individuálna depistáž - emočne rozladené	0,591	1/3,841	$p=0,434$
Individuálna depistáž - negativistické	0,781	1/3,841	$p=0,355$

**DIAGNOSTIKA A STIMULÁCIA
DETI MATERSKÝCH ŠKÔL AKO SÚČASŤ
NÁRODNÉHO PROJEKTU PRIM II.**

Autori:

© doc. PhDr. Viera ŠILONOVÁ, PhD.

© prof. PaedDr. Vladimír KLEIN, PhD.

Recenzenti

dr. hab. Mieczysław DUDEK, prof. SAN.

doc. PaedDr. Ivana ROCHOVSKÁ, PhD.

doc. PhDr. Rastislav ROSINSKÝ, PhD.

Rok vydania:

2023

Redakčná úprava textu

autori

ISBN 978 - 80 - 974379 - 2 - 3

EAN 9788097437923

ISBN: 978 - 80 - 974379 - 2 - 3
EAN: 9788097437923

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore
z Európskeho sociálneho fondu v rámci
Operačného programu Ľudské zdroje.